

627.4593

ร 697 ก

ร. 3

การศึกษาสภาพท้องถิ่นชื่อวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

ปริญญาโท

ของ

สำราญ นาคอวดา

11 ต.ค. 2533

เสนอขอมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธาณมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มกราคม 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

170598

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอย ได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษายุ่งใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

.....กรรมการ

(ดร. ขอทิพย์ เข็มสำอางค์)

คณะกรรมการสอย

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

.....กรรมการ

(ดร. ขอทิพย์ เข็มสำอางค์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ยศ. ดร. เสาวนีย์ / เสนาสุ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษายุ่งใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่... ๒๖... เดือน... กุมภาพันธ์... พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน
ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิจัย และเจ้าหน้าที่กองแผนงาน
และวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ได้สนับสนุนและแนะนำในการวิจัยครั้งนี้
ขอขอบพระคุณ รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ดร. ชลทิตย์ เกี่ยมสำอางค์ และ
ผศ. ดร. เสาวนีย์ เสนาสู ที่ได้ให้คำแนะนำ และอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ชาติ อามุวัชณะ ดร. ไพฑูรย์ โพธิสาร
อาจารย์สุจินต์ สิริวัฒนสกุล และเพื่อน ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดสมุทรปราการ ที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์สมพร คงสกุล คุณสุภาท นาคอ้าภา
และพี่สาว พี่ชาย ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอดจนกระทั่งปริญญาโทฉบับนี้
สำเร็จลงด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีและประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย แก่คุณพ่อ คุณแม่
ผู้ล่วงลับไปแล้ว ตลอดจน ครู อาจารย์ ทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้มาโดยตลอด

สำรวย นาคอ้าภา

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย	4
	ความสำคัญของการศึกษาวิจัย	4
	ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	บทบาทของวิกิตอกการศึกษาไทย	7
	ความเป็นมาของที่อ่านหนังสือวิกิต	10
	เกณฑ์การเลือกวิกิตจกตั้งที่อ่านหนังสือวิกิต	13
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
3	วิธีดำเนินการวิจัย	19
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	19
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	22
	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	23
	การวิเคราะห์ข้อมูล	24
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	24

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	26
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	26
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	26
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
	ความมุ่งหมายในการศึกษาวิจัย	63
	ความสำคัญของการศึกษาวิจัย	63
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	64
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
	การวิเคราะห์ข้อมูล	65
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
	อภิปรายผล	70
	ข้อเสนอแนะทั่วไป	75
	ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัย	76
	บรรณานุกรม	77
	ภาคผนวก	82
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	129

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามรายชื่อวัดและอำเภอ จำแนกตามคณะกรรมการ และผู้ให้บริการ	21
2	ลักษณะสภาพทั่วไปของวัดที่ตั้งบนที่อาสนวิหาร	27
3	ประเภทของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในวัดที่อาสนวิหาร	28
4	ลักษณะและสภาพเศรษฐกิจในท้องถิ่นที่วัดตั้งอยู่	29
5	ข้อมูลพื้นฐานลักษณะอาคารสถานที่ของที่อาสนวิหาร	31
6	สภาพของวัสดุอุปกรณ์ที่มีใช้ในที่อาสนวิหาร	32
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของวัสดุอุปกรณ์ที่อาสนวิหาร	33
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของหนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ ใช้ในที่อาสนวิหาร	34
9	สภาพหนังสือพิมพ์ใช้ในที่อาสนวิหาร	35
10	ค่าของความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากที่อาสนวิหารตามทัศนะของคณะกรรมการ	37
11	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนคณะกรรมการที่อาสนวิหาร	38
12	รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการที่อาสนวิหาร ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ	39
13	สภาพการบริหารงานของคณะกรรมการที่อาสนวิหาร	40
14	สภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาของคณะกรรมการที่อาสนวิหาร กับหน่วยงาน และองค์กรในท้องถิ่น	42
15	สภาพการเงินของที่อาสนวิหาร	44
16	สภาพการให้บริการของที่อาสนวิหาร	46
17	สภาพปัญหาอุปสรรคที่คณะกรรมการดำเนินงานที่อาสนวิหารพบ	47
18	จำนวนคณะกรรมการที่กรรมการให้กรรมการศึกษานอกโรงเรียนช่วยเหลือ	49
19	จำนวนคณะกรรมการที่กรรมการให้หน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลเข้ามาร่วมงานด้วย	50

20	ความถี่และคาร์บอนอะตอมของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด ต้องการให้มีการปรับปรุง เป็นอันดับแรก	51
21	จำนวนคณะกรรมการต้องการให้จัดกิจกรรม ในที่อ่านหนังสือวัด	52
22	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด	53
23	รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด	54
24	แหล่งข่าวที่ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัดได้รับเป็นประจำ	56
25	สภาพการใช้บริการของที่อ่านหนังสือวัด ตามทัศนะของผู้ใช้บริการ	57
26	จำนวนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด ต้องการให้หนังสือพิมพ์เวียนจากห้องสมุด ประชาชนมาใช้บริการในที่อ่านหนังสือวัด	59
27	ความถี่และคาร์บอนอะตอมของประเภทหนังสือที่กลุ่มตัวอย่าง ผู้ใช้บริการมีความต้องการ อ่านมากที่สุด	60
28	ความถี่และคาร์บอนอะตอมของกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการ ต้องการให้ปรับปรุงการดำเนินงาน ที่อ่านหนังสือวัดมากที่สุด	61
29	จำนวนผู้ใช้บริการต้องการให้ที่อ่านหนังสือวัดมีให้บริการ	62
30	ความถี่และคาร์บอนอะตอมของสิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงเป็นอันดับแรกตามทัศนะของ คณะกรรมการ	84
31	ความถี่และคาร์บอนอะตอมของประเภทหนังสือ เรียงตามลำดับความต้องการของผู้ใช้ บริการ	85
32	ความถี่และคาร์บอนอะตอมของสิ่งที่เห็นควรให้ปรับปรุงก่อน ตามทัศนะของผู้ใช้บริการ ที่อ่านหนังสือวัด	86

บทหลัง

สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีมูลเหตุมาจากหลายประการด้วยกัน
 ที่นับว่าสำคัญยิ่งประการหนึ่งก็คือความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลง
 อย่างรวดเร็วจึงกล่าวทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น บ้านการเมือง บ้านสังคม บ้านเศรษฐกิจ
 และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม ทั้งนี้ประชาชนต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้
 สามารถปรับตัวทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
 และจากอุดมคติทางการศึกษามัยใหม่ถือว่า การเรียนรู้นั้นไม่จำกัดว่าเป็นการเรียน ณ ที่แห่งใด
 เมื่อไร และปรากฏออกมาในรูปใด ซึ่งจัดว่าเป็นแนวความคิดที่ให้การศึกษารอบตัวชีวิต นับว่ามีความ
 จำเป็นและสำคัญยิ่ง (สุนทร สุนันท์ชัย. 2520 : 30)

ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน คือฉบับพุทธศักราช 2520 รัฐมนตรีฯ สนับสนุนการจัด
 การศึกษานอกโรงเรียนในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษาต่อเนื่องกันไป
 ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระยะโรงเรียน (อรุณ ปรีดีถิล
 และอุคม เขมกัวงศ์. 2520 : 1)

เมื่อปี 2522 กองการศึกษายุใหญ่ ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นกรมการศึกษานอกโรงเรียน
 เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามนโยบายของรัฐในเรื่องจัดการศึกษานอกโรงเรียน พร้อมกับเป็นหน่วย
 ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน ซึ่งต่อมากรมการศึกษานอกโรงเรียนได้วางแนวทาง
 การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้รู้จักคิดรู้จักแก้ปัญหา ปักทักษะอาชีพ พัฒนาความรู้เฉพาะบาง
 ความความต้องการของประชาชนที่อยู่นอกรัโรงเรียนทุกเพศทุกวัย ทั้งในเมืองและชนบท เพื่อพัฒนาคุณภาพ
 ชีวิต เติมยอดชีวิตและเพิ่มคุณภาพของประชาชนใหม่ชีวิตและความเบ็ดเสร็จที่ขึ้น โดยมีแนวทางการจัด
 กิจกรรมไว้ 3 ประเภท (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 ก : 2 - 4) ดังนี้

1. การให้ความรู้พื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานในการ
 ดำรงชีวิต ได้แก่ สามารถอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาเป็น มีเครื่องนุ่งในการแสวงหา

ความรู้เพิ่มเติม และรู้จักหาข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. การให้ความรู้ทักษะอาชีพ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ในด้านทักษะและวิชาชีพตามความต้องการและความพร้อมของประชาชน มุ่งให้ผู้ใหญ่เริ่มมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ สามารถพัฒนาอาชีพและชีวิตตนเองให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม กิจกรรมประเภทนี้จัดทั้งในลักษณะการฝึกอบรม กิจกรรมเพิ่มพูนความรู้ การฝึกทักษะด้านวิชาชีพ ระยะสั้นตามความสนใจของประชาชน

3. การให้บริการข่าวสารข้อมูล เป็นการจัดการศึกษาเพื่อไปประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในอันที่จะปรับปรุงชีวิตของตนให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะสภาพของสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้ามามีบทบาทสำคัญมากในการดำเนินชีวิตมนุษย์ ประชาชนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นคนทันกับเหตุการณ์ โดยการอ่านหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ ตลอดจนรับทราบข่าวสารข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ อยู่เสมอ

การจัดการศึกษาให้กับประชาชนที่ขาดโอกาสเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียนและผู้ที่อยู่นอกโรงเรียน โดยดำเนินงานตามแนวการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่อยู่ในชนบทถึงร้อยละ 80 ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อลดช่องว่างระหว่างชนบทกับในเมือง เพราะประชาชนในชนบทมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรศึกษาค้นคว้า ทดศึกษาข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการประกอบอาชีพ (อารี กุลศัพท์. 2525 : 94)

การให้บริการข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้จัดบริการให้แก่ประชาชนหลายรูปแบบ ที่สำคัญได้แก่ ห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และในระยะหลังนี้ ได้ส่งเสริมการจัดห้องสมุดบ้าน เพื่อขยายโอกาสการศึกษาค้นคว้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเป็นการป้องกันการลืมนหนังสือของประชาชนในชนบทอีกด้วย (โกวิท วรพิพัฒน์. 2529 : 12 - 16)

การดำเนินงานห้องสมุดบ้านได้จัดในรูปแบบของคณะกรรมการมีเจ้าอาวาสวัดเป็นประธาน มีพระรูปอื่น รวมทั้งอุบาสกอุบาสิกา ร่วมเป็นกรรมการ มีเลขานุการ และอาสาสมัครในหมู่บ้านเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยและให้บริการยืมหนังสือ

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้เห็นความสำคัญของการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวันนี้เป็น
 อย่างมาก เพราะเป็นแหล่งให้บริการความรู้แก่ประชาชนที่อยู่ในวัดและบริเวณใกล้เคียง จึงได้ให้
 การสนับสนุนโดยการจัดหาหนังสือ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับบริจาครวมในกิจกรรมการทอดผ้าป่าหนังสือ
 โดยการรวบรวมหนังสือบริจาคเหล่านั้นไปไว้ในที่อ่านหนังสือวัด เพื่อให้พระสงฆ์และประชาชนมีแห่ง
 ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม (ทวีศักดิ์ แสงสวัสดิกุล. 2529 : 10)

เมื่อปี 2528 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ติดตามประเมินผลที่อ่านหนังสือวัด โดยทำ
 การวิเคราะห์ที่อ่านหนังสือวัดทั่วประเทศ จำนวน 43 แห่ง ผลของการศึกษาพบว่า ที่อ่านหนังสือวัด
 ที่มีอาคารเป็นเอกเทศ จำนวน 23 แห่ง ไม่เป็นเอกเทศ จำนวน 20 แห่ง หนังสือได้รับเพิ่มจาก
 กิจกรรมทอดผ้าป่า มีพระภิกษุและสามเณร เป็นผู้ให้บริการยืมหนังสือ และมีหนังสือไม่เพียงพอกับความ
 ต้องการของประชาชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2528 : 1)

การดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดได้ขยายตัวมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี 2531 มีที่อ่าน
 หนังสือวัดทั่วประเทศ 3,339 แห่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 19) จากจำนวน
 ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนี้ จำเป็นต้องมีข้อมูลประกอบการขยายงานและปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น
 การศึกษาสภาพและความต้องการของคณะกรรมการดำเนินงานและประชาชนผู้ใช้บริการ จึงเป็น
 ประโยชน์ต่อการปรับขยายการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดให้มีประสิทธิภาพต่อไป อีกทั้งที่อ่านหนังสือวัด
 ก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการจัดให้การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการประสานสัมพันธ์
 การให้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน
 โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน

จากสภาพดังกล่าวแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาสภาพที่อ่านหนังสือวัด เพื่อให้ได้ข้อมูล
 ที่สมบูรณ์ถูกต้อง และนำผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปประกอบการพิจารณาหาแนวทางขยายโครงการ
 จัดตั้งที่อ่านหนังสือวัดในนครทุกวัด พร้อมกับปรับปรุงแก้ไขที่อ่านหนังสือวัดที่มีอยู่แล้วให้สภาพดี เปิด
 บริการได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัด ได้แก่ การบริหารงานของ คณะกรรมการ การจัดการสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ การเงิน การให้บริการ บัญชีหาอุปสรรคและความต้องการ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด เกี่ยวกับการดำเนินงาน และขอเสนอแนะในการปรับปรุงที่อ่านหนังสือวัด
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด พร้อมทั้งแนวทางแก้ไข

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประกอบการพิจารณาแนวทางในการปรับปรุง ส่งเสริมกิจกรรมและการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
2. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานและขอเสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรม ศึกษาค้นคว้า ทั่วให้กับคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือวัด
3. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของที่อ่านหนังสือวัด ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร เพื่อจะได้พิจารณาหาแนวทางพัฒนางาน ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. พื้นที่ พื้นที่ทำการศึกษาคือวัดร้างนี้ ได้ดำเนินการในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 อำเภอ กับ 1 ถึงอำเภอ มีที่อ่านหนังสือวัดตั้งอยู่รวมทั้งสิ้น จำนวน 13 แห่ง
2. เนื้อหา เนื้อหาของการศึกษาคือวัดร้างนี้ ได้แก่ สภาพการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัด ซึ่งแบ่งเป็น 9 คาบ คือ

- 2.1 คำนการบริหารงาน ได้แก่ การจัดองค์กร การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ การหาหนังสือเข้าห้อง และ การ จักกิจกรรม
- 2.2 คำนอาคาร สถานที่ตั้งของห้องหนังสือวัด ในค่านลักษณะของอาคาร จำนวนพื้นที่ของอาคาร และบริเวณ
- 2.3 คำนวัสดุครุภัณฑ์ใ้บริการในหอานหนังสือวัด ได้แก่ ป้ายชื่อของห้องหนังสือวัด ป้ายติดประกาศข่าว ป้ายนิเทศการ โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง ตู้หนังสือ ชั้นวางหนังสือ ชั้นวางวารสาร ตู้วางหนังสือพิมพ์ ตู้เก็บหนังสือพิมพ์เก่า และอุปกรณ์เสริมความรุ
- 2.4 คำนหนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ที่มออยู่ทั้งหมด ได้แก่ หนังสือธรรมะ หนังสือประเพณีและวัฒนธรรม หนังสือนวนิยาย หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือวารสาร หนังสือวิชาการ หนังสือวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ประเภทแผนพับ
- 2.5 คำนการเงินที่ใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคาร จักหนังสือ วัสดุครุภัณฑ์ และ การซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ
- 2.6 คำนการให้บริการแก่ประจำชนทั่วไปของห้องหนังสือวัด
- 2.7 คำนจำนวนคณะกรรมการของห้องหนังสือวัดแต่ละแห่ง และอาสาสมัคร ในหมู่บ้าน เขามาช่วยเหลืองาน
- 2.8 คำนปัญหา อุปสรรคที่คณะกรรมการพบในขณะที่ปฏิบัติงาน ตั้งแต่เริ่มจักตั้งห้องหนังสือวัดถึงปัจจุบันและปัญหาที่ผู้ให้บริการพบในขณะที่ให้บริการ
- 2.9 คำนความต้องการ ของคณะกรรมการ ต้องการให้หน่วยงานหรือบุคคล เขามาช่วยเหลืองานการ จักห้องหนังสือวัดในค่านใดมาง และผู้ให้บริการมีความต้องการให้ห้องหนังสือวัด จักวัสดุสิ่งของหรือหนังสือใ้บริการในลักษณะใด

3. ระยะเวลา ข้อมูลในการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม 2531

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ แยกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

4.1.1 คณะกรรมการห้องหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการทั้ง 13 แห่ง

มีจำนวนทั้งสิ้น ประมาณ 130 คน (เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีหนังสือ จำนวน 39 คน)

4.1.2 ผู้ให้บริการ ไคแก พระภิกษุ สามเณร และประชาชนทั่วไปในหมู่บ้าน หรือบริเวณใกล้เคียงที่เข้าไปใช้บริการห้องหนังสือวัด

4.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คัดเลือกมาจากประชากร ในข้อ 4.1 ไคแก

คณะกรรมการห้องหนังสือวัด ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากคณะกรรมการห้องหนังสือวัด แห่งละ 3 คน

ผู้ให้บริการห้องหนังสือวัด ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ที่เคยเข้ามาใช้บริการและผู้ที่กำลังใช้บริการ แห่งละ 5 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ห้องหนังสือวัด หมายถึง สถานที่ซึ่งประชาชนและพระภิกษุสามเณรใช้เป็นห้องหนังสือพิมพ์ หนังสือธรรมะ และหนังสืออื่น ๆ ภายในบริเวณวัด และกรมการศึกษานอกโรงเรียนให้การสนับสนุน การดำเนินงานด้วยการแสวงหาหนังสือส่งไปให้บริการ พร้อมกับขึ้นทะเบียนรายชื่อเอาไว้
2. คณะกรรมการ หมายถึง บุคคลที่เจ้าอาวาสวัดแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน ห้องหนังสือวัด โดยมีเจ้าอาวาสวัดเป็นประธานกรรมการ
3. ผู้ให้บริการ หมายถึง พระภิกษุ สามเณร และประชาชนทั่วไป ที่เข้าไปอ่านหนังสือพิมพ์ หนังสือ อานประกาศ หรือให้บริการด้านอื่น ๆ ของห้องหนังสือวัด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำเสนอเรียงตามลำดับดังนี้

1. บทบาทของวัดต่อการศึกษาไทย
2. ความเป็นมาของห้องหนังสือวัด
3. เกณฑ์การเลือกวัดจัดตั้งห้องหนังสือวัด
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของวัดต่อการศึกษาไทย

เป็นเวลาหลายร้อยปีมาแล้วที่พระพุทธศาสนาได้แพร่ขยายเข้ามาสู่ประเทศไทยและประชาชนชาวไทยมีความเลื่อมใสนับถือยกย่องเทิดทูนเป็นสรณะแห่งชีวิตสืบต่อกันมาจนเป็นที่ยอมรับกันให้เป็นศาสนาประจำชาติ ปัจจุบันมีประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ (กรมการศาสนา. 2527 : 1) ศาสนาพุทธมีวัดเป็นศูนย์กลางของสังคมและเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้แทนของวัดที่คอยชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตนของพุทธมามกะให้ประพฤติไปในทางที่ดี ประชาชนเกิดความศรัทธาเชื่อถือพระสงฆ์ว่าเป็นผู้มีสิทธิบัญญัติการอบรมวิชาการ ค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งสามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่ประชาชนที่มาขอคำปรึกษาได้ทุกเรื่อง (อำนาจ บัวศิริ. 2528 : 163)

ในสมัยสุโขทัย พระเจ้าแผ่นดินได้ให้วัดเป็นสถานที่ให้การศึกษาอบรมประชาชนควบคู่ไปกับการทำพิธีทางศาสนา ส่วนพระสงฆ์ทำหน้าที่เผยแพร่วรรณคดีพระพุทธศาสนาและอบรมสั่งสอนประชาชนให้มีคุณภาพ เพื่อสนองนโยบายของบ้านเมือง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2527 : 5)

ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา ประเทศไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมโดยการติดต่อกับต่างประเทศมากขึ้น ทั้งในด้านการค้าขาย ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง ทำให้สภาพการดำเนินชีวิตของประชาชนต้องเปลี่ยนแปลงไป ลักษณะการให้การศึกษาได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมที่มีการเรียนการสอน หรือถ่ายทอดวิชาความรู้ไว้ในวงจำกัด มาเป็นแบบอาศัยสถาบัน และองค์กรอันเป็น

ที่เคารพและนับถือเข้ามาช่วยในการศึกษา วัดจึงมีบทบาทต่อประชาชนในด้านการศึกษานี้แก่เด็ก และเยาวชน ด้วยการเปิดโอกาสให้เขาไปศึกษาหาความรู้ทั้งในลักษณะเป็นครั้งคราว และอาศัย อยู่ในวัดเป็นประจำ หรือที่เรียกว่า เด็กวัด คอปรนนิมิตพระไปช่วย เมื่อมีเวลาว่าง พระก็สอนให้ หนังสือนาน นิตเขียน เรียนหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาบาลี ตามความสามารถและสติปัญญาของแต่ละบุคคล นอกจากการ เรียนการสอนตามปกติแล้วก็มี การ สอดแทรกวิชาศาสนาอาคม ระเบียบของ ตำราพิชัยสงคราม เมตตามหานิยม เมื่อมีอายุครบสิบปีบริบูรณ์ก็อุปสมบทเป็นพระภิกษุอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง แล้วสาสิกขานท ออกไปประกอบอาชีพหรือถวายตัวเข้ารับราชการ ส่วนสตรีชาวบ้านทั่วไปที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาหา ความรู้ทั้งในวังและในวัด ท้องอาศัยเรียนจากเครื่องญาติและผู้อยู่ในชุมชน เพื่อเรียนวิชากรรมฐาน การเวียน งานฝีมือและอาชีพ (ชอทธิชัย เอี่ยมสำอางค์ และสุมาลี สิงขศรี. 2528 : 1 - 3)

มาถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น การศึกษาต่าง ๆ ยังเรียนอยู่ในวัด ดังเห็นได้จากแหล่ง ความรู้ที่สำคัญ ๆ มีปรากฏอยู่ในวัด เช่น ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โคสรางหอมฉวีเขษรรมไว้ใช้เป็นสถานที่ในราชมณฑลบอกพระปริยัติธรรมแก่พระภิกษุ สามเณร และที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ได้เขียนตำรายาแผนโบราณที่ใช้รักษาโรคต่าง ๆ ไว้ตามระเบียบของโบสถ์ และปั้นรูปฤๅษณ์คึกคนไว้ให้ ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาหาความรู้ (พระราชนิพนธ์. 2529 : 34)

ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้เสด็จประพาสประเทศ เพื่อนบ้านและทวีปยุโรป เพื่อทอดพระเนตรการ จัดบ้านเมืองและแนวทางการปกครอง เมื่อเสด็จกลับมา จึงได้มีการปฏิรูปประเทศ ทั้งในด้านการ เมือง การปกครอง สังคม และการศึกษา สำหรับด้านการศึกษา พระองค์ได้ทรงเริ่มวางรากฐานการศึกษาของไทยแบบใหม่ ซึ่งแต่เดิมจัดการ เรียนการสอนเฉพาะในวัง วัด และในครัวเรือนเท่านั้น ให้เปลี่ยนเป็นการศึกษาในรูปโรงเรียนตามแบบอย่างประเทศตะวันตก แรกเริ่มทรงให้ตั้งโรงเรียนหลวงในพระบรมมหาราชวัง มีลักษณะเป็นโรงเรียนสอนวิชาเฉพาะอย่าง โคแก่ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ และต่อมาพระองค์ทรงส่งเสริมให้มีการสร้างโรงเรียน ประชามาสขึ้นในวัดเป็นแห่งแรก โคแก่ โรงเรียนวัดมหาพรตพาราม และมีโรงเรียนประเภทนี้แพร่หลาย ไปทั่วประเทศ เพื่อเป็นการ เปิดโอกาสให้ประชาชนชาวไทยได้รับการศึกษากว้างขวางกว่าแต่ก่อน มีทั้งผู้หญิงและผู้ชายสมัคร เข้าเรียนได้ เมื่อมีโรงเรียนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีหลักสูตร การเรียนการสอนให้เป็นแบบอย่างเดียวกัน มีอาคารเรียน มีครูสอนอยู่ประจำ มีแบบเรียน กำหนด ระยะเวลาเรียนในแต่ละระดับการศึกษา มีการควบคุมตรวจสอบให้การ เรียนการสอนมีคุณภาพได้มาตรฐาน และเป็นแบบอย่างอันเดียวกันทั้งหมด

ในสมัยต่อมาประชากรของประเทศเพิ่มขึ้น การครองชีพก็เดือดร้อน จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รัฐบาลมีงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับขยายการศึกษาให้กับประชาชนที่ต้องการเรียนในระบบโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง และได้รับการศึกษาเสมอภาคกัน วัดจึงยังมีบทบาทต่อประชาชนที่อยู่ในชนบทและหมู่บ้านห่างไกลทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี ให้ได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับหมู่บ้านห่างไกลทางเศรษฐกิจ หรือประชาชนที่อยู่ในเมือง ด้วยการบวชเป็นพระภิกษุหรือสามเณรแล้วศึกษาพระปริยัติธรรม และเรียนวิชาสามัญพร้อมกันไป (พระราชวรมนู. 2529 : 2)

ในส่วนที่วัดจัดการศึกษาเกี่ยวข้องกับศึกษานอกโรงเรียนปัจจุบัน ได้แก่ (กิริติ ศิริวิเชียร. 2528 : 113 - 121)

1. วัดให้การศึกษาด้านพุทธศาสนาแก่พระภิกษุและสามเณร โดยมีโรงเรียนสอนพระปริยัติธรรมสาขาบาลีและสาขามหาคีร์ติศึกษา สำหรับประชาชนที่สนใจในเรื่องพุทธศาสนา วัดได้เปิดสอนธรรมศึกษาให้
2. วัดเป็นสถานที่เรียนวิชาสามัญของพระสงฆ์และผู้ที่เสียโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน ผู้ที่เรียนจนชั้นประถมศึกษาภาคบังคับแล้ว ถ้าครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ไม่สามารถศึกษาต่อได้ก็บรรพชาเป็นสามเณร เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรม และศึกษาสายสามัญในระดับมัธยมศึกษา มีการเรียนทางโลกควบคู่ไปกับการเรียนพุทธศาสนา ทำให้พระภิกษุสามเณร เข้าใจสังคมดีขึ้น
3. วัดให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ปัจจุบันมี 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยอรรถาภิธาน และสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย
4. วัดให้การศึกษาก่อนวัยเรียน โดยจัดเป็นการศึกษาสงเคราะห์สอนเด็กก่อนเข้าเกณฑ์ประถมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมให้แก่เด็ก ๆ
5. วัดเป็นสถานที่สอนและฝึกฝนอาชีพที่จำเป็นให้กับประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ การทอผ้า จักสาน ทำอิฐ
6. วัดเป็นแหล่งรวบรวมศิลปวัตถุโบราณ
7. วัดเป็นที่ตั้งของห้องสมุดประชาชน เพื่อให้บริการแก่พระภิกษุ สามเณร และประชาชนที่สนใจอ่านหนังสือ เปิดบริการให้ยืมหนังสือออกไปศึกษาค้นคว้า แต่ปัจจุบันวัดยังมีห้องสมุดไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน
8. วัดเป็นที่ตั้งของห้องสมุดประจำหมู่บ้าน และห้องสมุดวัดเพื่อให้บริการแก่พระภิกษุ สามเณร และประชาชนที่สนใจอ่านหนังสือและอ่านข่าว โดยต้องการให้วัดเป็นแหล่งให้การศึกษาค้นคว้า เป็นศูนย์รวมข่าวสารข้อมูล และช่วยป้องกันการลืมนหนังสือของประชาชน

ความเป็นมาของห้องหนังสือวัด

ในปัจจุบันการดำเนินงานจัดการศึกษานอกโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ซึ่งจัดให้การศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ กันตามแต่ลักษณะที่หน่วยงานนั้นเกี่ยวข้องกับ การจัดให้การศึกษาในขณะนั้นแบ่งลักษณะการจัดอย่างกว้าง ๆ ได้ 3 ลักษณะด้วยกัน (ปฐม นิคมานนท์. 2528 : 162 - 164) ได้แก่

1. การให้ความรู้สำหรับเป็นรากฐานในการดำรงชีวิต เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้พื้นฐาน มุ่งช่วยผู้ใหญ่เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีเครื่องมือไว้ประกอบอาชีพ และรู้จักหาข้อมูล ทาง ๆ มาประกอบการคิด การตัดสินใจในการดำรงชีวิตประจำวัน กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3 - 4 การศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ ระดับ 1 ระดับ 2 และระดับ 5

2. การเชื่อมความรู้และทักษะด้านอาชีพ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ทั้งนี้ใน การประกอบอาชีพต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่การเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา มีวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ จำเป็นต้องให้ความรู้และทักษะวิชาชีพระใหม่ ๆ เชื่อมเชื่อม ในแกมหมู่ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้ว ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือรู้จักนำเอาความรู้และทักษะที่ ได้รับไปแสวงหาอาชีพใหม่ เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น กิจกรรมที่จัด ได้แก่ จัดกลุ่มสนใจวิชาชีพ ปักอาชีพหลักสูตรระยะสั้น การฝึกอบรมครูและวิทยากร

3. การให้ข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว เพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ โดยมุ่งให้ นำเอาไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และส่งเสริมการให้ความรู้ด้านการอ่าน สร้างนิสัยรักการอ่านให้แก ประชาชน เพื่อเป็นการป้องกันการล้มหนังสือ ช่วยพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การจัดตั้งห้องสมุดประชาชน จัดให้การศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ จัดตั้งห้องหนังสือประจำ หมู่บ้าน และห้องหนังสือวัด เป็นต้น

สำหรับห้องหนังสือประจำหมู่บ้านนั้น เป็นกิจกรรมหนึ่งที่กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา ได้ทดลองโครงการ เมื่อปี 2514 ที่จังหวัดลำปาง ด้วยการจัดบริการหนังสือที่น่าสนใจให้แก่ประชาชน ในรูปของการรื้อหนังสือที่ขายวันไปไว้บริการในห้องหนังสือประจำหมู่บ้าน ปรากฏว่าได้รับความนิยมน อย่างกว้างขวางจากประชาชนชาวชนบท ดังนั้นในปี 2515 โครงการนี้ได้ขยายบริการจัดตั้งห้องหนังสือ

ประจำหมู่บ้านออกไปทุกจังหวัด โดยกำหนดให้จัดตั้งห้องหนังสือประจำหมู่บ้านขึ้นอย่างน้อย
 จังหวัดละ 6 แห่ง หรือมากกว่านี้ก็ได้ แล้วแต่ความพร้อมของแต่ละจังหวัด เมื่อขยายการจัดตั้ง
 ห้องหนังสือประจำหมู่บ้านออกไปเช่นนี้ ทำให้ประชาชนมีความนิยมและสนใจการอ่านหนังสือเพิ่ม
 มากขึ้น จนกระทั่งรัฐบาลไม่มีกำลังงบประมาณสนับสนุนการจัดตั้งตามที่ประชาชนชาวชนบทร้องขอมา
 (สุวัฒน์ วัชรวงศ์. 2529 : 149 - 157) ในช่วงนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้หันหน้าให้วัดเป็น
 ศูนย์รวมข่าวสารข้อมูลทันสมัย รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลง
 ความสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ประชาชนจำเป็นต้องทราบ
 ความเคลื่อนไหวของข่าวอย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการได้เน้นความสำคัญไปที่ทุกศูนย์รวมของ
 ประชาชน โดยมีวัดเท่านั้นที่ประชาชนมีความใกล้ชิดและเคยเข้าไปใช้บริการด้านการศึกษา กระทำ
 พิธีทางศาสนา อยู่เป็นประจำ และวัดก็มักเป็นของญาติกันมาโดยตลอด ดังคำประพันธ์ที่ว่า

วัดจะดี	มีหลักฐาน	เพราะบ้านช่วย
บ้านจะสวย	เพราะมีวัด	ก็คนสับ
บ้านกับวัด	แนลกันช่วย	ก็อวยชัย
ถ้าซัดกัน	ก็บรล้วย	ทั้งสองทาง

กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงมอบให้กองการศึกษาผู้ใหญ่ในขณะนั้น
 ร่วมกับกรมการศาสนาไปดำเนินการ

ในช่วงนั้น ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ มีความคิดว่า วัดในพระพุทธศาสนา มีอยู่เป็นจำนวนมากกว่า
 โรงเรียน เพราะว่ามีอยู่ในทุกชุมชน วัดน่าจะเป็นศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตได้เป็นอย่างดี สมัยก่อน
 ที่วัดมี "หอไตร" เป็นศูนย์กลางการศึกษาของประชาชน ชาวบ้านมาอ่านหนังสือได้เป็นประจำ และมี
 เฉพาะหนังสือธรรมะเท่านั้น ปัจจุบันไม่ได้ใช้วัดเป็นศูนย์การศึกษาเหมือนแต่ก่อน ถ้าวัดมีหนังสือใหม่
 หลาย ๆ ประเภท อันเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจทุกเพศทุกวัยไว้บริการแล้ว พระภิกษุ สามเณร และ
 ประชาชนทั่วไปก็ได้เลือกอ่านตามความสนใจ

เมื่อปี 2518 กองการศึกษาผู้ใหญ่ร่วมกับประชาชนที่สนใจส่งเสริมการให้ความรู้ และ
 ข่าวสารที่จำเป็นต่อชาวชนบท ได้นำเอาหนังสือไปหอดที่วัดเสม็ดเหนือ อำเภอบางคล้า จังหวัด
 ฉะเชิงเทรา เพื่อจัดตั้งเป็นห้องหนังสือวัดเป็นแห่งแรก ซึ่งห้องหนังสือวัดมีวัตถุประสงค์เพื่อให้

ประชาชนทั่วไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบทได้มีโอกาสอ่านหนังสือ ทราบ
ข่าวสารของทางราชการที่เผยแพร่ออกไป เป็นการเพิ่มพูนความรู้ และป้องกันการลืมนิ่งสื่อ
ปรากฏว่าโครงการจัดตั้งห้องหนังสือวัดในลักษณะนี้ได้แพร่ขยายไปทุกจังหวัด (อัมพร มีสุข.

2519 : 2)

ส่วนภารกิจที่คณะกรรมการห้องหนังสือวัดของปฏิวัติ ได้แก่ การส่งเสริมบำรุงรักษาช่วย
การทำความสะอาด สร้างความร่มรื่น ในความปลอดกลีบ เสนอรายการหนังสือที่น่าสนใจ ประชาสัมพันธ์
ให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการ เชิญชวนให้ครู นักเรียน นำข่าวสารของทางราชการที่เห็นว่ามีค่าสำคัญ
และประชาชนทั่วไปควรรู้ มาติดประกาศไว้ในห้องหนังสือวัด และอาจจัดให้มีบริการ เผยแพร่หนังสือที่
มีคุณค่าถึงประชาชนของประชาชนที่ไม่มีเวลาเข้ามาใช้บริการห้องหนังสือวัด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

2529 : 1 - 3)

เพื่อเป็นการส่งเสริมการตั้งห้องหนังสือวัดให้มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของประชาชน
ในชนบท ดังนั้นเมื่อปี 2529 กรมการศึกษานอกโรงเรียนร่วมกับกรมการศาสนา และคณะกรรมการ
หอคณาปาหนังสือได้มีกิจกรรมหอคณาปาหนังสือทุกหมณฑล จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ 7 กันยายน
2529 เนื่องในวโรกาศมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
ครบ 5 รอบ ในวันที่ 5 ธันวาคม 2530 เพื่อแสวงหาหนังสือไปไว้ในห้องหนังสือวัดที่มีจำนวนมากขึ้น
(ชานาญ นิสารัตน์. 2531 : 18) แต่หนังสือก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน และ
ห้องหนังสือวัดยังมีจำนวนไม่มาก กรมการศึกษานอกโรงเรียนมีแนวทางที่จะขยายการจัดตั้งห้องหนังสือ
วัดให้มากขึ้น จึงได้ขยายกิจกรรมการหอคณาปาหนังสือและกิจกรรมการรับบริจาคหนังสือในเมืองสู่ชนบท
ไปทุกจังหวัด และได้รับความร่วมมือจากประชาชนที่อยู่ในเมืองเป็นอย่างดี ได้หนังสือบริจาคเป็น
จำนวนมาก จึงคัดเลือกเอาหนังสือที่ดีและมีประโยชน์ต่อประชาชนในชนบทไปไว้ในห้องหนังสือวัด
สำหรับให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไปได้อ่าน เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ให้ความรู้ความเคลื่อนไหว
ของบ้านเมือง และป้องกันการลืมนิ่งสื่อ (เจริญผล สุวรรณโชติ. 2528 : 47 - 48) จากสถิติ
ห้องหนังสือวัดทั่วประเทศ ปี 2531 มีจำนวน 3,339 แห่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

2531 : 19)

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานที่อ่านหนังสือฉบับนั้นเป็นการฟื้นฟูให้วัดเป็นศูนย์กลางของแหล่ง
 ข่าวสาร ข้อมูล ภายในหมู่บ้านที่ทันสมัย ประชาชนทั่วไปสามารถใช้บริการได้ตลอดเวลา โดยมี
 พระภิกษุสามเณร และอาสาสมัคร เป็นผู้ให้บริการ และดูแลสถานที่ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน
 ทั่วไปได้ทราบวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งที่อ่านหนังสือวัด และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่
 เกี่ยวข้อง เพื่อนำข่าวสารที่จำเป็น มีความทันสมัยและมีประโยชน์ต่อประชาชนมาไว้บริการในที่อ่าน
 หนังสือวัด สำหรับสภาพการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของที่อ่านหนังสือวัด จะให้เป็นไปด้วยความ
 เรียบร้อย และมีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และผู้ใช้
 บริการ ซึ่งเข้าใจสภาพที่แท้จริง และทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน พร้อมกับให้ข้อเสนอแนะ
 ต่าง ๆ ได้

เกณฑ์การ เลือกวัดจัดตั้งที่อ่านหนังสือวัด

เพื่อเป็นการสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการประการหนึ่ง ในอันที่จะส่งเสริมบทบาท
 ของวัดในคาถาให้เป็นศูนย์กลางข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาทำความเข้าใจกับข่าวสาร ข้อมูลที่
 จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ต่อชุมชนได้เป็นอันมากเห็น ควรวิธีการนำหนังสือ
 เข้าวัดแล้วจัดตั้งเป็นที่อ่านหนังสือวัดที่นั่นจะไม่เกิดประโยชน์มากนัก นอกเสียจากว่า พระภิกษุ
 สามเณร และประชาชนบริเวณใกล้เคียงได้ใช้หนังสืออย่างเต็มที่ ดังนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน
 จึงได้มีหลักเกณฑ์ในการ เลือกวัดจัดตั้งเป็นที่อ่านหนังสือวัดไว้ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

2519 : 8 - 9)

1. เลือกวัดซึ่งมีเจ้าอาวาสวัดและพระลูกวัดที่สนใจช่วยเผยแพร่ความรู้ และสนใจร่วมจัด
 รวมดูแล หนุนบำรุงรักษา และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นไว้ก่อน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า
 เมื่อได้รับหนังสือจัดตั้งเป็นที่อ่านหนังสือวัดแล้วจะมีประสิทธิผลสมความมุ่งหมายหรือไม่ มีวัดหนึ่งที่
 ทราบได้ว่า วัดและประชาชนบริเวณใกล้เคียงวัด สนใจที่จะมาใช้ประโยชน์จากหนังสือเพียงใด โดย
 การไปประชุมปรึกษาหารือกับทางวัดและประชาชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น และขอให้วัดและประชาชนร่วมแรง
 ร่วมใจในการที่จะให้ที่อ่านหนังสือวัดเป็นประโยชน์แก่พระภิกษุ สามเณร และประชาชนบริเวณใกล้เคียง
 วัดมากที่สุด

2. เลือกวัดที่มัสถานที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นห้องหนังสือวัด สถานที่ควรร่มรื่น นั่งสบาย ไม่มีกลิ่นหรือเสียงรบกวน และมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 24 ตารางเมตร

3. เลือกวัดที่สามารถจัดหามาตั้งสำหรับยูนิตห้องหนังสือได้ไม่น้อยกว่า 10 คน มีตู้หนังสืออย่างน้อย 1 ตู้ มีชั้นวางและที่เก็บหนังสือพิมพ์อย่างน้อย 1 ที่ และมีกระดานคำหรือกระดานปลาย อย่างน้อย 1 แผ่น

การส่งเสริมให้วัดและประชาชนบริเวณใกล้เคียงมีส่วนร่วมในการจัดห้องหนังสือวัดนั้น เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า วัดและประชาชนเห็นความสำคัญของห้องหนังสือวัด นอกจากนั้นยังช่วยในวัดและชาวบ้านมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ อันเป็นหลักประกันที่จะมาช่วยดูแลและใช้ห้องหนังสือวัดให้เป็นประโยชน์ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับห้องหนังสือวัดนั้น จำแนกออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ งานวิจัยเกี่ยวกับห้องหนังสือวัด งานวิจัยเกี่ยวกับห้องสมุดประจำหมู่บ้าน และงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ของประชาชน การศึกษาวิจัยครั้งนี้อาศัยข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นแนวทางในการพิจารณาดำเนินการวิจัย

1. งานวิจัยเกี่ยวกับห้องหนังสือวัด

ในปี 2522 ภาณุบุตร นิตยประภา (2522 : 7) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการหอศมาปาหนังสือระหว่าง 5 ธันวาคม 2518 ถึง 5 ธันวาคม 2519 โดยศึกษาจากพระภิกษุบรรพชาภิภงสมุคประจำวัด จำนวน 49 รูป และประชาชนที่มาใช้ห้องสมุคประจำวัด ของแต่ละวัด ที่ได้รับการหอศมาปาหนังสือ จำนวน 483 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า วัดที่ได้รับการหอศมาปาหนังสือทุกแห่งได้จัดห้องสมุคบริการประชาชนในห้องถื่น ผู้ใช้บริการห้องสมุคประจำวัดส่วนมาก ร้อยละ 37.10 เป็นเกษตรกร มีอายุอยู่ในวัย 19 - 25 ปี ประชาชนเข้ามาใช้ห้องสมุคเพราะต้องการอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ในห้องสมุคประจำวัด ประชาชนทุกระดับอายุต้องการอ่านนิตยสาร หนังสือพิมพ์ และหนังสือสารคดี ประชาชนเห็นว่าสภาพของห้องสมุคประจำวัด มีวัสดุครุภัณฑ์ หนังสือ การให้บริการ และกิจกรรมของห้องสมุคมีความเหมาะสมปานกลาง และประชาชนมีความต้องการอ่านหนังสือพิมพ์ การให้บริการ และการจัดกิจกรรมห้องสมุคประจำวัด แตกต่างกันตามระดับอายุ

จากการติดตามผลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2528 : 1 - 2) ซึ่งได้ศึกษา
 ที่อ่านหนังสือทั้งหมด 58 แห่ง ใน 32 จังหวัด และเก็บข้อมูลได้ 43 แห่ง พบว่า ที่อ่านหนังสือ
 ใ้รับหนังสือเพิ่มเติมจากการหอทยาป่าหนังสือ ได้แก่ หนังสือประเภทชาวสารบันเทิง หนังสือธรรมะ
 มีหนังสือบางส่วนได้จากทางราชการส่งไปให้ และวัดจัดซื้อเอง มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาใช้
 บริการโดยวิธีประกาศในวัชกรรมสวนะ และวันสำคัญทางศาสนา มีประชาชนทุกเพศทุกวัยให้ความสนใจ
 มาใช้บริการ เป็นจำนวนมาก เฉลี่ยวันละ 10 คน ส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงวัด
 และพระภิกษุ สามเณร ส่วนหนังสือที่นำมาให้บริการขออา่มากที่สุดได้แก่ หนังสือธรรมะ หนังสือการ์ตูน
 และนวนิยาย

สภาพการดำเนินงานที่คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด พบว่ามีปัญหาอุปสรรค ได้แก่ หนังสือมี
 ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ผู้ใช้บริการเขมหนังสือไปแล้วไม่ส่งคืน หนังสือที่มีอยู่มาก
 และมีรอกเล็กขาด ผู้ใช้บริการเมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้วไม่เก็บหนังสือเข้าที่ไว้เรียบร้อย จากกรณีที่เกิด
 การจัดเก็บหนังสือและสถานที่อ่านหนังสือคับแคบ

2. งานวิจัยเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ในปี 2520 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2521 : 57 - 61)
 ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงาน และผลสัมฤทธิ์ของการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในเขตการศึกษา 11
 โดยสุ่มที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 70 แห่ง จากจำนวนทั้งหมด 230 แห่ง และเก็บข้อมูลจาก
 ผู้ใช้บริการแห่งละ 10 - 15 คน รวม 762 คน และเจ้าหน้าที่ระดับเขต ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ
 และกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ผลการศึกษารูปว่า

1. คณะกรรมการเป็นกำลังสำคัญในการเตรียมการ และดำเนินการจัดตั้งที่อ่านหนังสือ
 ประจำหมู่บ้าน การให้ประชาชนเลือกคณะกรรมการเป็นสิ่งหนึ่งในการสนับสนุน
2. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมีความพร้อมที่จะขยายเป็นห้องสมุดประจำหมู่บ้านได้
 แต่มีปัญหาเรื่องการเก็บหนังสือ จำนวนหนังสือมีน้อย และบุคคลไม่มีระเบียบในการจัดเก็บที่
3. ผลสัมฤทธิ์ด้านการบริหารงานชาวสารและความคงอยู่ของการรู้หนังสือไทย พบว่า
 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้งหมด ฐานใน ระดับสูงหรือต่ำ ไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ที่กล่าวมาแล้ว แต่ผลจาก

การทดสอบพบว่า ผู้ใช้บริการสามารถรับทราบข่าวสารและความรู้ มีความคงอยู่ของการรู้หนังสือภาษาไทยในระดับสูงเป็นส่วนใหญ่

ในปี 2523 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ (2523 : 9) ได้รายงานผลการติดตามประเมินผลที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จังหวัดลำพูน จำนวน 167 แห่ง พบว่า

1. องค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ได้แก่ ประชาชนมีความสนใจเข้าไปใช้บริการจำนวน 20 - 24 คน/วัน หนังสือพิมพ์ไปถึงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทุกวัน อย่างช้าวันเพียง 1 วัน ทำเลที่ตั้งอยู่ในชุมชน ประชาชนเดินทางไปใช้บริการได้สะดวก สิ่งแวดล้อมดี มีหนังสือส่วนใหญ่นั่งไทม์มากกว่า 8 คนขึ้นไป เจ้าหน้าที่มาดูแลวันเว้นวัน หนังสือพิมพ์ขอยืมหลังไปอย่างน้อย 4 ฉบับ และอาคารโปร่งกันแดดและฝนได้

2. องค์ประกอบที่ชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนในการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ได้แก่ หนังสือและวารสารมีไม่เพียงพอ เอกสารเผยแพร่ข่าวสารของทางราชการมีไม่เพียงพอ ถ้ามีก็เก่าไม่ทันเหตุการณ์ หนังสือพิมพ์ฝ่ายนี้ก็มีไม่เพียงพอ ความเป็นระเบียบและการรักษาความสะอาดมีน้อยมาก ที่วางหนังสือพิมพ์ ถังวางหนังสือ ตู้เก็บหนังสือพิมพ์ โต๊ะ ป้ายนิเทศ ไม่ได้ใจประชาชน คณะกรรมการในชุมชนสนใจน้อยไป โดยเฉพาะในเรื่องการประชุมและการพัฒนาปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้อยู่ในสภาพดี บริเวณภายนอกและภายในส่วนใหญ่ไม่มีการตกแต่ง เพื่อชักจูงให้ประชาชนเข้าไปใช้บริการ และไม่ได้อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเพื่อทำกิจกรรมอื่น

ในปี 2524 กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2524 : 48) ได้ประเมินที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั่วประเทศ จำนวน 7,197 แห่ง ในพื้นที่ทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ปรากฏว่าที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ 599 แห่ง อยู่ในเกณฑ์พอใช้ 2,686 แห่ง อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง 2,679 แห่ง อยู่ในเกณฑ์ต้องยุบ/ย้าย 1,072 แห่ง ประเมินไม่ได้ 161 แห่ง

ในส่วนของจังหวัดสมุทรปราการ มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 31 แห่ง มีสภาพอยู่ในเกณฑ์ 2 แห่ง อยู่ในเกณฑ์พอใช้ 9 แห่ง อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง 3 แห่ง และอยู่ในเกณฑ์ควรยุบ/ย้าย 17 แห่ง

ในปี 2529 นิรันทร บุนนาค (2529 : 75 - 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการรับรู้อาหารของประชาชนในหมู่บ้านที่มีและไม่มีการอ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ในอำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีห้องหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 260 คน และประชาชนในหมู่บ้านที่ไม่มีห้องหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 260 คน รวม 520 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ประชาชนในหมู่บ้านที่มีห้องหนังสือประจำหมู่บ้าน มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกับประชาชนในหมู่บ้านที่ไม่มีห้องหนังสือประจำหมู่บ้าน และกลุ่มอายุต่างกัน มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน
  2. การรับรู้ข่าวสาร ประชาชนในหมู่บ้านที่มีห้องหนังสือประจำหมู่บ้าน มีการรับรู้ข่าวสารเร็วกว่าประชาชนในหมู่บ้านที่ไม่มีห้องหนังสือประจำหมู่บ้าน
  3. สื่อที่เป็นแหล่งข่าวของประชาชนในหมู่บ้านที่มีห้องหนังสือประจำหมู่บ้าน เริ่มตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย มีหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ การบอกเล่าต่อกัน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และพระสงฆ์ ส่วนหมู่บ้านที่ไม่มีห้องหนังสือประจำหมู่บ้าน จะทราบข่าวจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ การบอกเล่าต่อกันมา ครู ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และพระสงฆ์
3. งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ของประชาชน

ในปี 2530 สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2530 : 1 - 3) ได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ของประชาชนทั่วประเทศ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 19,335ครัวเรือน แยกเป็นในเขตกรุงเทพมหานคร 3,780 ครัวเรือน ในเขตเทศบาลอื่น ๆ 4,095 ครัวเรือน นอกเขตเทศบาล 11,460 ครัวเรือน ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. ประเทศไทยมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 10.90 ล้านครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีสมาชิกในครอบครัวอ่านหนังสือพิมพ์ประจำ ร้อยละ 34.50 ครัวเรือนที่ไม่มีสมาชิกในครอบครัวอ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 65.50 สำหรับครัวเรือนที่มีสมาชิกในครอบครัวอ่านหนังสือพิมพ์ประจำนั้น เป็นครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 60.50 นอกเขตเทศบาล ร้อยละ 39.50 เมื่อจำแนกเป็นรายภาค พบว่า กรุงเทพมหานคร มีสมาชิกในครัวเรือนอ่านหนังสือพิมพ์ประจำ ร้อยละ 57.60 ไม่ได้อ่าน ร้อยละ 42.40 ภาคเหนือ มีสมาชิกในครัวเรือนอ่านหนังสือพิมพ์ประจำ ร้อยละ 40.00 ไม่ได้อ่าน ร้อยละ 60.00 ภาคกลาง มีสมาชิกในครัวเรือนอ่านหนังสือพิมพ์ประจำ ร้อยละ 30.40 ไม่ได้อ่าน ร้อยละ 69.60 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสมาชิกในครัวเรือนอ่านหนังสือพิมพ์ประจำ ร้อยละ 28.10 ไม่ได้อ่าน ร้อยละ 71.90 ภาคใต้ มีสมาชิกในครัวเรือนอ่านหนังสือพิมพ์ประจำ ร้อยละ 27.30 ไม่ได้อ่าน ร้อยละ 72.70

2. จำนวนประชาชนอายุ 7 ปีขึ้นไปได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำมี 10.90 ล้านคน หรือร้อยละ 24.40 ของประชาชนทั้งประเทศ เมื่อจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และกลุ่มอาชีพ ของประชาชนได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ พบว่า

2.1 ประชาชนที่เป็นเพศชายได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 28.20 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 71.80 ประชาชนที่เป็นเพศหญิงได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 20.70 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 79.30

2.2 ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา (สายวิชาการ) ได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำมากที่สุด ร้อยละ 94.00 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 6.00 การศึกษาระดับปวช.ได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ร้อยละ 90.70 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 9.30 การศึกษาระดับอุดมศึกษา (สายอาชีพศึกษา) ได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ร้อยละ 82.10 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 17.90 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายอาชีพศึกษา (ปวช.) ได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ร้อยละ 79.40 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 20.60 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายสามัญได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ร้อยละ 63.80 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 36.20 การศึกษาระดับประถมศึกษาได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ร้อยละ 19.60 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 80.40

2.3 ประชาชนในแต่ละกลุ่มอาชีพได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

2.3.1 กลุ่มอาชีพได้อ่านหนังสือพิมพ์ในระดับสูง ได้แก่ กลุ่มอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่เชี่ยวชาญได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ร้อยละ 90.10 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 9.90 กลุ่มอาชีพเสมียน พนักงาน และเจ้าหน้าที่ธุรการ ได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ร้อยละ 83.10 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 16.90 กลุ่มผู้บริหารและผู้จัดการได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ร้อยละ 82.10 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 17.90

2.3.2 กลุ่มอาชีพได้อ่านหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ กลุ่มอาชีพผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการทั่ว ๆ ไป ได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ร้อยละ 60.80 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 39.20 กลุ่มอาชีพการค้าได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ร้อยละ 45.30 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 54.70

2.3.3 กลุ่มอาชีพได้อ่านหนังสือพิมพ์น้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรวม ประมง ป่าไม้ ได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ร้อยละ 12.30 ไม่ได้ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 87.70

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ โดยการทำการศึกษา
ห้องหนังสือวัดทั้งหมด ซึ่งมีทั้งสิ้น 13 แห่ง ประชากรเป้าหมายที่หาข้อมูลสำหรับการวิจัย แยกเป็น
2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 คณะกรรมการห้องหนังสือวัด มีเจ้าอาวาสวัดเป็นประธานกรรมการ มีพระภิกษุ
สามเณร หรือประชาชนเป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ ส่วนกรรมการนั้น เจ้าอาวาสวัด
แต่งตั้งพระภิกษุ สามเณร ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ที่ได้รับความเคารพนับถือจากประชาชนในหมู่บ้าน แห่งละ
ประมาณ 10 คน คณะกรรมการห้องหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง 13 แห่ง มีจำนวน
ทั้งสิ้นประมาณ 130 คน

1.2 ผู้ให้บริการ ได้แก่ พระภิกษุ สามเณร และประชาชนในหมู่บ้านที่วัดตั้งอยู่
เขาไปให้บริการห้องหนังสือวัด

2. กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่นี้มาจากคณะกรรมการห้องหนังสือวัด
และผู้ให้บริการห้องหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการสุ่มดังนี้

คณะกรรมการห้องหนังสือวัด ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากคณะกรรมการห้องหนังสือวัด ไคแก ประชาคม เลขานุการ และผู้ใหญ่บ้าน
 แต่ละ 3 คน ดังนั้น จากห้องหนังสือวัด 13 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 39 คน

ผู้ใช้บริการห้องหนังสือวัด ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากพระภิกษุ สามเณร และประชาชนที่เข้ามาอ่านหนังสือ อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านประกาศชาว
 หนองสนใจ และผู้ที่เคยเข้ามาใช้บริการห้องหนังสือวัด แต่ละ 5 คน รวมกลุ่มตัวอย่างได้ 65 คน
 ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามรายชื่อวัดและอำเภอ จำแนกตามคณะกรรมการและผู้ใช้บริการ

ชื่อวัด	ชื่ออำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง		
		คณะกรรมการ	ผู้ใช้บริการ	รวม
วัดพิชัยสงคราม	เมือง	3	5	8
วัดแพทยา	เมือง	3	5	8
วัดศรีจันทร์ประดิษฐ์	เมือง	3	5	8
วัดบางพลีใหญ่ใน	บางพลี	3	5	8
วัดราษฎร์บูรณะ	บางพลี	3	5	8
วัดกิ่งแก้ว	บางพลี	3	5	8
วัดเสาชิงช้า	บางพลี	3	5	8
วัดบางโกลนใน	บางพลี	3	5	8
วัดโปรดกาศเกษมราษฎร์	พระประแดง	3	5	8
วัดทรงธรรม	พระประแดง	3	5	8
วัดคูสร้าง	กิ่งพระสมุทรเจดีย์	3	5	8
วัดพระสมุทรเจดีย์	กิ่งพระสมุทรเจดีย์	3	5	8
วัดเอี่ยมพระรามิคร	กิ่งพระสมุทรเจดีย์	3	5	8
รวม		39	65	104

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความลงในช่องว่าง ซึ่งแยกเป็นแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ชุด ได้แก่

1. แบบสำรวจสภาพที่อ่านหนังสือวัด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป ของวัด ได้แก่ สถานที่ตั้ง, สภาพของวัด และฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไป ของที่อ่านหนังสือวัด ได้แก่ วัตถุประสงค์ และหนังสือเอกสารสิ่งพิมพ์ จำนวน 9 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด ได้แก่ สถานภาพ อายุ การศึกษาและประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดที่อ่านหนังสือวัด จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัดเกี่ยวกับการบริหารงาน การเงิน การให้บริการ จำนวนเจ็ดหน้าที่ ปัญหาอุปสรรค และความต้องการ จำนวน 29 ข้อ

3. แบบสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และแหล่งข่าวที่ได้รับเป็นประจำทุกวัน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัดเกี่ยวกับ การให้บริการ และความ ต้องการ จำนวน 9 ข้อ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาสภาพและวิธีดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับไปสังเกตสถานที่ตั้งและสัมภาษณ์ผู้ดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดในระดับต้นรองปฏิบัติกร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือวัดกองปฏิบัติกร กรมการศึกษานอกโรงเรียน นอกจากนี้ยังศึกษาแบบสำรวจความสามารถของวัดในการจัดสถานที่อ่านหนังสือของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ปี 2528 และแบบสอบถามของ มนฤช วิทย์ไพศาล (2526 : ภาคผนวก) แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. จัดและกำหนดขอบเขตเนื้อหาตามสภาพที่อ่านหนังสือวัดและการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดให้เป็นหมวดหมู่ได้ 9 ด้าน คือการบริหารงาน อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ หนังสือและเอกสาร สิ่งพิมพ์ การเงิน การให้บริการ จำนวนเจ้าหน้าที่ ปัญหาอุปสรรค และความทองการ
3. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากเอกสารต่าง ๆ แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ โดยสร้างแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาที่จัดหมวดหมู่ไว้แล้ว
4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปในคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขด้านการใช้ถ้อยคำภาษาและความสมเหตุสมผลของเนื้อหา ทั้งนี้เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ รวมข้อคำถามได้ทั้งหมด 67 ข้อ
5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปให้ครูหญิงคุณวชิ จำนวน 10 ท่านตรวจ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โครงสร้าง และมีความเชื่อมั่นที่เชื่อถือได้
6. นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจจากครูหญิงคุณวชิแล้ว ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
7. นำเครื่องมือออกไปใช้เก็บข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประสานงานกับกองปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน พร้อมกับทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้ความสะดวกในการเดินทางไปเก็บข้อมูลที่อำเภอหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวน 13 แห่ง โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกแห่งในเดือนตุลาคม 2531 จึงได้เห็นสภาพทั่วไปของวัด เศรษฐกิจของท้องถิ่น และความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงวัด โดยผู้วิจัยใช้แบบสำรวจเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และใช้แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการ และผู้ให้บริการ เพื่อเก็บข้อมูลตามรายการที่มีอยู่ในแต่ละข้อ พร้อมกับบันทึกรายละเอียดเพิ่มเติมในบางประเด็นตามความเหมาะสมกับลักษณะและสภาพของอำเภอหนังสือวัดแต่ละแห่งไว้ ซึ่งใช้แบบสำรวจสภาพที่อำเภอหนังสือวัด จำนวน 13 ชุด แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการที่

อ่านหนังสือวัด จำนวน 39 จุด แบบสัมภาษณ์ผู้ให้บริการที่อ่านหนังสือวัด จำนวน 65 จุด รวมทั้งพบ
จำนวน 117 จุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมด ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และจัดกระทำ ดังนี้

1. ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของวัด เศรษฐกิจของท้องถิ่น ข้อมูลส่วนตัวของ
กลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ การร้อยละ โดยนำเสนอในรูป
ตาราง ความถี่ของข้อมูลในแต่ละประเด็นคำถาม

2. ข้อมูลตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ความต้องการ ปัญหาอุปสรรค ลักษณะ
ของงานเป็นแบบเลือกตอบเก็บค่าลงในช่องว่าง และตอบคำถามโดยเสรี

2.1 การเลือกตอบ และจัดลำดับความสำคัญ ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาความถี่
การร้อยละ ของแต่ละรายการ นำเสนอในรูปตารางตามลักษณะของข้อมูล

2.2 การเก็บค่าลงในช่องว่างที่เป็นจำนวนเลข ได้ใช้วิธีการรวมจำนวนเลขแต่ละ
ข้อคำถาม แล้วหาค่าเฉลี่ย โดยนำเสนอในรูปตาราง

2.3 การตอบคำถามโดยเสรี หรือขอเสนอแนะ สรุปประเด็นสำคัญ ๆ แล้วนำไป
วิเคราะห์เพื่อให้เห็นสภาพและปัญหาของการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัด โดยนำเสนอในรูปตาราง
ตามหมวดหมู่ของข้อมูล

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าร้อยละ

2. หาค่าเฉลี่ย

2.1 ในกรณีศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มประชากร ใช้สูตร (Wapole. 1976 : 15)

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ยประชากร
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

2.2 ในกรณีที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.1 ในกรณีที่ศึกษากับกลุ่มประชากร ใช้สูตร (Walpole. 1976 : 21)

$$\sigma = \sqrt{\frac{\Sigma (X - \mu)^2}{N}}$$

เมื่อ σ แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน ประชากรแต่ละคน
 μ แทน ค่าเฉลี่ยประชากร
 N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

3.2 ในกรณีที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร (Walpole. 1976 : 23)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ
ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\mu, \bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sigma, S.D.$ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของวัดมโหฬารหนังสือวัดตั้งอยู่
ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของวัดมโหฬารหนังสือวัดทั้งหมดในเขตจังหวัด
สมุทรปราการ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และความคิดเห็น
ของคณะกรรมการที่อำนวยการหนังสือวัด

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ใช้บริการที่มทอ
การดำเนินงานของคณะกรรมการที่อำนวยการหนังสือวัด

ตอนที่ 1 การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของวัดมโหฬารหนังสือวัดตั้งอยู่

ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

จากการสำรวจข้อมูลวัดมโหฬารหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ทั้งหมด จำนวน 13 แห่ง
โดยการตรวจสอบจากแบบสำรวจสภาพหนังสือวัด ซึ่งมีรายละเอียดตั้งแต่ ตาราง 2 - 4
ต่อไปนี้

ตาราง 2 ลักษณะสภาพทั่วไปของวัดที่ตั้งเป็นทอานหนังสือวัด

ลักษณะสภาพทั่วไปของวัด	จำนวนวัด	ร้อยละ
1. การคมนาคมระหว่างวัดกับทวาทารอำเภอ		
- สะดวกทุกฤดูกาล	10	76.92
- สะดวกเฉพาะฤดูแล้ง	3	23.08
รวม	13	100.00
2. พาหนะที่ใช้ในการเดินทางติดต่อระหว่างวัดกับ ทวาทารอำเภอสะดวกที่สุดคือ		
- รถยนต์	10	76.92
- รถจักรยานยนต์	3	23.08
รวม	13	100.00
3. สภาพของอาคารที่ใช้เป็นทอานหนังสือวัดและสิ่งก่อสร้าง ภายในวัด		
- ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมอยู่เสมอ และมีการก่อสร้าง สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น	13	100.00
รวม	13	100.00
4. ลักษณะของหมู่บ้านที่วัดตั้งอยู่		
- เป็นหมู่บ้านที่มีการสร้างบ้านเรือนอยู่ที่แบบกระจายห่าง	11	84.62
- เป็นหมู่บ้านที่มีการสร้างบ้านเรือนอยู่ที่กันอย่างหนาแน่น	2	15.38
รวม	13	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ลักษณะทั่วไปของวัดในด้านสภาพของอาคารที่ใช้เป็นที่อาสนวิหารสังฆวัด และสิ่งก่อสร้างภายในวัด ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมอยู่เสมอ และมีการก่อสร้างสิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นถึง 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ลักษณะของหมู่บ้านวัดที่ตั้งอยู่ เป็นหมู่บ้านที่มีการสร้างบ้านเรือนอยู่กันแบบกระจายห่าง ๆ จำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 84.62 และบ้านพาหนะที่ใช้ในการเดินทางติดต่อระหว่างวัดกับที่ว่าการอำเภอสะทกที่สุด คือ รถยนต์ จำนวน 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 76.92

ตาราง 3 ประเภทของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในวัดที่มณฑลอำนาจสังฆวัด

ชื่อวัด	โรงเรียน ประถมศึกษา	โรงเรียน พระปริยัติธรรม	โรงเรียน มัธยมศึกษา
วัดพิชัยสงคราม	-	1	-
วัดแพรงษา	1	1	-
วัดศรีจันทร์ประคินธุ์	-	-	1
วัดบางหอใหญ่ใน	1	-	-
วัดราษฎร์บูรณะ	1	-	-
วัดกิ่งแก้ว	-	1	-
วัดเสนางกลาง	1	1	-
วัดบางโกลงใน	1	-	-
วัดโปรกเทศเขมราราม	-	1	-
วัดทรงธรรม	1	1	1
วัดคูสร้าง	1	-	-
วัดพระสมุทรเจดีย์	1	1	-
วัดเขื่อนประจักษ์มิตร	1	-	-
รวม	9	7	2

จากตาราง 3 แสดงว่า ในบริเวณวัดที่ตั้งเป็นที่อาสนวิหารสังฆวัด มีโรงเรียนประถมศึกษามากที่สุดจำนวน 9 แห่ง รองลงมาโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน 7 แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 2 แห่ง

ตาราง 4 ลักษณะและสภาพเศรษฐกิจในท้องถิ่นที่วัดตั้งอยู่

ลักษณะสภาพเศรษฐกิจของท้องถิ่น	จำนวนวัด	ร้อยละ
1. ประชาชนส่วนใหญ่ของหมู่บ้านประกอบอาชีพ		
- ประมง	5	38.47
- อุตสาหกรรม	4	30.77
- ค้าขาย	2	15.38
- รับจ้าง	1	7.69
- เกษตรกรรม	1	7.69
รวม	13	100.00
2. สภาพที่อยู่อาศัยของประชาชนบริเวณใกล้เคียงวัด		
- เป็นบ้านหลังเดี่ยว แยกกันอยู่เป็นกลุ่ม ๆ	6	46.15
- เป็นบ้านหลังเดี่ยว มีบริเวณเป็นสัดส่วน	4	30.77
- เป็นอาคารพาณิชย์	3	23.08
รวม	13	100.00
3. สภาพของร้านค้าในหมู่บ้าน		
- มีอยู่หลายร้าน แต่ละร้านจำหน่ายของใช้ทุกชนิด	6	46.15
- มีอยู่หลายร้าน แต่ละร้านจำหน่ายของใช้เพียงเล็กน้อย	5	38.47
- มีอยู่ร้านเดี่ยวเล็ก ๆ จำหน่ายของใช้เพียงเล็กน้อย	2	15.38
รวม	13	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่า ลักษณะสภาพเศรษฐกิจของห้องดินที่วัดตั้งอยู่ ประชาชน ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านประกอบอาชีพประมง และอุตสาหกรรม มี 5 และ 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 38.47 และ 30.77 ตามลำดับ ส่วนอาชีพอื่นมีเป็นส่วนน้อย สภาพที่อยู่อาศัยของประชาชน บริเวณใกล้เคียงวัด เป็นบ้านหลังเดี่ยว แยกกันอยู่เป็นกลุ่ม จำนวน 6 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 46.15 นอกจากนี้มีสภาพเป็นอาคารประเภทอื่น ๆ สร้างร่วมอยู่ด้วยเพียงเล็กน้อย ส่วนสภาพร้านค้าในหมู่บ้านมีอยู่ 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 46.15 ที่จำหน่ายของใช้ทุกชนิด นอกจากนี้ จำหน่ายสิ่งของเพียงเล็กน้อย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือวัดทั้งหมดในเขตจังหวัด

สมุทรปราการ

ลักษณะสภาพของที่อ่านหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ได้จากการใช้แบบ สํารวจสภาพ และได้จากการใช้แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการ ซึ่งมีรายละเอียดตั้งแต่ ตาราง 5 - 10 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ข้อมูลพื้นฐานลักษณะอาคาร สถานที่ของท่าอานหนึ่งสี่วัด

ข้อมูลพื้นฐานลักษณะอาคาร สถานที่	จำนวนวัด	ร้อยละ
1. ลักษณะของอาคาร		
- เป็นเอกเทศ	4	30.77
- ไม่เป็นเอกเทศ	9	69.23
รวม	13	100.00
2. พื้นที่ของบริเวณท่าอานหนึ่งสี่วัด		
- มีพื้นที่มากกว่า 24 ตารางเมตร	13	100.00
รวม	13	100.00

จากตาราง 5 แสดงว่า ลักษณะของอาคารท่าอานหนึ่งสี่วัด ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ไม่เป็นเอกเทศ มีจำนวน 9 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 69.23 และเป็นเอกเทศ มีจำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30.77 ส่วนพื้นที่ของบริเวณท่าอานหนึ่งสี่วัด มีมากกว่า 24 ตารางเมตร ทั้ง 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตาราง 6 สภาพของวัสดุครุภัณฑ์ในห้องหนังสือวัด

สภาพของวัสดุครุภัณฑ์	จำนวนวัด	ร้อยละ
1. ป้ายชื่อของห้องหนังสือวัด		
- มี	8	61.54
- ไม่มี	5	38.46
รวม	13	100.00
2. ป้ายติดประกาศข่าวที่น่าสนใจ		
- มี	9	69.23
- ไม่มี	4	30.77
รวม	13	100.00
3. อุปกรณ์เสริมความรู้		
- มีวิทยุ	1	7.69
- ไม่มี	12	92.31
รวม	13	100.00

จากตาราง 6 แสดงว่า สภาพของวัสดุครุภัณฑ์ ของห้องหนังสือวัด ประกอบด้วยป้ายชื่อของห้องหนังสือวัด มี 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 61.54 ป้ายติดประกาศข่าวที่น่าสนใจ มี 9 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 69.23 และอุปกรณ์เสริมความรู้มี 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.69 นอกนั้นไม่ปรากฏ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของวัสดุครุภัณฑ์ในห้องหนังสือวัด

จำนวนของวัสดุครุภัณฑ์	μ	σ
วัสดุครุภัณฑ์ที่อยู่ในห้องหนังสือวัด		
1. โต๊ะ	3.00	2.71
2. เก้าอี้	7.69	4.59
3. ม้านั่ง	2.45	3.53
4. ตู้หนังสือ	3.54	3.38
5. ชั้นวางหนังสือ	1.64	0.81
6. ชั้นวางวารสาร	1.27	0.65
7. ทูวางหนังสือพิมพ์	1.29	0.49
8. ตู้เก็บหนังสือพิมพ์เก่า	1.17	0.41
9. ป้ายนิทรรศการ	1.77	0.83
รวม	2.64	1.93

จากตาราง 7 แสดงว่า จำนวนของวัสดุครุภัณฑ์ที่อยู่ในห้องหนังสือวัด สามารถจัดลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ เก้าอี้ ตู้หนังสือ โต๊ะ ม้านั่ง ป้ายนิทรรศการ ชั้นวางหนังสือ ทูวางหนังสือพิมพ์ ชั้นวางวารสาร ตู้เก็บหนังสือพิมพ์เก่า โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.17 - 7.69 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วห้องหนังสือวัด มีจำนวนวัสดุครุภัณฑ์ โดยเฉลี่ย 2.64

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของหนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ที่
บริการในหอานหนังสือวัด

จำนวนหนังสือและเอกสาร สิ่งพิมพ์	μ	σ
หนังสือและเอกสาร สิ่งพิมพ์ที่ให้บริการ ในหอานหนังสือวัด		
1. ธรรมะ	103.77	158.60
2. ประเพณีและวัฒนธรรม	57.69	59.11
3. นวนิยาย	78.85	80.88
4. หนังสือสำหรับเด็ก	70.45	103.04
5. หนังสือวารสาร	120.38	182.13
6. หนังสือวิชาการ	140.38	219.01
7. หนังสือวิชาชีพ	50.00	43.40
8. หนังสือพิมพ์รายวันที่ได้รับจากส่วนกลาง	2.44	2.51
9. สิ่งพิมพ์ที่เป็นแผนพับ	27.88	24.65
รวม	72.42	97.03

จากตาราง 8 แสดงว่า จำนวนหนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการในหอานหนังสือวัด เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ หนังสือวิชาการ หนังสือวารสาร หนังสือธรรมะ หนังสือนวนิยาย หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือประเพณีและวัฒนธรรม หนังสือวิชาชีพ สิ่งพิมพ์ที่เป็นแผนพับ และหนังสือพิมพ์รายวันที่ได้รับจากส่วนกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.44 - 140.38

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว หอานหนังสือวัดมีหนังสือจำนวนมาก โดยมีค่าเฉลี่ยถึง 72.42

ตาราง 9 สภาพหนังสือที่มีอยู่ในห้องหนังสือวัด

สภาพของหนังสือและการ จัดเก็บ	จำนวนวัด	ร้อยละ
1. ลักษณะการจัดเก็บหนังสือไว้บริการ		
- มีชั้นหนังสือเปิดให้ผู้ใช้บริการหาหนังสือได้เอง	11	84.62
- มีชั้นหนังสือปิด โดยมีเจ้าหน้าที่ให้บริการ เมื่อต้องการ อ่านหนังสือ	1	7.69
- มีทั้งชั้นหนังสือเปิด และชั้นหนังสือปิด	1	7.69
รวม	13	100.00
2. ลักษณะการจัดหมวดหมู่หนังสือ		
- แยกไว้เป็นหมวดหมู่	6	46.15
- ไม่ได้แยกไว้เป็นหมวดหมู่	7	53.85
รวม	13	100.00
3. สภาพของหนังสือ		
- มีหนังสือพิมพ์ใหม่ สภาพดี	1	7.69
- สิวแมงกัหนังสือเก่า สภาพชำรุด	1	7.69
- มีปริมาณหนังสือพิมพ์ใหม่ สภาพดี กับหนังสือพิมพ์นานแล้ว สภาพชำรุดเท่ากัน	11	84.62
รวม	13	100.00

จากตาราง 9 แสดงว่า สภาพของหนังสือมีทั้งหนังสือพิมพ์ใหม่สภาพดี กับหนังสือที่พิมพ์
นานแล้วสภาพชำรุดเท่ากัน จำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 84.62 ลักษณะการจัดหมวดหมู่หนังสือ
ไม่ได้แยกไว้เป็นหมวดหมู่ จำนวน 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53.85 และลักษณะการจัดเก็บหนังสือ
ไว้บริการนั้น มีชั้นหนังสือเปิดให้ผู้ใช้บริการหาหนังสือได้เอง จำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 84.62
ส่วนลักษณะอื่น ๆ มีเพียงพอจำนวนน้อย

ตาราง 10 ค่าของความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากทอานหนังสือวิค กามทัศนะของ คณะกรรมการ

ความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับ	จำนวนคณะกรรมการ	ร้อยละ
1. ทอานหนังสือวิคเป็นแหล่งขาวสาร ข้อมูลที่ทันสมัยสำหรับประชาชนในท้องถิ่น		
- มาก	14	35.90
- ปานกลาง	24	61.54
- นอย	1	2.56
รวม	39	100.00
2. เห็นว่าทอานหนังสือวิคมีประโยชน์ตอผู้มาใช้บริการ		
- มาก	21	53.85
- ปานกลาง	17	43.59
- นอย	1	2.56
รวม	39	100.00

จากตาราง 10 แสดงว่าทอานหนังสือวิคเป็นแหล่งขาวสาร ข้อมูลที่ทันสมัยสำหรับประชาชนในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 61.54 และเห็นวาทอานหนังสือวิคมีประโยชน์ตอผู้มาใช้บริการอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 53.85

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และความคิดเห็นของ
คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการ ปัญหาอุปสรรคที่พบและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์เป็นรายด้าน จากแบบสัมภาษณ์คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด ซึ่งมีรายละเอียดดังตาราง 11 - 21 ต่อไปนี้

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด

จำนวนคณะกรรมการ	$\bar{X}$	S.D.
1. คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด	7.36	3.67
2. อาสาสมัคร เขามาช่วยเหลืองานที่อ่านหนังสือวัด	2.17	1.52
3. คณะกรรมการและประชาชนที่ร่วมในการจัดตั้ง ศูนย์ศึกษา และร่วมพัฒนาที่อ่านหนังสือวัดอย่างสม่ำเสมอ	4.15	2.40

จากตาราง 11 แสดงว่า จำนวนคณะกรรมการของที่อ่านหนังสือวัดในจังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 7.36 คน นอกนั้นเป็นอาสาสมัครและประชาชนที่ให้ความสนใจช่วยเหลือ

ตาราง 12 รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

สถานภาพของคณะกรรมการ	จำนวน คณะกรรมการ	ร้อยละ
1. อายุ		
- อายุ ระหว่าง 21 - 30 ปี	1	2.56
- อายุ ระหว่าง 31 - 40 ปี	13	33.33
- อายุ ระหว่าง 41 - 50 ปี	10	25.64
- อายุ ระหว่าง 51 - 60 ปี	2	5.13
- อายุ 61 ปีขึ้นไป	13	33.33
รวม	39	100.00
2. ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า	5	12.83
- มัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า	20	51.28
- มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	8	20.51
- อุดมศึกษา	6	15.38
รวม	39	100.00
3. ประสบการณ์ด้านการจัดทำหนังสือวัด		
- มี	10	25.64
- ไม่มี	29	74.36
รวม	39	100.00

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 13 คน และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน ส่วนกลุ่มอายุอื่น ๆ มีเพียงเล็กน้อย เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า มีระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 51.28 ส่วนระดับอื่น ๆ มีเพียงเล็กน้อย และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ด้านการจัดที่อ่านหนังสือวัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด ไม่มีประสบการณ์ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 74.36 มีประสบการณ์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25.64

ตาราง 13 สภาพการบริหารงานของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด

สภาพการบริหารงาน	จำนวน คณะกรรมการ	ร้อยละ
1. คณะกรรมการที่อ่าน		
- พระภิกษุและสามเณร	33	84.62
- ขรวาาส	3	7.69
- พระภิกษุและขรวาาส	3	7.69
รวม	39	100.00
2. ระยะเวลาที่คณะกรรมการมีการนัดประชุม		
- ไม่นาน	36	92.31
- ทุกสามเดือน	3	7.69
รวม	39	100.00

ตาราง 13 (ต่อ)

สภาพการบริการงาน	จำนวน คณะกรรมการ	ร้อยละ
3. วิธีการหาหนังสือเข้าวัดที่ไคณลคที่สุค ไคแก		
- รับบริจาคจากประชาชน	30	76.93
- หอศนาป่าหนังสือ	7	17.95
- จักขอโดยไซเงินของวัด	1	2.56
- ประชาชนเห็นความสำคัญนำมาถวาย	1	2.56
รวม	39	100.00
4. วิธีการ เชิญชวนให้ประชาชนมาใช้บริการด้วยการ		
- ประชาสัมพันธ์ทุกวันสำคัญทางศาสนา	28	71.79
- ประชาสัมพันธ์ในงานพิธีต่าง ๆ ของหมู่บ้าน	6	15.38
- ประชาสัมพันธ์แบบเจาะจงเป็นรายบุคคล	5	12.83
รวม	39	100.00
5. เห็นควรพัฒนาที่อ่านหนังสือวัดไปเป็นห้องสมุดประชาชน		
- คณะกรรมการ เห็นด้วย	22	56.41
- คณะกรรมการ ไม่เห็นด้วย	17	43.59
รวม	39	100.00

จากตาราง 13 แสดงว่า การบริหารงานของคณะกรรมการท้องถิ่นสี่วัด มีเฉพาะ พระภิกษุและสามเณร เป็นกรรมการ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 84.62 นอกจากนั้นเป็นฆราวาสและ พระภิกษุ และฆราวาส เป็นกรรมการ คณะกรรมการไม่ได้นัดเวลาประชุมไว้แน่นอน จำนวน 36 คน คิดเป็น ร้อยละ 92.31 นอกจากนั้นนัดเวลาประชุมไว้ วิธีการหาหนังสือเข้าวัดที่คณะกรรมการใช้โดยล ที่ที่สุด ได้แก่ การรับบริจาคจากประชาชน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 76.93 นอกจากนั้นใช้วิธีการ ชักชวนให้ประชาชนเข้าไปใช้บริการคณะกรรมการใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ทุกวันสำคัญทางศาสนา จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 71.79 นอกจากนั้นใช้วิธีอื่น และคณะกรรมการ เห็นว่าควรพัฒนา ท้องถิ่นสี่วัดเป็นห้องสมุดประชาชน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 56.41

ตาราง 14 สภาพการติดต่อประสานงานของคณะกรรมการท้องถิ่นสี่วัดกับหน่วยงานและ องค์กรในท้องถิ่น

หน่วยงานและองค์กรในท้องถิ่น	ไม่เคย	เคยและ ได้รับการ ตอบสนองที่	เคยแต่ ไม่คอยได้รับ การตอบสนอง ที่เท่าที่ควร	รวม
1. ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค	38 (97.44)	- (00.00)	1 (2.56)	39 (100.00)
2. ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด	1 (2.56)	35 (89.75)	3 (7.69)	39 (100.00)
3. เจ้านาที่ปกครองในระดับอำเภอ	7 (17.95)	10 (25.64)	22 (56.41)	39 (100.00)
4. สถาบันการศึกษาในระดับท้องถิ่น	17 (43.59)	8 (20.51)	14 (35.90)	39 (100.00)

ตาราง 14 (ต่อ)

หน่วยงานและองค์กรในท้องถิ่น	ไม่เคย	เคยและ ได้รับการ ทอมนองที่	เคยแต่ ไม่ขอรับ การทอมนอง ที่เท่าควร	รวม
5. พัฒนาการประจำหมู่บ้านหรือตำบล	33 (84.61)	2 (5.13)	4 (10.26)	39 (100.00)
6. เกษตรตำบล	35 (89.75)	3 (7.69)	1 (2.56)	39 (100.00)
7. สาธารณสุขตำบล	33 (84.61)	2 (5.13)	4 (10.26)	39 (100.00)

จากตาราง 14 แสดงว่า คณะกรรมการท้องถิ่นสี่วัดไม่เคยติดต่อประสานงานกับ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค เกษตรตำบล สาธารณสุขตำบล พัฒนาการประจำหมู่บ้านหรือตำบลและ สถาบันการศึกษาในระดับท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 97.44, 89.75, 84.61, 84.61 และ 43.59 ตามลำดับ ส่วนหน่วยงานอื่นมีเพียงเล็กน้อย หน่วยงานที่เคยติดต่อประสานงานและได้รับการทอมนองที่ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด เจ้าหน้าที่ปกครองในระดับอำเภอ สถาบันการศึกษาในระดับท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 89.75, 25.64 และ 20.51 ตามลำดับ ส่วนหน่วยงานอื่นมีเพียงเล็กน้อยและ หน่วยงานที่เคยติดต่อประสานงาน แต่ไม่ได้รับการทอมนองที่เท่าควร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ปกครองใน ระดับอำเภอ สถาบันการศึกษาในระดับท้องถิ่น สาธารณสุขตำบล และพัฒนาการประจำหมู่บ้านหรือตำบล คิดเป็นร้อยละ 56.41, 35.90, 10.26 และ 10.26 ตามลำดับ ส่วนหน่วยงานอื่นมีเพียงเล็กน้อย

ตาราง 15 สภาพการเงินของห้องหนังสือวัด

สภาพการรับ - จ่ายเงิน	จำนวน คณะกรรมการ	ร้อยละ
1. เงินที่ใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคาร หักชดเชยวัดสุทัศนภิรมย์ และอุปกรณ์ ใ้มาจาก		
- เงินกองกลางของวัด	34	87.18
- งบประมาณที่รัฐบาลจัดให้	2	5.13
- การทอดผ้าป่า	2	5.13
- การบริจาคสำหรับห้องหนังสือวัด	1	2.56
รวม	39	100.00
2. เงินที่ใช้จ่ายในการซ่อมแซมอาคาร หนังสือ วัดสุทัศนภิรมย์ และอุปกรณ์ ใ้มาจาก		
- เงินกองกลางของวัด	36	92.31
- งบประมาณที่รัฐบาลจัดให้	2	5.13
- การบริจาคสำหรับห้องหนังสือวัด	1	2.56
รวม	39	100.00
3. เงินที่ใช้ซื้อหนังสือพิมพ์รายวัน ใ้มาจาก		
- ไม่มีงบประมาณจัดซื้อหนังสือพิมพ์	18	46.16
- งบประมาณที่รัฐบาลจัดให้	15	38.46
- เลขานุการซื้อให้บริการ	3	7.69
- การบริจาคสำหรับห้องหนังสือวัด	3	7.69
รวม	39	100.00

ตาราง 15 (ต่อ)

สภาพการรับ - จ่ายเงิน	จำนวน คณะกรรมการ	ร้อยละ
4. เงินที่ใช้ซื้อหนังสือเข้าห้องหนังสือวัด ได้มาจาก		
- เงินกองกลางของวัด	24	61.54
- การทอดผ้าป่า	9	23.08
- การบริจาคสำหรับห้องหนังสือวัด	6	15.38
รวม	39	100.00

จากตาราง 15 แสดงว่า เงินงบประมาณที่ใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคาร จักรวาลศึกษา อู่ปรุภรณ์ และเงินที่ใช้จ่ายในการซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ ได้มาจากเงินกองกลางของวัดมากที่สุดถึง ร้อยละ 87.18 และ 92.31 ตามลำดับ ส่วนนอกนั้นได้มาจากแหล่งอื่น หนังสือพิมพ์รายวันชื่อโดยใช้เงินจากงบประมาณที่รัฐบาลจัดให้ คิดเป็น ร้อยละ 38.46 และที่อ่านที่ไม่ใช้งบประมาณจัดซื้อหนังสือพิมพ์มีมากถึงร้อยละ 46.16 นอกนั้นใช้งบประมาณจากภาคเอกชนจัดซื้อหนังสือพิมพ์ให้กับที่อ่านหนังสือวัด ส่วนหนังสือที่จัดซื้อเอง ใช้เงินจากเงินกองกลางของวัดมากถึงร้อยละ 61.54 นอกนั้นใช้เงินจากการบริจาค

ตาราง 16 สภาพการให้บริการ ของห้องหนังสือวัด

สภาพการให้บริการ	จำนวนคณะกรรมการ	ร้อยละ
1. ห้องหนังสือวัดเปิดให้บริการ		
- ทุกวัน	36	92.31
- วันจันทร์ ถึงวันศุกร์	3	7.69
รวม	39	100.00
2. ห้องหนังสือวัดมีการ เก็บสถิติผู้มาใช้บริการ		
- มีการ เก็บสถิติไว้	36	92.31
- ไม่มีการ เก็บสถิติไว้	3	7.69
รวม	39	100.00
3. มีบริการให้ยืมหนังสือไปอ่านข้างนอก		
- ไม่มีบริการ	36	92.31
- มีบริการ	3	7.69
รวม	39	100.00
4. บริเวณห้องหนังสือวัดเปิดบริการให้ประชาชน และ หน่วยงานต่าง ๆ ใช้ทำกิจกรรม ได้แก่		
- ไม่ได้ใช้ทำกิจกรรมอื่น	30	76.93
- ใช้สอนกลุ่มสนใจ	3	7.69
- ใช้ประชุมชาวบ้าน	3	7.69
- ใช้สอนวิชาหลักสูตรระยะสั้น	3	7.69
รวม	39	100.00

จากตาราง 16 แสดงว่า สภาพการให้บริการของห้องหนังสือวัด เปิดให้บริการทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 92.31 และมีการ เก็บสถิติผู้มาใช้บริการ สูงถึง ร้อยละ 92.31

มีบริการให้ยืมหนังสือไปอ่านข้างนอกเพียง ร้อยละ 7.69 นอกนั้นไม่มีบริการ และบริเวณห้องหนังสือวัดเปิดบริการให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ใช้ทำกิจกรรมสอนกลุ่มสนใจ คิดเป็นร้อยละ 7.69 ส่วนที่ไม่ได้ใช้ทำกิจกรรมอื่น มีสูงถึง ร้อยละ 76.93

ตาราง 17 สภาพปัญหาอุปสรรคที่คณะกรรมการดำเนินงานห้องหนังสือวัดพบ

ปัญหาอุปสรรคที่คณะกรรมการพบ	จำนวน คณะกรรมการ	ร้อยละ
1. การดำเนินงานของคณะกรรมการห้องหนังสือวัด		
- ให้ความสนใจเฉพาะเวลาเริ่มต้นก่อกตั้ง	30	77.50
- สนับสนุนเฉพาะการเงินในบางครั้ง	9	22.50
รวม	39	100.00
2. สภาพปัญหาที่ไม่สามารถเปิดให้บริการได้ทุกวัน มีสาเหตุมาจาก		
- ไม่มีปัญหาเปิดให้บริการได้ทุกวัน	27	69.23
- ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลประจำ	10	25.64
- สถานที่ตั้งไม่อิสระ มีงานพิธีของหมู่บ้าน	2	5.13
รวม	39	100.00

ตาราง 17 (ต่อ)

ปัญหาอุปสรรคที่คณะกรรมการพบ	จำนวน คณะกรรมการ	ร้อยละ
3. สภาพปัญหาด้านการสร้างความสนใจ ชักจูงให้ ประชาชนเข้ามาใช้บริการห้องหนังสือวัด		
- มีปัญหา	27	69.23
- ไม่มีปัญหา	12	30.77
รวม	39	100.00
4. มีผู้เข้ามาใช้บริการห้องหนังสือวัดน้อย เกิดจากปัญหา		
- ผู้ใช้บริการต้องประกอบอาชีพไม่มีเวลา	32	82.05
- ไม่เปิดบริการทุกวัน	4	10.26
- ตั้งอยู่ไกลกับห้องสมุด	2	5.13
- สถานที่เปลี่ยนนากลับ	1	2.56
รวม	39	100.00

จากตาราง 17 แสดงว่า ปัญหาอุปสรรคที่คณะกรรมการห้องหนังสือวัดพบ การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการห้องหนังสือวัดให้ความสนใจเฉพาะเวลาเริ่มต้นก่อตั้ง คิดเป็นร้อยละ 77.50
ส่วนอีก ร้อยละ 22.50 ให้ความสำคัญเฉพาะการให้เงินเป็นบางครั้ง สภาพปัญหาที่ไม่สามารถ
เปิดให้บริการได้ทุกวัน มีสาเหตุมาจากไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลประจำ คิดเป็นร้อยละ 25.65 นอกนั้น
ปิดบริการได้ทุกวัน

สภาพปัญหาการสร้างความสนใจ จักจูงให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการห้องหนังสือวัด
พบว่าปัญหามากถึงร้อยละ 69.23 ส่วนมีผู้เข้ามาใช้บริการห้องหนังสือวัดน้อย เกิดจากปัญหา
ผู้ใช้บริการของประกอบอาชีพ ไม่มีเวลา มีมากถึงร้อยละ 82.05 ส่วนเหตุผลอื่น ๆ มีเพียงจำนวนน้อย

ตาราง 18 จำนวนคณะกรรมการ ท้องการให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนช่วยเหลือ

ท้องการให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนช่วยเหลือ	ท้องการ	ไม่ท้องการ	รวม
1. จักหาหนังสือมาให้เพิ่มเติม	38 (97.44)	1 (2.56)	39 (100.00)
2. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาใช้บริการ และบริจากหนังสือ	38 (97.44)	1 (2.56)	39 (100.00)
3. อบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบห้อง หนังสือวัด	31 (79.48)	8 (20.52)	39 (100.00)
4. ให้คำปรึกษากำหนดการจัดหมวดหมู่หนังสือ	27 (69.23)	12 (30.77)	39 (100.00)
5. จักหาหนังสือพิมพ์รายวันมาให้เป็นประจำ	36 (92.31)	3 (7.69)	39 (100.00)
6. ส่งเจ้าหน้าที่มาประจำ	1 (2.56)	38 (97.44)	39 (100.00)

จากตาราง 18 แสดงว่า คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัดทองการให้กรมการศึกษา นอกโรงเรียนช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ สามารถจัดเรียงลำดับได้ดังนี้คือ จัดหาหนังสือมาให้เพิ่มเติม ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาใช้บริการ และบริจาคหนังสือ จัดหาหนังสือพิมพ์รายวันมาให้เป็นประจำ อบรมเจ้าหน้าที่บรรณวิศกรของห้องสมุดวัดทอง ค่าใช้จ่ายด้านการจัดหาหนังสือและส่งเจ้าหน้าที่ มาประจำ คิดเป็นร้อยละ 97.44, 97.44, 92.31, 79.48, 69.23 และ 2.56 ตามลำดับ

ตาราง 19 จำนวนคณะกรรมการทองการให้หน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลเข้าร่วมงานด้วย

หน่วยงานหรือกลุ่มบุคคล	จำนวน คณะกรรมการ	ร้อยละ
1. โรงงานอุตสาหกรรมหรือบริษัท	21	53.84
2. คณะกรรมการหมู่บ้าน	9	23.08
3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	5	12.82
4. คณะกรรมการสภาตำบล	2	5.13
5. เจ้าหน้าที่อำเภอ	2	5.13
รวม	39	100.00

จากตาราง 19 แสดงว่า คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัดทองการให้หน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลเข้าร่วมงานด้วย มากที่สุดได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 53.84 และน้อยที่สุด ได้แก่ คณะกรรมการสภาตำบลและเจ้าหน้าที่อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 5.13 ส่วนกลุ่มอื่นอยู่ในระดับกลาง

ตาราง 20 ความถี่และค่าร้อยละของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวิพากษ์ ท้องการให้มีการปรับปรุง
เป็นอันดับแรก

สิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุง	ความถี่	ร้อยละ
1. หนังสือและสิ่งพิมพ์	27	69.23
2. การเงิน	4	10.26
3. การให้บริการ	3	7.69
4. วัสดุอุปกรณ์	2	5.13
5. การบริหารและการประชาสัมพันธ์	2	5.13
6. อาคารสถานที่	1	2.56
7. คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวิพากษ์	-	-
รวม	39	100.00

จากตาราง 20 แสดงว่า คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวิพากษ์ ท้องการให้มีการปรับปรุงก่อนเป็น
อันดับแรก สามารถจัดลำดับได้ดังนี้ คือ หนังสือและสิ่งพิมพ์ การเงิน การให้บริการ วัสดุอุปกรณ์
การบริหารและการประชาสัมพันธ์ อาคารสถานที่ และคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวิพากษ์ ตามลำดับ (แสดง
ไว้ในตาราง 30 ภาคผนวก ก)

ตาราง 21 จำนวนคณะกรรมการทองการให้จัดกิจกรรม ในห้องหนังสือวัด

กิจกรรมที่ทองการจัด	จำนวน คณะกรรมการ	ร้อยละ
1. จัดเป็นศูนย์ข่าวสารคานการ ศึกษาและอาชีพ	19	48.72
2. จัดงานหอคณาปาหนังสือ	8	20.51
3. ไซ้เป็นที่ประชุมของประชาชนในหมู่บ้าน	7	17.95
4. ไซ้เป็นสถานที่อบรมกลุ่มสนใจ	3	7.69
5. จัดนิทรรศการตามโอกาสต่าง ๆ	2	5.13
รวม	39	100.00

จากตาราง 21 แสดงว่า คณะกรรมการห้องหนังสือวัดทองการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สามารถนำมาเรียงลำดับได้ดังนี้คือ จัดเป็นศูนย์ข่าวสารคานการ ศึกษาและอาชีพ จัดงานหอคณาปาหนังสือ ไซ้เป็นที่ประชุมของประชาชนในหมู่บ้าน ไซ้เป็นสถานที่อบรมกลุ่มสนใจ ไซ้จัดนิทรรศการตามโอกาสต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 48.72, 20.51, 17.95, 7.69 และ 5.13 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ใช้บริการที่ติดต่อ
การดำเนินงานของคณะกรรมการทอานหนังสือวัด

ในตอนนั้นเป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ใช้บริการที่ติดต่อการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการทอานหนังสือวัด โดยวิเคราะห์เป็นรายด้านจากแบบสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ ซึ่งมี
รายละเอียด ตั้งแต่ตาราง 22 - 29 ต่อไปนี้

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนผู้ใช้บริการทอานหนังสือวัด

ผู้มาใช้บริการในแต่ละวัน	$\bar{x}$	S.D.
1. พระภิกษุ สามเณร	7.38	4.16
2. ประชาชนทั่วไป	10.00	8.15
รวม	8.69	6.16

จากตาราง 22 แสดงว่า จำนวนผู้มาใช้บริการทอานหนังสือวัดในแต่ละวัน
โดยเฉลี่ย 8.69 คน ผู้มาใช้บริการส่วนมาก ได้แก่ ประชาชนทั่วไป โดยมีค่าเฉลี่ย 10.00 คน
รองลงมา ได้แก่ พระภิกษุ สามเณร มีค่าเฉลี่ย 7.38 คน

ตาราง 23 รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้บริการ	จำนวน ผู้ใช้บริการ	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	51	78.46
- หญิง	14	21.54
รวม	65	100.00
2. อายุ		
- อายุ ระหว่าง 10 - 20 ปี	20	30.77
- อายุ ระหว่าง 21 - 30 ปี	25	38.45
- อายุ ระหว่าง 31 - 40 ปี	15	23.08
- อายุ ระหว่าง 41 - 50 ปี	3	4.62
- อายุ ระหว่าง 51 - 60 ปี	1	1.54
- อายุ 61 ปีขึ้นไป	1	1.54
รวม	65	100.00
3. อาชีพ		
- นักบวช	25	38.46
- นักเรียน/นักศึกษา	15	23.08
- เกษตรกรรม	6	9.23
- ค้าขาย	6	9.23
- รับราชการ	5	7.69

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้บริการ	จำนวน ผู้ให้บริการ	ร้อยละ
- ประมง	4	6.15
- ไม่มีอาชีพ	3	4.62
- รับจ้าง	1	1.54
รวม	65	100.00
4. การศึกษา		
- ประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า	20	30.77
- ประถมศึกษาปีที่ 5 - 7 หรือเทียบเท่า	15	23.08
- มัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า	17	26.15
- มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	5	7.69
- อุดมศึกษา	8	12.31
รวม	65	100.00

จากตาราง 23 แสดงว่า ผู้ให้บริการที่อ่านหนังสือวัดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 78.46 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 21.54 มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.45 มีอาชีพนักมวยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.46 และมีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.77

ตาราง 24 แหล่งข่าวที่ผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัดไทรรับเป็นประจำ

แหล่งข่าวที่ไ้รับเป็นประจำทุกวัน	จำนวน ผู้ใช้บริการ	ร้อยละ
1. อ่านจากหนังสือพิมพ์	37	56.92
2. ฟังจากวิทยุ	13	20.00
3. ดูจากโทรทัศน์	12	18.46
4. เพื่อนเล่าในฟัง	3	4.62
รวม	65	100.00

จากตาราง 24 แสดงว่า ผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัดไทรรับข่าวสารจากแหล่งสื่อต่าง ๆ สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้คือ อ่านจากหนังสือพิมพ์ ฟังจากวิทยุ ดูจากโทรทัศน์ และเพื่อนเล่าในฟัง โดยมีค่าร้อยละ 56.92, 20.00, 18.46 และ 4.62 ตามลำดับ

ตาราง 25 สภาพการให้บริการของห้องหนังสือวัด ตามทัศนะของผู้ใช้บริการ

สภาพการให้บริการ	จำนวน ผู้ใช้บริการ	ร้อยละ
1. การเดินทางเข้าไปใช้บริการห้องหนังสือวัด		
- มีความสะดวกมาก	53	81.54
- ไม่สะดวก	12	18.46
รวม	65	100.00
2. ช่วงเวลาที่ชอบเข้าไปใช้บริการ		
- เช้า	10	15.38
- บ่าย	47	72.31
- เย็น	8	12.31
รวม	65	100.00
3. หนังสือแต่ละประเภทที่มีให้บริการ		
- มีจำนวนเพียงพอแล้ว	10	15.38
- ยังไม่เพียงพอ	55	84.62
รวม	65	100.00
4. สภาพของหนังสือที่มออยู่		
- ใหม่ทันสมัย	1	1.54
- ปานกลาง	64	98.46
รวม	65	100.00

ตาราง 25 (ต่อ)

สภาพการให้บริการ	จำนวน ผู้ใช้บริการ	ร้อยละ
5. สภาพความพึงพอใจต่อการให้บริการ		
- มีความพึงพอใจมากที่สุด	7	10.77
- มีความพึงพอใจมาก	8	12.31
- มีความพึงพอใจปานกลาง	50	76.92
รวม	65	100.00

จากตาราง 25 แสดงว่า สภาพการให้บริการของห้องหนังสือวัด ตามทัศนะของผู้ใช้บริการ ในด้านการเดินทางเข้าไปใช้บริการห้องหนังสือวัด มีความสะดวกสบายมากถึง ร้อยละ 81.54 ช่วงเวลาที่ชอบเข้าไปใช้บริการมากที่สุดในช่วงบ่าย ถึงร้อยละ 72.31 หนังสือแต่ละประเภทที่มีไว้บริการ ส่วนใหญ่ยังไม่เพียงพอถึงร้อยละ 84.62 สภาพของหนังสือที่มีอยู่เป็นหนังสือกลางเก่ากลางใหม่ มีมาก ถึงร้อยละ 98.46 และด้านความพึงพอใจต่อการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 76.92

ตาราง 26 จำนวนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด ต้องการให้มีหนังสือพิมพ์เวียนจากห้องสมุดประชาชนมาไว้บริการในที่อ่านหนังสือวัด

ความต้องการ	จำนวน ผู้ใช้บริการ	ร้อยละ
1. มีความต้องการให้มีหนังสือพิมพ์เวียนจากห้องสมุดประชาชนมาไว้บริการในที่อ่านหนังสือวัด	64	98.46
2. ไม่มีความต้องการให้มีหนังสือพิมพ์เวียนจากห้องสมุดประชาชนมาไว้บริการในที่อ่านหนังสือวัด	1	1.54
รวม	65	100.00

จากตาราง 26 แสดงว่า ผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด มีความต้องการให้มีหนังสือพิมพ์เวียนจากห้องสมุดประชาชนมาไว้บริการในที่อ่านหนังสือวัด มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 98.46 ส่วนอีก 1 คน ไม่มีความต้องการให้มีหนังสือพิมพ์เวียน

ตาราง 27 ความถี่และค่าร้อยละของประเภทหนังสือที่กลุ่มตัวอย่าง ผู้ใช้บริการมีความต้องการอ่านมากที่สุด

ประเภทหนังสือที่ผู้ใช้บริการต้องการอ่าน	ความถี่	ร้อยละ
1. นวนิยาย	16	24.64
2. นวนิยายธรรมะ	12	18.46
3. นวนิยายชีวิต	9	13.84
4. นวนิยายวัฒนธรรม และประเพณี	9	13.84
5. นวนิยายเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	6	9.23
6. นวนิยายวิชาการ	5	7.69
7. นวนิยายสำหรับเด็ก	5	7.69
8. นวนิยายวารสาร	3	4.61
รวม	65	100.00

จากตาราง 27 แสดงว่า ประเภทหนังสือที่ผู้ใช้บริการหือ่านหนังสือรัก มีความต้องการอ่านมากที่สุด สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ นวนิยาย นวนิยายธรรมะ นวนิยายชีวิต นวนิยายวัฒนธรรมและประเพณี นวนิยายเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย นวนิยายวิชาการ นวนิยายสำหรับเด็ก และนนวนิยายวารสาร ตามลำดับ (แสดงไว้ในตาราง 31 ภาคผนวก ก)

ตาราง 28 ความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการ ต้องการให้ปรับปรุงการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัด มากที่สุด

ต้องการให้ปรับปรุงเรื่อง	ความถี่	ร้อยละ
1. หนังสือและสิ่งพิมพ์	42	64.62
2. อาคารสถานที่	8	12.32
3. การบริหารและการประชาสัมพันธ์	5	7.69
4. การให้บริการ	5	7.69
5. การเงิน	3	4.61
6. วัสดุอุปกรณ์	2	3.07
7. คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด	-	-
รวม	65	100.00

จากตาราง 28 แสดงว่า ผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด ต้องการให้ปรับปรุงการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดในเรื่องต่าง ๆ สามารถเรียงลำดับความเร่งด่วนได้ดังนี้ หนังสือและสิ่งพิมพ์ อาคารสถานที่ การบริหารและการประชาสัมพันธ์ การให้บริการ การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด ตามลำดับ (แสดงไว้ในตาราง 32 ภาคผนวก ก)

ตาราง 29 จำนวนผู้ใช้บริการ ต้องการให้ท่านหนังสือว่ามีบริการ

สิ่งที่ผู้ใช้บริการ ต้องการให้มีบริการ	จำนวน ผู้ใช้บริการ	ร้อยละ
1. มีหนังสือพิมพ์รายวันเป็นประจำทุกวัน	30	46.16
2. มีหนังสือใหม่ ๆ มาให้บริการใหม่มากกว่านี้	12	18.46
3. มีหนังสือวารสารที่ใหม่และทันสมัยมาให้บริการ	11	16.92
4. มีโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนั่งอ่านหนังสือใหม่มากกว่าที่มีอยู่	7	10.77
5. เปิดบริการในวันหยุดราชการ	5	7.69
รวม	65	100.00

จากตาราง 29 แสดงว่า ผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือต้องการให้มีหนังสือพิมพ์รายวันเป็นประจำทุกวันเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 46.16 นอกนั้นก็มีความต้องการระดับรองลงมาได้แก่ หนังสือใหม่ ๆ มาให้บริการใหม่มากกว่าเดิม มีหนังสือวารสารที่ใหม่และทันสมัยมาให้บริการ มีโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนั่งอ่านหนังสือใหม่มากกว่าที่มีอยู่ปัจจุบัน และเปิดบริการในวันหยุดราชการ คิดเป็นร้อยละ 18.46, 16.92, 10.77 และ 7.69 ตามลำดับ

สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัด ได้แก่ การบริหารงานของคณะกรรมการ
การจัดอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ การเงิน การให้บริการ ปัญหา
อุปสรรคและความต้องการ.
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด เกี่ยวกับ
การดำเนินงานและขอเสนอแนะในการปรับปรุงที่อ่านหนังสือวัด
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด
พร้อมทั้งแนวทางแก้ไข

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประกอบการพิจารณาหาแนวทางในการปรับปรุง
ส่งเสริมกิจกรรมและการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
2. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้รู้ข้อมูลพื้นฐานและขอเสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรม
ด้านต่าง ๆ ให้กับคณะกรรมการและผู้ใช้บริการของที่อ่านหนังสือวัด
3. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของที่อ่านหนังสือวัด ว่าเป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร เพื่อจะได้พิจารณาหาแนวทางพัฒนา
ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ โดยทำการศึกษา
ที่อ่านหนังสือวัดทั้งหมด ซึ่งมีทั้งสิ้น 13 แห่ง ประชากรเป้าหมายที่ใช้ข้อมูลสำหรับการวิจัย แยกเป็น
2 กลุ่ม ได้แก่

1. คณะกรรมการห้องหนังสือวัด มีเจ้าอาวาสวัดเป็นประธานกรรมการ มีพระภิกษุสามเณร หรือประชาชนเป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ ส่วนกรรมการนั้นเจ้าอาวาสวัดแต่งตั้งพระภิกษุสามเณร ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ที่ได้รับความเคารพนับถือจากประชาชนในหมู่บ้าน
2. กลุ่มผู้ใช้บริการ ได้แก่ พระภิกษุสามเณร และประชาชน ในหมู่บ้านทั่วทั้งตำบลซึ่งเคยเข้าไปใช้บริการห้องหนังสือวัด

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการห้องหนังสือวัด และผู้ใช้บริการห้องหนังสือวัด โดยได้จากวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนรวมทั้งสิ้น 104 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คัดแปลงมาจากแบบสอบถามของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และของ มนฤชุ วิทยไพศาล พร้อมทั้งสร้างใหม่เพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาได้เป็นแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสำรวจสภาพห้องหนังสือวัด 1 ฉบับ จำนวน 20 ข้อ
2. แบบสัมภาษณ์ 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการห้องหนังสือวัด จำนวน 33 ข้อ
แบบสัมภาษณ์ ผู้ใช้บริการห้องหนังสือวัด จำนวน 14 ข้อ

แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยข้อคำถาม แบบเลือกตอบและเติมคำลงในช่องว่างตามสภาพของห้องหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ครอบคลุมเนื้อหาแก่ท่าน ได้แก่
 1. ด้านการบริหารงาน 2. ด้านอาคารสถานที่ 3. ด้านวัสดุครุภัณฑ์ 4. ด้านหนังสือและเอกสาร สิ่งพิมพ์
 5. ด้านการเงิน 6. ด้านการให้บริการ 7. ด้านจำนวนคณะกรรมการ 8. ค่าใช้จ่ายอุปสรรค และด้านความต้องการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ใช้แบบสำรวจสภาพที่อ่านหนังสือวัด เพื่อสำรวจสภาพของวัด สภาพของที่อ่านหนังสือวัด เศรษฐกิจของท้องถิ่น จำนวนวัสดุครุภัณฑ์ และหนังสือเอกสารสิ่งพิมพ์ ของที่อ่านหนังสือวัด จำนวน 13 แห่ง
2. ใช้แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงาน การบริหารงาน การการเงิน การให้บริการ จำนวนคณะกรรมการ จำนวนปัญหาอุปสรรค และความต้องการ โดยการสัมภาษณ์ประธานกรรมการ เลขานุการ และ ผู้ใหญ่วิชาการ จำนวน 39 คน
3. ใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการ ให้ บริการ ความต้องการ และปัญหาอุปสรรคในการมาใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด จำนวน 65 คน
4. สังเกตและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพต่าง ๆ ตามที่ผู้วิจัยได้พบเห็นเองเหนือไปจากข้อมูล ที่มีในแบบสำรวจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ดำเนินการวิเคราะห์ และจัดกระทำ ดังนี้

1. ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของวัดและสภาพของที่อ่านหนังสือวัด เศรษฐกิจของท้องถิ่น และข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ตารางร้อยละ โคนำเสนอในรูปตาราง ตามลักษณะของข้อมูลในแต่ละประเด็นคำถาม
2. ข้อมูลตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานในคานวัสดุครุภัณฑ์ คานอาคาร สถานที่ตั้ง คานหนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ คานการบริหารงาน คานการเงิน คานการให้บริการ คานจำนวน คณะกรรมการ คานปัญหาอุปสรรค คานความต้องการ และความคิดเห็นของผู้ใช้บริการในคาน การให้บริการ และคานความต้องการ เป็นข้อความแบบเลือกตอบ แบบเติมคำสั่งในช่องว่างและ แบบตอบคำถามโดยเสรี ได้ดำเนินการ ดังนี้
  - 2.1 แบบเลือกตอบและจัดลำดับความสำคัญ โคนำมาคำนวณค่า ความถี่ ตารางร้อยละ ของแต่ละรายการ โคนำเสนอในรูปตารางตามลักษณะของข้อมูล

2.2 แบบเติมคำลงในช่องว่างที่เป็นจำนวนเลข โดยใช้วิธีการรวมจำนวนเลขแต่ละข้อคำถาม แล้วหาค่าเฉลี่ย โดยนำเสนอในรูปตาราง

2.3 แบบตอบคำถามโดยเสรี หรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ สรุปประเด็นสำคัญ และนำไปวิเคราะห์เพื่อให้เห็นสภาพและปัญหาของการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัด โดยนำเสนอในรูปตารางตามหมวดหมู่ของข้อมูล

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ โดยนำเสนอใน 4 เรื่อง ได้แก่ การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของวัดที่อ่านหนังสือวัดตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือวัดทั้งหมดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและความคิดเห็นของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด และการวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ใช้บริการที่ทำการดำเนินงานของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด

1. สรุปผลการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของวัดที่อ่านหนังสือวัดตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

1.1 คำนสภาพของวัด จำนวน 13 แห่ง ที่ตั้งเป็นที่อ่านหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ในค่านสภาพของอาคารที่ใช้เป็นที่อ่านหนังสือวัด และสิ่งก่อสร้างภายในวัด ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมอยู่เสมอ และมีการก่อสร้างสิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ทั้ง 13 แห่ง ในค่านให้การศึกษาแก่เยาวชนนั้นในวัดมีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวนมากที่สุด จำนวน 9 แห่ง สภาพการคมนาคมระหว่างวัดกับที่ว่าการอำเภอไทรน้อยประจำทางเป็นพาหนะสะดวกทุกฤดูกาล จำนวน 10 แห่ง

1.2 ค่านเศรษฐกิจของท้องถิ่น ประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านที่วัดตั้งอยู่ประกอบอาชีพประมง จำนวน 5 แห่ง อาชีพอุตสาหกรรม จำนวน 4 แห่ง ส่วนหมู่บ้านนอกเหนือจากนี้ประกอบอาชีพอื่น สภาพของที่อยู่อาศัยของประชาชนบริเวณใกล้เคียงวัดเป็นบ้านหลังเดี่ยว แยกกันอยู่เป็นกลุ่ม จำนวน 6 แห่ง ส่วนที่เหลือเป็นบ้านเดี่ยวมีบริเวณและเป็นอาคารพาณิชย์ สำหรับร้านค้าภายในหมู่บ้านมีอยู่ 6 แห่ง ที่จำหน่ายของใช้ทุกชนิด ส่วนอีก 7 แห่ง จำหน่ายสิ่งของเพียงเล็กน้อย

2. สรุปผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของห้องหนังสือวัดทั้งหมด ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

- 2.1 จำนวนอาคารสถานที่ตั้งของห้องหนังสือวัด อาคารห้องหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ มีลักษณะไม่เป็นเอกเทศ จำนวน 9 แห่ง เป็นอาคารเอกเทศ จำนวน 4 แห่ง ส่วนบริเวณพื้นที่ใช้เป็นห้องหนังสือวัด มีพื้นที่มากกว่า 24 ตารางเมตร ทั้ง 13 แห่ง
- 2.2 จำนวนวัสดุครุภัณฑ์ของห้องหนังสือวัดทั้ง 13 แห่ง มีจำนวน 8 แห่ง เขียนป้ายชื่อ "ห้องหนังสือวัด" ไว้ ส่วนที่เหลือไม่ได้เขียนไว้ ห้องหนังสือวัด จำนวน 9 แห่ง มีป้ายติดประกาศชวนที่น่าสนใจไว้บริการ นอกนั้นไม่มีป้ายประกาศชวน

สำหรับวัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้ในห้องหนังสือวัด นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว เมื่อเฉลี่ยแล้วสามารถจัดลำดับจากมากไปหาน้อย ตามประเภทของวัสดุครุภัณฑ์ได้ ดังนี้ เก้าอี้ห้องหนังสือ โต๊ะ ม้านั่ง ป้ายนิเทศการ ชั้นวางหนังสือ ที่วางหนังสือพิมพ์ ชั้นวางวารสาร และตู้เก็บหนังสือพิมพ์เก่า ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.17 - 7.69 เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วห้องหนังสือวัด มีจำนวนวัสดุครุภัณฑ์ โดยเฉลี่ย 2.64 ชิ้น

- 2.3 จำนวนหนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ ที่มิใช่ไว้บริการในห้องหนังสือวัด เมื่อพิจารณาแต่ละประเภทของหนังสือแล้วสามารถจัดลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ หนังสือวิชาการ หนังสือวารสาร หนังสือธรรมะ หนังสือนวนิยาย หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือประเพณีและวัฒนธรรม หนังสือวิชาชีพ สิ่งพิมพ์ที่เป็นแผนพับ และหนังสือพิมพ์รายวันที่ได้รับจากส่วนกลาง ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.44 - 140.38 เล่ม เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วห้องหนังสือวัด มีจำนวนหนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ โดยเฉลี่ย 72.42 เล่ม

3. สรุปผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน บัญหาอุปสรรคและความคิดเห็นของคณะกรรมการห้องหนังสือวัด

- 3.1 ด้านการบริหารงาน ในด้านการบริหารงานของห้องหนังสือวัด ทำเป็นงานในรูปแบบคณะกรรมการ ส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ สามเณร โดยเฉลี่ยแล้วห้องหนังสือวัดแห่งหนึ่งมีคณะกรรมการ 7.36 คน คณะกรรมการส่วนใหญ่มีการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้ประชาชน เข้าใช้บริการ ห้องหนังสือวัดทุกวันสำคัญทางศาสนา ร้อยละ 71.79 และจัดหาหนังสือเข้าห้องหนังสือวัดด้วยวิธีการรับบริจาคจากประชาชน ร้อยละ 76.93

3.2 จำนวนคณะกรรมการและอาสาสมัคร เข้ามาร่วมช่วยเหลืองานห้องหนังสือวัด เฉลี่ยแล้วมีคณะกรรมการแห่งละ 7.36 คน และมีอาสาสมัครแห่งละ 2.17 คน

3.3 ด้านการเงิน ด้านการเงินงบประมาณที่ใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคาร จัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ และเงินที่ใช้จ่ายในการซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ได้จากเงินกองกลางของวัดมากที่สุด ถึงร้อยละ 87.18 และ 92.31 ตามลำดับ ส่วนหนังสือพิมพ์รายวัน ซื้อโดยใช้เงินจากงบประมาณที่รัฐบาลจัดให้ ร้อยละ 38.46 และห้องหนังสือวัด ที่ไม่มีงบประมาณจัดซื้อหนังสือพิมพ์มีมากถึง ร้อยละ 46.16 นอกนั้นภาคเอกชนจัดซื้อให้ สำหรับหนังสือที่วัดจัดซื้อส่วนใหญ่ใช้เงินกองกลางของวัด มากถึงร้อยละ 61.54 นอกนั้นใช้เงินบริจาค

3.4 ด้านการให้บริการ ห้องหนังสือวัดส่วนใหญ่เปิดให้บริการทุกวัน ร้อยละ 92.31 และไม่เปิดบริการให้เล่มหนังสือออกไปอ่านนอกสถานที่ ร้อยละ 92.31 บริเวณสถานที่อ่านหนังสือวัดได้เปิดบริการให้ประชาชนและหน่วยงานเข้าใช้บริการ เพื่อทำกิจกรรมอื่นได้ แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ทำกิจกรรมอื่นมีมากถึงร้อยละ 76.93 นอกนั้นใช้เป็นที่ประชุมประชาชน และสอนกลุ่มสนใจวิชาชีพ

3.5 ด้านปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการห้องหนังสือวัด พบว่า ส่วนใหญ่คณะกรรมการห้องหนังสือวัดให้ความสนใจเฉพาะเวลาเริ่มต้นก่อตั้งเท่านั้น ร้อยละ 77.50 ส่วนอีกร้อยละ 22.50 ในการสนับสนุนเฉพาะการเงินเป็นครั้งคราว มีปัญหาอันเนื่องมาจากไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลเป็นประจำ ร้อยละ 25.64 ส่วนปัญหาด้านการสร้างความสนใจชักจูงให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการห้องหนังสือวัดนั้น พบว่า มีปัญหามาก ถึงร้อยละ 69.23 และปัญหาที่ประชาชนเข้ามาใช้บริการห้องหนังสือวัดจำนวนไม่มาก มีสาเหตุมาจากผู้ใช้บริการต้องประกอบอาชีพ ไม่มีเวลา มีมากถึงร้อยละ 82.05

3.6 ด้านความต้องการของคณะกรรมการห้องหนังสือวัด ส่วนใหญ่ต้องการให้กรรมการศึกษานอกโรงเรียนช่วยเหลือในด้านการจัดหาหนังสือให้เพิ่มเติม ร้อยละ 97.44 ส่วนในด้านประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใช้บริการ และรวมบริจาคหนังสือ จัดหาหนังสือพิมพ์รายวัน มาให้เป็นประจำ อบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบห้องหนังสือวัด ให้คำปรึกษาทางภาษ จัดหมวดหมู่หนังสือและส่งเจ้าหน้าที่มาประจำห้องหนังสือวัด มีความต้องการน้อย

คณะกรรมการส่วนใหญ่ของกาให้หน่วยงานหรือบุคคลเขามารวมงานควย ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมหรือบริษัท มีมากถึง ร้อยละ 53.84 ส่วนคณะกรรมการหมู่บ้าน ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด คณะกรรมการสภาตำบล และเจ้าหน้าที่อำเภอมีความต้องการนอยมาก ใน ส่วนความต้องการด้านการจัดกิจกรรมของท้องถิ่นส่วนนี้ คณะกรรมการส่วนใหญ่ของกาจัดท้องถิ่นส่วนนี้ให้เป็นศูนย์ข่าวสารการศึกษาและอาชีพ มีมากที่สุด ร้อยละ 48.72 ส่วนกาจัดงาน หอจดหมายเหตุ ใช้เป็นที่ประชุมของประชาชน ใช้เป็นสถานที่จัดอบรมกลุ่มสนใจ และจัดนิทรรศการ ตามโอกาสต่าง ๆ มีความต้องการจัดกิจกรรมดังกล่าวลดลงตามลำดับ

4. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ใช้บริการที่มตอ การดำเนินงานของคณะกรรมการท้องถิ่นส่วนนี้

4.1 ผู้ใช้บริการท้องถิ่นส่วนนี้ส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป เฉลี่ย 10 คนต่อวัน รองลงไปเป็นพระภิกษุ สามเณร เฉลี่ย 7.38 รูปต่อวัน เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ท้องถิ่นส่วนนี้ผู้ใช้บริการ โดยเฉลี่ย 8.69 คนต่อวัน สำหรับแหล่งข่าวที่ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ได้รับจากการอ่าน หนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกวัน ถึงร้อยละ 56.92 นอกจากนี้ได้รับข่าวจากการฟังวิทยุ คุโทรทัศน์ และ เพื่อนเล่าให้ฟัง ตามลำดับ

4.2 ด้านกาให้บริการตามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ ในด้านกาเดินทางเข้าไป ใช้บริการมีความสะดวกสบายมาก ถึงร้อยละ 81.54 หนังสือแต่ละประเภทที่ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ ยังไม่เพียงพอ ถึงร้อยละ 84.62 สำหรับความพึงพอใจต่อการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 76.92

4.3 ด้านความต้องการของผู้ใช้บริการท้องถิ่นส่วนใหญ่ของกาใหม่หนังสือ วิทยุ เว็บบอร์ดจากห้องสมุดประชาชนมาไว้บริการในท้องถิ่นส่วนนี้ ส่วนประเภทหนังสือที่ผู้ใช้บริการ ต้องการอ่านมากที่สุดสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ หนังสือนวนิยาย หนังสือธรรมะ หนังสือวิชาชีพ หนังสือวัฒนธรรมและประเพณี หนังสือเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย หนังสือวิชาการ หนังสือสำหรับเด็ก และหนังสือวารสาร ตามลำดับ ในส่วนที่ของกาใหม่ปรับปรุงเกี่ยวกับการดำเนินงานที่ท้องถิ่นส่วนนี้ สามารถเรียงลำดับในเรื่องที่ของกาใหม่ปรับปรุงก่อนได้ดังนี้ หนังสือและสิ่งพิมพ์ อาคารสถานที่ การบริหารงาน การให้บริการ การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และคณะกรรมการ ตามลำดับ และสิ่งที่

ผู้ใช้บริการต้องการใหม่ไว้บริการ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือใหม่ ๆ ที่ทันสมัย โตะ
เก้าอี้ ใหม่มากกว่าที่มีอยู่ และเปิดบริการทุกวัน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพหอานหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ สมควร
นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพทั่วไปของวัดที่มีหอานหนังสือวัดทั้งหมดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ
จำนวน 13 แห่ง ปรากฏว่า สภาพของอาคารที่ใช้เป็นหอานหนังสือวัดและสิ่งก่อสร้างภายในวัด มี
การปรับปรุงและสร้างเพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยสังเกตได้จากอาคารต่าง ๆ ภายในวัดทั้ง 13 แห่ง มี
สภาพใหม่ ถึงแม้ว่ารูปทรงของอาคาร เป็นแบบสมัยเก่า แต่มีการปรับปรุงตกแต่งใหม่สภาพใหม่ใช้งานได้
และสร้างสิ่งใหม่เพิ่มขึ้น ไปสอดคล้องกับการศึกษาของ พินิจ ลานชนานนท์ (2529 : 73 - 74)
ได้ศึกษาเรื่องบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทพบว่า การพัฒนาค่านักของวัดนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์
ต่อชุมชนมากที่สุด ควบคู่การปรับปรุง ขอมแซมอาคารต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้ใช้ประโยชน์ได้ และสร้างสิ่ง
จำเป็นเพิ่มขึ้น สำหรับในด้านการศึกษาแก่เยาวชนนั้น วัดทั้ง 13 แห่ง ที่กล่าวแล้วมีโรงเรียนใน
ระดับประถมศึกษา จำนวน 9 แห่ง โรงเรียนสอนพระปริยัติธรรม จำนวน 7 แห่ง และมีโรงเรียน
ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 แห่ง นับว่าวัดนั้นให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ส่งเสริม การศึกษาของไทย
ตลอดมา แม้ว่าในปัจจุบันสถานที่ให้การศึกษาเปลี่ยนจากในวัด ในวัง และในครัวเรือน ไปอยู่ที่
โรงเรียนแล้วก็ตาม แต่โรงเรียนก็ยังอาศัยพื้นที่วัดเป็นสถานที่ตั้งของอาคาร เรียนอยู่ (ประคิษฐ์
มัทธินา. 2523 : 105 - 106)

2. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของหอานหนังสือวัดทั้งหมดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า
ในด้านลักษณะของสถานที่ตั้งและอาคาร หอานหนังสือวัด ส่วนใหญ่อาคารไม่แยกเป็นเอกเทศ ใช้งบ
บางส่วนของศาลาการเปรียญ กุฏิ หอสวดมนต์ ศาลาพักผ่อน ฯลฯ เปิดใจเป็นสถานที่ตั้งของหอาน
หนังสือวัด ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดตั้งหอานหนังสือวัด ซึ่งต้องการให้ใช้สถานที่ร่วมกันหรือ
สิ่งที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ และที่หอานหนังสือวัดทั้งหมด มีพื้นที่เกินหนังสือและเป็นสถานที่ให้บริการ
กว้างมากกว่า 24 ตารางเมตร เป็นไปตามเกณฑ์การ เลือกตั้งหอานหนังสือวัดของกรมการศึกษา

นอกโรงเรียน (2519 : 89) ส่วนวัสดุครุภัณฑ์ที่ให้บริการในหอหนังสือวัดนั้น ได้แก่ ป้าย
 ติศประกาศข่าวสารที่น่าสนใจ หนึ่งสื่อ โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง ป้ายนิเทศการ ชั้นวางหนังสือ
 ที่วางหนังสือพิมพ์ ชั้นวางวารสาร และตู้เก็บหนังสือพิมพ์เก่า เมื่อดูในภาพรวมทั้งหมดแล้วมี
 ค่าเฉลี่ย 2.64 และในจำนวนวัสดุครุภัณฑ์เหล่านี้มีเก้าอี้มากที่สุด เฉลี่ยแล้วได้ 7.69 ตัว เป็น
 ที่น่าสังเกตว่าวัสดุครุภัณฑ์เหล่านี้ในหอหนังสือวัดบางแห่งมีสภาพเก่าและชำรุด ทำให้ไม่ดึงดูด
 ความสนใจประชาชนให้เข้าไปใช้บริการ อย่างไรก็ตามหอหนังสือวัดส่วนมากในเขตจังหวัด
 สมุทรปราการ มีวัสดุครุภัณฑ์อยู่ในสภาพดี ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาระดับอนุบาลศึกษานอกโรงเรียน
 ภาคเหนือ (2523 : 9) โดยรายงานผลการติดตามประเมินผลหอหนังสือประจำชุมชนจังหวัดลำพูน
 พบว่า องค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการดำเนินงานหอหนังสือนั้น ด้านวัสดุ
 ครุภัณฑ์ ม้านั่งอ่านหนังสือมีความจำเป็นมาก หอหนังสือทุกแห่งควรมีม้านั่งไว้บริการประชาชนให้
 พอกับความต้องการใช้สำหรับนั่งอ่านหนังสือได้เกินกว่า 8 คนขึ้นไป เมื่อวัดมีพระภิกษุ สามเณร
 เพิ่มมากขึ้น ในเมื่อหอหนังสือวัดมีม้านั่งอ่านหนังสือมาก โอกาสที่หอหนังสือวัดถูกใช้เป็นที่
 นั่งอ่านหนังสือจะมีมากขึ้นตามไปด้วย (จิตติ บึงพระกุล. 2523 : 92)

ในลักษณะเดียวกันหากหอหนังสือวัดมีหนังสือและสิ่งพิมพ์เป็นจำนวนมาก และ
 หนังสือมีสภาพใหม่ ทันสมัย โอกาสที่ประชาชนและพระภิกษุ สามเณร ต้องการเข้าไปใช้บริการ
 ก็มาก หอหนังสือวัดในจังหวัดสมุทรปราการที่พบ ได้แก่ หอหนังสือวัดพระสมุทรเจดีย์
 ส่วนหอหนังสือวัดแห่งอื่น ๆ มีหนังสือส่วนใหญ่อยู่ในสภาพดี มีความทันสมัยระดับปานกลาง
 ส่วนใหญ่หนังสือได้มาโดยวิธีการรับบริจาค และหอด่าน่าหนังสือ ทำให้ไม่มีโอกาสเลือกหนังสือ
 หากในโอกาสต่อไปหอหนังสือวัดจักซื้อหนังสือเพิ่ม ควรรวบรวมรายชื่อหนังสือประเภทต่าง ๆ
 ที่ผู้ให้บริการมีความต้องการอ่านในระดับมาดมาไว้บริการ เป็นอันดับแรก เพื่อสร้างความสนใจ
 ให้ประชาชนได้เข้าใช้บริการ ในเมื่อจำนวนหนังสือโดยส่วนรวมแล้วเฉลี่ยได้ 72.42 เล่มต่อแห่ง
 และในจำนวนหนังสือเหล่านี้มีหนังสือประเภทวิชาการมากที่สุด เฉลี่ยแล้วได้ 140.38 เล่ม

สำหรับหนังสือพิมพ์รายวันนั้น หอหนังสือวัดส่วนใหญ่ไม่มีไว้บริการ เนื่องจาก
 กรมการศึกษานอกโรงเรียนไม่มีงบประมาณสนับสนุนให้ซื้อ หนังสือพิมพ์จึงถือว่าเป็นสิ่งพิมพ์ที่สำคัญมาก
 ซึ่งช่วยในผู้อ่านสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของสังคมปัจจุบัน และตามทันเหตุการณ์ของโลกได้

สุริทอง ศรีสะอาด (2522 : 68) การไม่มีหนังสือพิมพ์ให้บริการในห้องหนังสือวัด ทำให้ประชาชนขาดความสนใจเข้าไปใช้บริการ และพระภิกษุ สามเณรในวัดเมื่อไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ โอกาสรู้ข่าวสารทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันมีน้อย เมื่อมีการสนทนาธรรมหรือเทศน์ให้ประชาชนฟัง จึงไม่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ปัจจุบัน ประชาชนขาดความสนใจและไม่อยากฟัง ไปสอดคล้องกับการศึกษาของ มนฤๅญ วิทย์ไพศาล (2526 : บทคัดย่อ) พบว่า พระภิกษุ สามเณร มีความต้องการอ่านหนังสือวารสารคานพุทธศาสนา และหนังสือพิมพ์รายวัน ในระดับมาก เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ใ้ทราบความเคลื่อนไหวของบ้านเมือง และจากการศึกษาของ นิรันทร บุญวงศ์ (2529 : 75 - 76) พบว่า การรับข่าวสารของประชาชนในหมู่บ้านที่มีห้องหนังสือประจำหมู่บ้าน ใ้รับทราบข่าวเร็วกว่าประชาชนในหมู่บ้านที่ไม่มีห้องหนังสือประจำหมู่บ้าน และสื่อที่เป็นแหล่งข่าวสำคัญ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ และในปี 2530 สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2530 : 1 - 3) ได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ของประชาชนทั่วประเทศ พบว่า มีประชาชนอายุตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ 10.90 ล้านคน หรือ ร้อยละ 24.40 ของประชาชนทั้งประเทศ

3. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และความคิดเห็นของคณะกรรมการห้องหนังสือวัด พบว่า สภาพการดำเนินงานห้องหนังสือวัดของจังหวัดสมุทรปราการ จัดการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ เฉลี่ยแล้วมีคณะกรรมการแห่งละ 7.36 คน โด่มีเจ้าอาวาสวัดเป็นประธานดำเนินงาน และมีอาสาสมัครของหมู่บ้านเข้าช่วยเหลือในด้านการให้บริการ และมีเลขานุการห้องหนังสือวัดเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงาน ได้แก่ การปิด เปิด ทำความสะอาด จัดหนังสือให้เรียบร้อย บริการให้ยืมหนังสืออ่าน ติดต่อบริการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อนำข่าวสารมาไว้บริการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใช้บริการ เป็นต้น ห้องหนังสือวัดส่วนใหญ่เปิดให้บริการทุกวัน นอกจากห้องหนังสือวัดพระสมุทรเจดีย์เท่านั้น ที่เปิดให้บริการเฉพาะวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เพราะเลขานุการห้องหนังสือวัดเป็นข้าราชการและห้องหนังสือวัดพระสมุทรเจดีย์เปิดบริการให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านได้ ส่วนอีก 12 แห่ง ไม่มีบริการให้ยืมหนังสือออกไปอ่านนอกสถานที่ การให้บริการโดยทั่วไปจากการศึกษา พบว่าการให้บริการของห้องหนังสือวัดยังไม่สมบูรณ์เต็มรูปแบบ เพราะสถานที่ไม่เอื้ออำนวยความสะดวกในการให้บริการ โดยการใ้สถานที่ตั้งร่วมกับอาคารอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วเมื่อมีงานพิธีทางศาสนาจำเป็นต้องหยุดให้บริการ มีห้องหนังสือวัดเพียง 4 แห่งเท่านั้น ที่มีอาคารเป็น

เอกเทศ สามารถเปิดให้บริการได้ตลอดเวลา ไปสอดคล้องกับการศึกษาและประเมินผล การดำเนินงาน
 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จและ
 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในเขตการศึกษา 6 ของศูนย์การศึกษา
 นอกโรงเรียนภาคกลาง กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2525 ช : 19) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของ
 การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านขึ้นอยู่กับตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ อาคารสถานที่ของที่อ่าน
 เป็นเอกเทศและแข็งแรง มีการคมนาคมสะดวก ตั้งอยู่ในหมู่บ้านใหญ่ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ไม่มี
 หนังสือพิมพ์อ่าน และมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้บริการ ส่วนใหญ่สถานที่อ่านหนังสือวัดไม่ได้ใช้ทำกิจกรรม
 อื่น ๆ มีเพียงที่อ่านหนังสือวัดเสาชิงช้าเท่านั้นที่เป็นสถานที่จัดประชุมประชาชนและจัดสอนกลุ่มสนใจ

ส่วนค่านายหน้า เงินที่ใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือวัดนั้น ส่วนใหญ่ใช้เงินจากกองกลาง
 ของวัด กรมการศึกษานอกโรงเรียนไม่มีงบประมาณสนับสนุน ซึ่งก่อนการจัดตั้งที่อ่านหนังสือวัดนั้น
 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มีหนังสือถึงเจ้าอาวาสวัดเพื่อสอบถามความสามารถของวัดในการจัด
 สถานที่อ่านหนังสือ เมื่อวัดมีความพร้อมจึงจัดตั้งเป็นที่อ่านหนังสือวัด มีที่อ่านหนังสือวัดบางพลีใหญ่
 ในเมื่อตั้งเป็นที่อ่านหนังสือวัดแล้วประชาชนเห็นความสำคัญจึงได้บริจาคเงินซื้อหนังสือพิมพ์ที่วันละ
 1 ฉบับ เป็นประจำทุกวัน สำหรับที่อ่านหนังสือวัดที่เคยเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมาก่อน เมื่อ
 เปลี่ยนสภาพเป็นที่อ่านหนังสือวัดจึงได้รับงบประมาณจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนให้ซื้อหนังสือพิมพ์
 ต่อไป จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ ที่อ่านหนังสือวัดพระสมุทรเจดีย์ ที่อ่านหนังสือวัดคูสร้าง ที่อ่านหนังสือ
 วัดโปรกเทศเชษฐาราม ที่อ่านหนังสือวัดเสาชิงช้า และที่อ่านหนังสือวัดราชบุรณะ

ความไม่พอใจอุปสรรคและความต้องการของคณะกรรมการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัด
 จากการศึกษาค้นคว้า คณะกรรมการมีความสนใจร่วมเมื่อดำเนินงานในระยะเริ่มแรกของการจัดตั้ง
 เนื่องจากอยู่ระหว่างเข้าพรรษามีพระภิกษุบวชใหม่จำนวนมากเป็นคณะกรรมการชุดนี้เมื่อออกพรรษา
 แล้วพระภิกษุเหล่านั้นลาสิกขาบทไปประกอบอาชีพประมง รับจ้าง เกษตรกรรม ซึ่งไม่มีเวลาว่างพอที่
 จะเข้ามาช่วยดำเนินงาน และในส่วนของ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าไปใช้บริการนั้น
 คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัดมีความหนักใจมาก เพราะลักษณะอาชีพของประชาชนบริเวณใกล้เคียงวัด
 จำเป็นต้องออกไปปฏิบัติงานในช่วงเวลากลางวันเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มผู้ใช้บริการ เป็นคนกลุ่มเดิมที่เคย
 เข้ามาใช้บริการเป็นประจำ ได้แก่ ครู นักเรียน พระภิกษุ สามเณร และประชาชนที่มิอาชีพหัด

รถจักรยานยนต์รับจ้าง ส่วนในค่าน้ำเจ้าหน้าที่ให้บริการนี้เมื่อเพียงเลขานุการคนเดียว หรือบางแห่งมีอาสาสมัคร เขามาช่วยดูแลด้วย เจ้าหน้าที่ยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการ เพราะพระภิกษุที่เป็นเลขานุการอาจถูกนิมนต์ไปประกอบพิธีทางศาสนาในสถานที่ห่างไกลจากวัด จำเป็นต้องปิดสถานที่อ่านหนังสือวัด เนื่องจากใช้สถานที่อ่านหนังสือร่วมกับอาคารอื่น และในอาคารนั้นใช้เป็นสถานที่เก็บวัสดุค่าของวัด ครั้นเมื่อผู้ใช้บริการมีเวลาว่างจากการทำงานก็เดินทางไปใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด เมื่อมาพบที่อ่านหนังสือปิด หากผู้ใช้บริการพบเหตุการณ์อย่างนี้สัก 2 - 3 ครั้ง ผู้ใช้บริการก็รู้สึกเบื่อ ไม่อยากเข้าไปใช้บริการอีกต่อไป

ส่วนในค่าน้ำความต้องการของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด มีความต้องการให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนช่วยเหลือนั้น จากการศึกษา พบว่า ต้องการให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนช่วยเหลือจัดหาหนังสือให้เพิ่มเติมเป็นระยะ ๆ ไม่ใช่เมื่อมอบหนังสือให้ครั้งแรกแล้วปล่อยให้ทางวัดจัดการกันเอง โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเข้าไปตรวจเยี่ยมติดตามผลการดำเนินงาน และสอบถามความต้องการด้านอื่น ๆ อีก ส่วนเอกสารสิ่งพิมพ์นั้นคณะกรรมการมีความต้องการ เป็นอันดับแรก ซึ่งต้องการมีไว้บริการประชาชน และพระภิกษุ สามเณร ให้ได้ทราบข่าวสาร ข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ของโลกในปัจจุบัน และยังเป็นที่ยึดถือความสนใจให้ประชาชนเข้าใช้บริการ ในเมื่อมีเพียงแค่นี้ก็ถือว่าเกี่ยวข้องทำให้ขาดความสนใจ ในการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดนั้นให้วัดและคณะกรรมการดำเนินงานเพียงกลุ่มเดียวคงไม่ประสบผลสำเร็จ ถ้ากรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ช่วยเหลือประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานต่าง ๆ เห็นความสำคัญของที่อ่านหนังสือวัด และเข้าร่วมมือให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในด้านงบประมาณจัดซื้อหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ให้กับที่อ่านหนังสือวัดแล้วโครงการนี้ก็ดำเนินงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ไปสอดคล้องกับการติดตามผลการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2528 : 1 - 2) พบว่า สภาพการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดมีปัญหาลุप्तรรค ได้แก่ หนังสือไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ เมื่อผู้ใช้บริการอ่านหนังสือแล้วไม่เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย หนังสือที่มีไว้บริการ เกาและมีรอยฉีกขาด

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด พบว่า ผู้เข้ามาใช้บริการที่อ่านหนังสือวัดแต่ละแห่งเฉลี่ยแล้ว จำนวน

8.69 คนท้อวัน หากมีหนังสือจากห้องสมุดประชาชน หรือหนังสือรับบริจาคที่มีสภาพใหม่ทันสมัย ไปหมุนเวียนให้บริการในท้องถิ่นหรืออย่างสม่ำเสมอ นับว่ามีประโยชน์ต่อผู้มาใช้บริการเป็นอย่างมาก ไปสอดคล้องกับผลการติดตามการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวิศของกรมการศึกษา นอกโรงเรียน (2528 : 1 - 2) พบว่า จำนวนผู้เข้ามาใช้บริการที่อ่านหนังสือวิศเฉลี่ยแล้ววันละ 10 คนต่อแห่ง สำหรับในด้านความพึงพอใจต่อการให้บริการนั้น ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เนื่องจากที่อ่านหนังสือวิศมีหนังสือแต่ละประเภทให้บริการยังไม่เพียงพอกับความต้องการหนังสือที่มอญี่มีสภาพใหม่ ๆ กับหนังสือที่มีสภาพเก่าและชำรุด และส่วนใหญ่ที่อ่านหนังสือวิศไม่เปิดให้บริการมีหนังสือออกไปอ่านนอกสถานที่ ซากเจ้าหน้าที่ดูแลเป็นประจำประจำ บางแห่งหนังสือเป็นชั้นปิด ไม่สามารถค้นหาหนังสืออ่านด้วยตนเองได้

ผู้ให้บริการต้องการให้คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวิศจัดหาหนังสือหมุนเวียนระหว่างห้องสมุดประชาชนกับที่อ่านหนังสือวิศ เพราะประชาชนในชนบทส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสเข้าไปใช้บริการห้องสมุด ถ้ามีหนังสือใหม่ ๆ มาให้บริการในที่อ่านหนังสือวิศทำให้ช่วยดึงดูดประชาชนเข้ามาใช้บริการมากขึ้น และเป็นการประหยัดงบประมาณของวิศที่จัดหาหนังสือใหม่เข้ามาให้บริการ สำหรับการจัดหาหนังสือให้ไปหมุนเวียนหรือจัดซื้อหนังสือเข้าที่อ่านหนังสือวิศเพิ่มเติมนั้น ควรพิจารณาหาหนังสือที่ผู้ให้บริการต้องการอ่านมากที่สุด ได้แก่ หนังสือนวนิยาย เป็นอันดับแรก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ใช้บริการ ส่วนหนังสือพิมพ์รายวันนั้นผู้ให้บริการต้องการอย่างมาก เพราะได้รับทราบข่าวสารบ้านเมือง ข่าวธุรกิจ ข่าวพัฒนาการเกษตร ฯลฯ เพื่อต้องการนำเอาความรู้จากการอ่านข่าวเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการศึกษาวิจัยสภาพที่อ่านหนังสือวิศในเขตจังหวัดสมุทรปราการ พอสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาที่อ่านหนังสือวิศ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวิศมีความสนใจปฏิบัติงานตามหน้าที่ในระยะเริ่มต้นการจัดตั้งเท่านั้น เมื่อเวลาผ่านไปนานเข้า เหลือแต่เลขานุการปฏิบัติงานอยู่เพียงคนเดียว ควรจัดการอบรม

กรรมการทุกคน เพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองก่อน เปิดให้บริการ และเจ้าหน้าที่จาก
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ควรออกนิเทศตามผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกวันหรือ
ทุกสัปดาห์ เป็นการใช้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2. กรรมการศึกษาออกโรงเรียนควรสนับสนุนค่านิยมการอ่านหนังสือให้ท่านหนึ่งสัปดาห์
ด้วยวิธีการหอบค่าน้ำหนึ่งสัปดาห์ โดยคณะกรรมการที่อ่านหนังสืออาทิตย์ละครั้งของที่กองการได้
เพิ่มเติม แล้วไปประชาชนที่สนใจเอง แล้วจัดทำเป็นค่าน้ำหนึ่งสัปดาห์ หรือเปิดรับบริจาคหนังสือในเมือง
ชุมชน หรือจัดทำหนังสือมอบเงินจากห้องสมุดประชาชนไปไว้บริการในที่อ่านหนังสืออีก แต่ต้องเป็นไป
กรณีอ่านหนังสือวันละสัปดาห์ เก็บรักษาหนังสือไว้ไม่สูญหาย ถ้าหากวัดใดมีงบประมาณเพียงพอ
ควรตั้งงบประมาณให้แก่ที่อ่านหนังสือไว้ใช้ในการดำเนินงานและให้บริการ โดยหาหนังสือพิมพ์
ไว้บริการทุกวัน

3. กรรมการศึกษาออกโรงเรียน ควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการซื้อหนังสือพิมพ์
สำหรับที่อ่านหนังสือทุกแห่ง เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ในชนบททางไกลได้มีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์
ที่ความรวดเร็วความเคลื่อนไหวของบ้านเมือง และเป็นการป้องกันการฉีกหนังสือของประชาชนได้เป็น
อย่างดี

4. ที่อ่านหนังสืออีกเป็นสถานที่ในการศึกษาออกโรงเรียนแก่ประชาชนในระดับหมู่บ้าน
กรรมการศึกษาออกโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณจัดซื้อหนังสือและอุปกรณ์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สนับสนุน
เพื่อพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารศูนย์รวมความคิด ศูนย์รวมการทอประสังสรรค์ และเป็นศูนย์
รวมของวัฒนธรรมประจำหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัย

1. ในการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานของที่อ่านหนังสือวัด ควรขยายกลุ่มตัวอย่าง
ที่จะศึกษาให้กระจายทั่วทั้งกว้างออกไปทั้งภาคและทั่วประเทศต่อไป
2. ควรศึกษาวิจัยในเรื่ององค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ทางการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัด
3. ควรศึกษาลักษณะของที่อ่านหนังสือวัดที่มีต่อการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น
4. ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพสำหรับที่อ่านหนังสือวัด

ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਬ

บรรณานุกรม

การศาสนา, กรม. ประวัติศาสตร์พุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
2527.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. การจัดตั้งที่อ่านหนังสือวิศและการหอคน้า่านหนังสือ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง, 2529.

_____. โครงการหอคน้า่านหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ท., 2530. อักสำเนา.

_____. โครงการหอคน้า่านหนังสือ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2519.

_____. รายงานประจำปี 2529. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.

_____. สรุปรายงานการติดตามผลและประเมินผลที่อ่านหนังสือวิศ ประจำปี 2528.

ม.ป.ท., ม.ป.ป. อักสำเนา.

_____. สรุปองานวิจัย ประเมินผล คึกตามผลการศึกษาอนโรงเรียนที่ค้ำเป็นงานโดย
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง เหนือ ใต้ ตะวันออกเฉียงเหนือ และกองแผน
งานและวิจัยกรมการศึกษานอกโรงเรียน 2520 - 2524. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
เลี้ยงเชียง, 2525 ข.

_____. วิวัฒนาการทางการศึกษานอกโรงเรียนของไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา, 2527.

_____. รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
2530.

_____. สถิติการศึกษานอกโรงเรียน ปี 2531. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พี. เอ. สิทธิวิง จำกัด
2532.

_____. มทกรมรับนวิจาคหนังสือสู่ชนบท 7 - 8 กันยายน 2528. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, 2528.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. นโยบายและแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์หนึ่งเจ็ดการพิมพ์, 2525 ก.

_____ . การประเมินผลที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านทั่วประเทศ. ม.ป.ท., 2524.
อัครสำเนา.

_____ . ผลการปฏิบัติงานของกองปฏิบัติการ. ม.ป.ท., 2530. อัครสำเนา.

การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ศูนย์. การศึกษาสภาพการดำเนินงานและ
ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตการศึกษา 11 อุบลราชธานี.

อุบลราชธานี : โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,
2521. อัครสำเนา.

การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ, ศูนย์. รายงานผลการติดตามประเมินผลที่อ่านหนังสือพิมพ์
ประจำหมู่บ้านจังหวัดลำพูน. ม.ป.ท., 2523. อัครสำเนา.

กิริติ ศรีวิเชียร. "สถาบันส่งเสริมงานการศึกษานอกโรงเรียนของรัฐ," วิวัฒนา 28.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.

โกวิท วรพิพัฒน์. "แนวทางดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนในทัศนะของอธิบดีกรม
การศึกษานอกโรงเรียน," รายงานผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ 2528.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีสมมติการพิมพ์, 2529.

จิตติ ปิงกระตุล. "ความสัมพันธ์ระหว่างบริการห้องสมุดกับการใช้," บรรณศาสตร์ 2,
86 - 94 ; เมษายน 2523.

เจริญผล สุวรรณโชติ. "บริจาคนหนังสือ-วิทยาทานหนังสือ," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน.
127 ; สิงหาคม - กันยายน 2528.

ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และสุมาลี สังข์ศรี. การศึกษานอกโรงเรียนและการพัฒนา.
ม.ป.ท., 2528. อัครสำเนา.

ชำนานู นิสารัตน์. "ประเพณีหอสมุดบ้านหนังสือ," ที่ระลึกในงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน
กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.

- นัฐพล ชันชโย และคนอื่น ๆ. บทบาทของสถาบันสงฆ์ในการพัฒนาชนบท. ม.ป.ท., 2527. อักซ่าเนา.
- ทวีศักดิ์ แสงสวัสดิกุล. "ข้าพเจ้าหนังสือที่อ่านหนังสือประจำวัด," วารสารการศึกษา นอกโรงเรียน. 23(133) : สิงหาคม - กันยายน 2529.
- นรินทร์ บุญวงศ์. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการรับรู้อาสาของ ประชาชนในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในอำเภอสามง่าม จังหวัด พิจิตร. ปรินญาภิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อักซ่าเนา.
- ปฐม นิคมานนท์. การศึกษานอกโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. โรงพิมพ์อักษร, 2528.
- ประสิทธิ์ มีชัยมา. สังคมวิทยาชนบทและการสหกรณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, 2523.
- ทรงคุณ พงษ์. สังคมวิทยาชนบท. พิมพ์ครั้งที่ 2. ม.ป.ท., 2526. อักซ่าเนา.
- พระราชวรานี. การศึกษาของคณะสงฆ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2529.
- พิทักษ์ สายพันธ์. ทำเปียบและประวัติวัดไทย. กรุงเทพฯ : ซี.ซี.ไอเวอร์ชีมาแตกกิ่ง, ม.ป.ป.
- สินิจ ลาภานานนท์. บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2529.
- ภิญญาพร นิตยประภา. การประเมินผล "โครงการทอดผ้าป่าระหว่าง 5 ธันวาคม 2518 - 5 ธันวาคม 2519". วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : คุรุสภาองค์การมหาวชิราลงค์, 2522
- มนตฤกษ์ วิทย์ไพศาล. ความคองการและความคาดหวังของพระภิกษุสามเณรที่มีคองหองสมุด วัดในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาภิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อักซ่าเนา.
- สถิตินแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานสรุปผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ของ ประชากร ปี 2530. ม.ป.ท., ม.ป.ป. อักซ่าเนา.

- สุภาภ วากเจียน. เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ลักษณะที่ ๓ ชนิดและวิธีหาคุณภาพ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2525.
- สุวิทอง ศรีสะอาด. "ความต้องกลรและปัญหาการใช้หนังสือพิมพ์รายฉบับในห้องสมุด
มหาวิทยาลัย," บรรณศาสตร์. 4 : 67 - 83 ; ตุลาคม 2522.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการพิมพ์, 2529.
- สุนทร สุนันท์ชัย. "การศึกษานอกโรงเรียน," แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
ระยะที่ 4 (2520 - 2524) กองการศึกษายุใหญ่กระทรวงศึกษาธิการ.
ม.ป.ท., 2524. อัดสำเนา.
- อภิญญา ทันประยูร. สังคมวิทยาชุมชนและเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พีระทัศน์,
2523.
- อรุณ ปรีดีคิดอก และอุคม เขยถ่วงศ์. การจัดและการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บรรณกิจ, 2524.
- อัมพร มีสุข. "โครงการทอดผ้าป่าหนังสือ," สรุปผลการทอดผ้าป่าหนังสือ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2519.
- อารี กุลกันต์. "การพัฒนาทบทวนแบบผสมผสาน," การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมรวมบทความ
การศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เพชรชยามการพิมพ์, ม.ป.ป.
- อำนาจ บัวศิริ. "บทบาทของพระสงฆ์ค้ำจุนการพัฒนา," วิถพัฒนา 28. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education.
New York : McGraw-Hill, 1971.

Walpole, Ronald E. Elementary Statistical Concepts. Printed in the United
States of America, 1976.

ကာကွယ်ရေး

ภาคผนวก ก

ตารางผลการวิเคราะห์

ตาราง 30 ความถี่และค่าร้อยละของสิ่งที่ต้องการใหม่ปรับปรุงเป็นอันดับแรก ตามทัศนะของคณะกรรมการ

สิ่งที่ต้องปรับปรุง	ลำดับความต้องการใหม่ปรับปรุงก่อน - หลัง							
	1	2	3	4	5	6	7	รวม
1. หนังสือ สิ่งพิมพ์	27 (69.23)	6 (15.38)	4 (10.26)	2 (5.13)	- (0.00)	- (0.00)	- (0.00)	39 (100.00)
2. อาคารสถานที่	1 (2.56)	10 (25.64)	8 (20.51)	4 (10.26)	4 (10.26)	5 (12.82)	7 (17.95)	39 (100.00)
3. การบริหารและ การประชาสัมพันธ์	2 (5.13)	5 (12.82)	8 (20.51)	7 (17.95)	5 (12.82)	5 (12.82)	7 (17.95)	39 (100.00)
4. วัสดุครุภัณฑ์	2 (5.13)	9 (23.08)	9 (23.08)	10 (25.64)	6 (15.38)	2 (5.13)	1 (2.56)	39 (100.00)
5. การเงิน	4 (10.26)	1 (2.56)	5 (12.82)	5 (12.82)	12 (30.77)	5 (12.82)	7 (17.95)	39 (100.00)
6. การให้บริการ	3 (7.69)	9 (23.08)	3 (7.69)	10 (25.64)	2 (5.13)	11 (28.21)	1 (2.56)	39 (100.00)
7. คณะกรรมการ ท้องถิ่น	- (0.00)	- (0.00)	1 (2.56)	- (0.00)	10 (25.64)	12 (30.77)	16 (41.03)	39 (100.00)

ตาราง 31 ความถี่และการยอดของประเภทหนังสือ เวียงตามลำดับความต้องการของผู้ใช้บริการ

ประเภทหนังสือ	ลำดับความต้องการอ่านหนังสือของผู้ใช้บริการ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
1. นวนิยาย	16 (24.64)	12 (18.46)	12 (18.46)	6 (9.23)	7 (10.76)	5 (7.69)	5 (7.69)	2 (3.07)	65 (100.00)
2. หนังสือ วารสาร	3 (4.61)	13 (20.02)	12 (18.46)	10 (15.37)	8 (12.30)	13 (20.02)	4 (6.15)	2 (3.07)	65 (100.00)
3. หนังสือ วิชาชีพ	9 (13.84)	10 (15.37)	17 (26.17)	16 (24.64)	10 (15.37)	2 (3.07)	- (0.00)	1 (1.54)	65 (100.00)
4. หนังสือ เกี่ยวกับ สุขภาพ อนามัย	6 (9.23)	4 (6.15)	5 (7.69)	20 (30.79)	15 (23.07)	11 (16.92)	3 (4.61)	1 (1.54)	65 (100.00)
5. ชกรรมะ	12 (18.46)	12 (18.46)	5 (7.69)	4 (6.15)	13 (20.02)	11 (16.92)	4 (6.15)	4 (6.15)	65 (100.00)
6. วัฒนธรรม และ ประเพณี	9 (13.84)	9 (13.84)	8 (12.30)	4 (6.15)	8 (12.32)	20 (30.79)	7 (10.76)	- (0.00)	65 (100.00)
7. หนังสือ วิชาการ	5 (7.69)	5 (7.69)	3 (4.61)	2 (3.07)	1 (1.54)	1 (1.54)	26 (40.01)	22 (33.85)	65 (100.00)
8. หนังสือ สำหรับเด็ก	5 (7.69)	1 (1.54)	3 (4.61)	2 (3.07)	3 (4.61)	2 (3.07)	16 (24.64)	33 (50.77)	65 (100.00)

ตาราง 32 ความถี่และค่าร้อยละของสิ่งที่ไม่เห็นควรถูกปรับปรุงก่อน ตามทัศนะของผู้ให้บริการที่อ่านหนังสือวัด

สิ่งที่ต้องปรับปรุง	ลำดับความถี่ของการปรับปรุงก่อน							รวม
	1	2	3	4	5	6	7	
1. หนังสือ สิ่งพิมพ์	42 (64.60)	17 (26.17)	4 (6.15)	1 (1.54)	1 (1.54)	- (0.00)	- (0.00)	65 (100.00)
2. อาคารสถานที่	8 (12.30)	18 (27.71)	7 (10.76)	4 (6.15)	7 (10.76)	7 (10.76)	14 (21.56)	65 (100.00)
3. วัสดุครุภัณฑ์	2 (3.07)	12 (18.46)	21 (32.30)	16 (24.64)	11 (16.92)	2 (3.07)	1 (1.54)	65 (100.00)
4. การให้บริการ	5 (7.69)	7 (10.76)	13 (20.02)	20 (30.78)	9 (13.84)	8 (12.30)	3 (4.61)	65 (100.00)
5. การเงิน	3 (4.61)	1 (1.54)	13 (20.02)	10 (15.36)	17 (26.17)	9 (13.84)	12 (18.46)	65 (100.00)
6. คณะกรรมการ ที่อานา	- (0.00)	- (0.00)	2 (3.07)	10 (15.36)	9 (13.84)	27 (41.56)	17 (26.17)	65 (100.00)
7. การบริหารและ การประชาสัมพันธ์	5 (7.69)	1 (1.54)	7 (10.76)	11 (16.92)	11 (16.92)	12 (18.46)	18 (27.71)	65 (100.00)

၅ အောက်ဖွဲ့စည်း

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ทราจแก้เครื่องมือในการวิจัย เพื่อความถูกต้องและ ครอบคลุมในเนื้อหา

ดร. กษมา	วรวรรณ ๗ อยุธา	ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน
ดร. ชูเกียรติ	สิสุวรรณ์	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ดร. ทองปลิว	ชมชื่น	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต สนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
ดร. ไพฑูรย์	โทษิสาร	หัวหน้างานประมวลข้อมูลกองแผนงาน และวิจัย
ดร. สวัสดิ์	ทีสิน	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดลำปาง
ดร. สุนทร	โคตรบรรเทา	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา ผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ดร. เสาวนีย์	เสนาสุ	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา ผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ. สุวัฒน์	วัฒนวงศ์	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นายสงคราม

สุคนธ์ทรัพย์

นายสุจินต์

สิริวัฒนสกุล

อาจารย์ประจำภาควิชาคณิตศาสตร์
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียน จังหวัดสมุทรปราการ

ที่ ทม 1007/10672

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

13 พฤษภาคม 2531

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายสำรวย นาคอำภา

เป็นนิสิตระดับ

 ปริญญาเอก ปริญญาโท วิชาเอก การศึกษานานาชาติ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาศึกษาต่อ เพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพที่อ่านหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ. สุวัฒน์

วิธนางค์

ประธาน

ดร. ชลสิทธิ์

เยี่ยมสํ่าองค์

กรรมการ

สิ่งที่นิตยสารขอความอนุเคราะห์ คือ ขอทำการสัมภาษณ์ เจ้าอาวาสวัด เลขาณุกการที่อ่านหนังสือ
วัดและผู้ให้บริการ เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์นี้ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ชุดที่ 1

แบบสำรวจสภาพที่อ่านหนังสือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป ของวัด ได้แก่ สถานที่ตั้ง สภาพของวัด และฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความและเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ให้สมบูรณ์

ที่อ่านหนังสือ.....หมู่ที่..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัดสมุทรปราการ
สำรวจเมื่อวันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

สภาพของวัด

1. การคมนาคมระหว่างวัดกับที่ว่าการอำเภอเป็นอย่างไร
  - ( ) สะดวกทุกฤดูกาล
  - ( ) สะดวกเฉพาะฤดูแล้ง
  - ( ) ไม่สะดวกทุกฤดูกาล
2. พาหนะที่ใช้ในการคมนาคม ที่สะดวกที่สุด คือ
  - ( ) เรือ
  - ( ) รถจักรยาน
  - ( ) รถจักรยานยนต์
  - ( ) รถยนต์
  - ( ) เดินควยเท้า

3. ในบริเวณวัดมีโรงเรียนอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
- ( ) ปรีภคิธรรม
  - ( ) ประถมศึกษา
  - ( ) มัธยมศึกษา
  - ( ) วิทยาลัย
  - ( ) ไม่มีโรงเรียน
4. สภาพของอาคารที่ใช้เป็นที่อ่านหนังสือวัดและสิ่งก่อสร้างภายในวัดโดยส่วนรวมเป็นอย่างไร
- ( ) เก่าทรุดโทรมมาก
  - ( ) เก่าแต่มีการซ่อมแซม
  - ( ) ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมเสมอ และมีสิ่งก่อสร้างใหม่ ๆ
5. ลักษณะของหมู่บ้านที่วัดตั้งอยู่เป็นอย่างไร
- ( ) เป็นหมู่บ้านแบบเป็นกลุ่ม
  - ( ) เป็นหมู่บ้านแบบชนาน
  - ( ) เป็นหมู่บ้านแบบกระจาย
6. ลักษณะของอาคารที่อ่านหนังสือวัด
- ( ) เป็นเอกเทศ
  - ( ) ไม่เป็นเอกเทศ
7. พื้นที่ของบริเวณที่อ่านหนังสือวัด
- ( ) มีพื้นที่มากกว่า 24 ตารางเมตร
  - ( ) มีน้อยกว่า 24 ตารางเมตร

เศรษฐกิจของท้องถิ่น

1. ประชาชนส่วนใหญ่ของหมู่บ้านประกอบอาชีพอะไร
  - ( ) ประมง
  - ( ) เกษตรกรรม
  - ( ) อุตสาหกรรม
  - ( ) รับจ้าง
  - ( ) ค้าขาย
  - ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
2. สภาพที่อยู่อาศัยของประชาชน บริเวณใกล้เคียงวัด
  - ( ) เป็นแหล่งสลัม
  - ( ) เป็นอาคารพาณิชย์
  - ( ) เป็นบ้านหลังเดี่ยว แยกกันอยู่เป็นกลุ่ม ๆ
3. สภาพการจัดแผนผังที่ตั้งของหมู่บ้านบริเวณใกล้เคียงวัด
  - ( ) ไม่มีการวางแผนผังไว้ล่วงหน้า
  - ( ) มีการวางแผนผังไว้เป็นบางส่วน
  - ( ) จัดวางแผนผังการปลูกสร้างบ้านไว้เป็นระเบียบ
4. สภาพของร้านค้าในหมู่บ้าน เป็นอย่างไร
  - ( ) มีอยู่หลายร้าน แต่ละร้านจำหน่ายของเพียงเล็กน้อย
  - ( ) มีอยู่หลายร้าน และแต่ละร้านจำหน่ายของทุกชนิด
  - ( ) มีอยู่ร้านเดียวเล็ก จำหน่ายของเพียงเล็กน้อย

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่ว ๆ ไปของที่อ่านหนังสือวัด

วัสดุอุปกรณ์

1. จำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในที่อ่านหนังสือวัด ได้แก่
โต๊ะ	.....	ตัว
เก้าอี้	.....	ตัว
ม้านั่ง	.....	ตัว
ตู้หนังสือ	.....	ตัว
ชั้นวางหนังสือ	.....	ที่
ชั้นวางวารสาร	.....	ที่
ที่วางหนังสือพิมพ์	.....	ที่
ตู้เก็บหนังสือพิมพ์เก่า	.....	ตู้
ป้ายนิทรรศการ	.....	ป้าย

2. มีป้ายชื่อที่อ่านหนังสือวัดหรือไม่

( ) มี

( ) ไม่มี

3. มีป้ายติดประกาศข่าวที่น่าสนใจหรือไม่

( ) มี

( ) ไม่มี

4. ที่อ่านหนังสือวัดมีอุปกรณ์เสริมความรู้อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ไม่มี

( ) วิหุ

( ) โพรทัศน์

( ) เทปบันทึกเสียง

( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

หนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์

1. จำนวนหนังสือที่มีในที่อ่านหนังสือวัด

ธรรมะ	ประมาณ..... เล่ม
ประเพณีและวัฒนธรรม	ประมาณ..... เล่ม
นวนิยาย	ประมาณ..... เล่ม
หนังสือสำหรับเด็ก	ประมาณ..... เล่ม
หนังสือวารสาร	ประมาณ..... เล่ม
หนังสือวิชาการ	ประมาณ..... เล่ม
หนังสือวิชาชีพ	ประมาณ..... เล่ม
อื่น ๆ	ประมาณ..... เล่ม

2. ลักษณะการจัดหนังสือ

( ) แยกหมวดหมู่

( ) ไม่ได้แยกหมวดหมู่

3. สภาพของหนังสือโดยส่วนรวม

( ) เป็นหนังสือพิมพ์ใหม่ และสภาพยังดีอยู่

( ) ส่วนมากมีหนังสือที่พิมพ์มานานแล้วมีสภาพเก่าและชำรุด

( ) มีหนังสือใหม่สภาพยังดีอยู่ และหนังสือเก่าสภาพชำรุด เท่า ๆ กัน

4. การจัดเก็บหนังสือไว้บริการในลักษณะใด

( ) ชั้นเปิด ผู้ใช้บริการหาหนังสือได้เอง

( ) ชั้นเปิด เจ้าหน้าที่เป็นผู้หยิบให้เมื่อผู้ใช้ต้องการ

( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

5. จำนวนหนังสือพิมพ์รายวันที่รับเป็นปกติ

- ( ) ส่วนภูมิภาค/ท้องถิ่น   จำนวน.....ฉบับ
- ( ) ส่วนกลาง   จำนวน.....ฉบับ
- ( ) ไม่มีทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ชุดที่ 2

แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด

ที่อ่านหนังสือวัด..... หมู่ที่..... ตำบล.....
 อำเภอ..... จังหวัด..... ตั้งเมื่อปี.....
 สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือเติมคำลงในช่องว่าง ให้เว้นไว้ให้สมบูรณ์

1. สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

- ( ) ประชาชนที่อ่านหนังสือวัด
 ( ) ผู้ใหญ่บ้าน
 ( ) เลขานุการที่อ่านหนังสือวัด

2. อายุ

- ( ) ต่ำกว่า 20 ปี
 ( ) 20 - 30 ปี
 ( ) 31 - 40 ปี
 ( ) 41 - 50 ปี
 ( ) 51 - 60 ปี
 ( ) 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

- ( ) ต่ำกว่า ป. 4
 ( ) ป. 4 หรือเทียบเท่า
 ( ) ป. 5 - 7 หรือเทียบเท่า

- ( ) ม. ต้น หรือ เทียบเท่า
- ( ) ม. ปลายหรือเทียบเท่า
- ( ) อุดมศึกษา

4. ท่านเคยมีประสบการณ์ในเรื่องการจัดที่อ่านหนังสือวัดหรือไม่

- ( ) ี
- ( ) ไม่มี

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด เกี่ยวกับ

การบริหารงาน

1. สภาพที่เป็นอยู่ของที่อ่านหนังสือวัดปัจจุบัน ท่านถือว่าเป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัยสำหรับประชาชนในท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด

- ( ) มาก
- ( ) ปานกลาง
- ( ) น้อย

2. ที่อ่านหนังสือวัดมีประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการมากน้อยเพียงใด

- ( ) มาก
- ( ) ปานกลาง
- ( ) น้อย

3. ท่านมีแนวทางในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาใช้บริการด้วยวิธีใด

- ( ) ประชาสัมพันธ์ทุกวันพระและวันสำคัญทางพุทธศาสนา
- ( ) ประชาสัมพันธ์ในงานพิธีต่าง ๆ ในหมู่บ้าน
- ( ) ประชาสัมพันธ์แบบเจาะจงเป็นรายบุคคล
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ผู้รับผิดชอบที่อ่านหนังสือวัด จัดบริหารงานในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วย
- ( ) พระภิกษุสามเณร
  - ( ) ขรราวาส
  - ( ) พระภิกษุสามเณรและขรราวาส
5. คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัดมีการประชุม
- ( ) ทุกเดือน
  - ( ) ทุกสามเดือน
  - ( ) ทุกหกเดือน
  - ( ) ไม่แน่นอน
6. ท่านมีวิธีการหาหนังสือเข้าวัด ที่ได้ผลที่ดีที่สุดใช้วิธีการในข้อใด
- ( ) หอคนำมาหนังสือ
  - ( ) รับบริจาคจากประชาชน
  - ( ) จักซื้อโดยได้เงินของวัด
  - ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
7. หนังสือที่มีอยู่ทั้งหมด ได้ทำบัญชีไว้หรือไม่
- ( ) ทำไว้เรียบร้อย
  - ( ) ไม่ได้ทำไว้
8. ท่านเคยติดต่อบริษัทเอกชน เพื่อขอข่าวสารที่จำเป็นและมีประโยชน์ต่อประชาชน มาคิดประกาศไว้ในที่อ่านหนังสือวัดจากหน่วยงานใดบ้าง และได้รับการตอบสนองที่เพียงใด
- ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค
- ( ) เคย และได้รับการตอบสนองดี
  - ( ) ไม่เคย
  - ( ) เคย แต่ไม่ค่อยได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

- ( ) เคย และได้รับการทบทวนองค์
- ( ) ไม่เคย
- ( ) เคย แต่ไม่ค่อยได้รับการทบทวนองค์เท่าที่ควร

เจ้าหน้าที่ปกครองในระดัอำเภอ

- ( ) เคย และได้รับการทบทวนองค์
- ( ) ไม่เคย
- ( ) เคย แต่ไม่ค่อยได้รับการทบทวนองค์เท่าที่ควร

สถาบันการศึกษาในระดัห้องถิน

- ( ) เคย และได้รับการทบทวนองค์
- ( ) ไม่เคย
- ( ) เคย แต่ไม่ค่อยได้รับการทบทวนองค์เท่าที่ควร

พัฒนากรประจำหมู่บ้าน/ตำบล

- ( ) เคย และได้รับการทบทวนองค์
- ( ) ไม่เคย
- ( ) เคย แต่ไม่ค่อยได้รับการทบทวนองค์เท่าที่ควร

เกษตรตำบล

- ( ) เคย และได้รับการทบทวนองค์
- ( ) ไม่เคย
- ( ) เคย แต่ไม่ค่อยได้รับการทบทวนองค์เท่าที่ควร

สาธารณสุขตำบล

- ( ) เคย และได้รับการทบทวนองค์
- ( ) ไม่เคย
- ( ) เคย แต่ไม่ค่อยได้รับการทบทวนองค์เท่าที่ควร

9. ท่านคิดว่าควรจะใช้สถานที่อ่านหนังสือวัด จักกกิจกรรเวอย่างอื่น เช่น การประชุมพบปะระหว่างวัดกับประชาชนในท้องถิ่นหรือไม่
- ( ) มี (ระบุ).....
- ( ) ไม่มี
10. ท่านคิดว่าในอนาคตควรจะปรับปรุงที่อ่านหนังสือวัด ให้เป็นห้องสมุดหรือไม่
- ( ) ควรจะปรับปรุง
- ( ) ยังไม่ควรปรับปรุง

การเงิน

1. เงินที่ใช้จ่ายส่วนใหญ่ในการก่อสร้างอาคาร ชื่อวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้มาจากไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) งบประมาณที่รัฐบาลจัดให้
- ( ) เงินกองกลางของวัด
- ( ) การทอดผ้าป่า
- ( ) บริจาคสำหรับที่อ่านหนังสือวัดโดยเฉพาะ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
2. หนังสือพิมพ์รายวันซื้อโดยใช้เงินจากไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) งบประมาณที่รัฐบาลจัดให้
- ( ) เงินกองกลางของวัด
- ( ) การทอดผ้าป่า
- ( ) การบริจาคสำหรับที่อ่านหนังสือวัดโดยเฉพาะ
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ) .....

3. หนังสือหรือเอกสารที่จัดทำขึ้นเอง ใช้เงินจากไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) งบประมาณที่รัฐบาลจัดให้
  - ( ) เงินกองกลางของวัด
  - ( ) การทอดผ้าป่า
  - ( ) การบริจาคสำหรับที่อ่านหนังสือวัดโดยเฉพาะ
  - ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
4. เงินที่ใช้จ่ายในการซ่อมแซมอาคารสถานที่ หนังสือ วัสดุครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้มาจากไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) งบประมาณที่รัฐบาลจัดให้
  - ( ) เงินกองกลางของวัด
  - ( ) การทอดผ้าป่า
  - ( ) การบริจาคสำหรับที่อ่านหนังสือวัดโดยเฉพาะ
  - ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

การให้บริการ

1. ที่อ่านหนังสือวัดเปิดบริการวันใดบ้าง
- ( ) เปิดบริการทุกวัน
  - ( ) เปิดบริการ จันทร์ - ศุกร์
  - ( ) เปิดบริการ จันทร์ - เสาร์
2. จำนวนผู้มาใช้บริการเฉลี่ยวันละเท่าไร
- พระภิกษุ สามเณร .....รูป
- ประชาชนทั่วไป .....คน
3. บริการให้ยืมหนังสือออกไปอ่านนอกสถานที่อ่านหนังสือวัดหรือไม่
- ( ) ให้ยืมได้
  - ( ) ไม่ให้ยืม

4. ที่อ่านหนังสือวัดได้ใช้เป็นที่จัดกิจกรรมอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ใช้เป็นที่สอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น
  - ( ) ใช้เป็นที่ประชุมประชาชน
  - ( ) ใช้เป็นที่สอนกลุ่มสนใจ
  - ( ) ไม่ได้ใช้ทำกิจกรรมอื่น
5. มีการเก็บสถิติของผู้เข้ามาใช้บริการในแต่ละวันหรือไม่
- ( ) มีการเก็บสถิติไว้
  - ( ) ไม่ได้เก็บสถิติไว้

จำนวนคณะกรรมการ

1. คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัดมีจำนวน ..... คน
2. นอกจากคณะกรรมการแล้ว มีอาสาสมัครชาวบ้านเข้ามาช่วยเหลือหรือไม่
  - ( ) มี จำนวน ..... คน
  - ( ) ไม่มี
3. มีประชาชนและพระภิกษุสามเณรที่เป็นกรรมการและไม่ได้เป็นกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง ดูแลรักษา และร่วมพัฒนาที่อ่านหนังสือวัดอย่างสม่ำเสมอ มีอยู่ ประมาณ ..... คน

ปัญหาอุปสรรค

1. สภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัดที่แต่งตั้งไว้ส่วนมาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - ( ) สนใจร่วมกิจกรรมเฉพาะเวลาเริ่มต้นเท่านั้น
  - ( ) สนับสนุนเฉพาะการเงินในบางครั้งเท่านั้น
  - ( ) ไม่ปฏิบัติตามตามภารกิจที่ได้มอบหมายให้

2. มีปัญหาเรื่องความสนใจของประชาชนที่จะมาใช้บริการที่อ่านหนังสือหรือไม่

- ( ) มี
- ( ) ไม่มี

ถ้ามีปัญหา สาเหตุที่สำคัญที่สุด ได้แก่

- ( ) ที่อ่านหนังสือตั้งอยู่ไกลกลับห้องสมุด หรือแหล่งที่เจริญแล้ว
- ( ) ประชาชนต้องประกอบอาชีพ ไม่มีเวลาเข้าไปใช้บริการ
- ( ) สถานที่ตั้งของที่อ่านหนังสือลับเข็ลับว นากลับ
- ( ) เดินทางไปใช้บริการไม่สะดวก
- ( ) ไม่เปิดบริการให้ใช้ทุกวัน
- ( ) มีหนังสือเก่าไม่ทันสมัย
- ( ) สถานที่คับแคบ
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ) .....

3. หากที่อ่านหนังสือวัดไม่สามารถเปิดให้บริการได้ทุกวัน เนื่องจากอะไร

- ( ) สถานที่ตั้งไม่อิสระ เมื่อมีงานพิธีต้องใช้สถานที่ จึงหยุดให้บริการ
- ( ) ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลประจำ
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

ความต้องการ

1. ท้ายต้องการให้กรมการศึกษาออกโรงเรียนช่วยเหลือในเรื่องใด และไม่ต้องการในเรื่องใด

	ต้องการ	ไม่ต้องการ
อบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่อ่านหนังสือวัด	( )	( )
ให้คำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่หมวดหนังสือ	( )	( )
จัดหาหนังสือมาให้เพิ่มเติม	( )	( )
ประชาสัมพันธ์	( )	( )
อื่น ๆ (ระบุ).....	( )	( )

2. ท่านต้องการจะปรับปรุงสิ่งใดก่อนตามลำดับความสำคัญของเรื่องต่อไปนี้
(1 หมายถึง ต้องปรับปรุงก่อน)
- ..... การเงิน
  - ..... วัสดุครุภัณฑ์
  - ..... การให้บริการ
  - ..... อาคารสถานที่
  - ..... หนังสือ สิ่งพิมพ์
  - ..... คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด
  - ..... การบริหาร และการประชาสัมพันธ์
3. ท่านมีความต้องการให้หน่วยงานใดเข้ามามีส่วนร่วมดูแลและสนับสนุนการดำเนินงานบ้าง
- 3.1 .....
  - 3.2 .....
4. ท่านต้องการจัดกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อจะดึงดูดให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการที่อ่านหนังสือวัด
- 4.1 .....
  - 4.2 .....

ชุดที่ 3

แบบสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือรัก

ที่อ่านหนังสือรัก..... หมู่ที่..... ตำบล.....
 อำเภอ..... จังหวัด.....
 สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้บริการ

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือเติมคำลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้สมบูรณ์

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 10 ปี

( ) 10 - 20 ปี

( ) 21 - 30 ปี

( ) 31 - 40 ปี

( ) 41 - 50 ปี

( ) 51 - 60 ปี

( ) 61 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

- ( ) นักเรียน/นักศึกษา
- ( ) รับราชการ
- ( ) เกษตรกรรม
- ( ) ค้าขาย
- ( ) ประมง
- ( ) ไม่มีอาชีพ
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

4. การศึกษา

- ( ) ต่ำกว่า ป. 4
- ( ) ป. 4 หรือเทียบเท่า
- ( ) ป. 5 - 7 หรือเทียบเท่า
- ( ) ม. ต้น หรือเทียบเท่า
- ( ) ม. ปลาย หรือเทียบเท่า
- ( ) อุดมศึกษา

5. แหล่งข่าวที่ท่านได้รับในชีวิตประจำวัน ท่านได้รับจากอะไรมากที่สุด

- ( ) การอ่านหนังสือพิมพ์ เป็นประจำ
- ( ) การบอกเล่าต่อจากผู้อื่น
- ( ) การดูรายการจากโทรทัศน์
- ( ) การรับฟังข่าวจากวิทยุ
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ) .....

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ เกี่ยวกับ การให้บริการและความต้องการ

การให้บริการ

1. สภาพของที่อ่านหนังสือฉบับปัจจุบัน ท่านคิดว่ามีความสะดวกในการเดินทางเข้าไปใช้เพียงใด
  - ( ) สะดวกมาก
  - ( ) ไม่สะดวก
2. ท่านใช้บริการที่อ่านหนังสือโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ ..... ครั้ง ส่วนใหญ่จะใช้บริการในช่วงเวลาใดบ้าง
  - ( ) เช้า
  - ( ) บ่าย
  - ( ) เย็น
3. ท่านมีความพึงพอใจต่อลักษณะการจัดที่อ่านหนังสือเพียงใด
  - ( ) มากที่สุด
  - ( ) มาก
  - ( ) ปานกลาง
  - ( ) น้อย
  - ( ) น้อยที่สุด
4. จำนวนหนังสือแต่ละประเภทที่มีให้บริการ เพียงพอหรือไม่
  - ( ) เพียงพอ
  - ( ) ไม่เพียงพอ
5. หนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ ที่มีในที่อ่านหนังสือ มีสภาพเป็นอย่างไร
  - ( ) ใหม่ทันสมัย
  - ( ) ปานกลาง
  - ( ) เก่ามากกว่าสมัย

ความต้องการ

1. ท่านต้องการให้มีหนังสือหมุนเวียนระหว่างห้องสมุดประชาชน มาให้บริการในที่อ่านหนังสือวัดหรือไม่
  - ( ) ต้องการ
  - ( ) ไม่ต้องการ
2. ท่านต้องการอ่านหนังสือประเภทใดมากที่สุด โปรดเรียงลำดับความต้องการ (1 หมายถึงต้องการอ่านมากที่สุด)
  - ..... ชรรถนะ
  - ..... วัฒนธรรมและประเพณี
  - ..... หนังสือสำหรับเด็ก
  - ..... หนังสือวิชาการ
  - ..... นวนิยาย
  - ..... หนังสือเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
  - ..... หนังสือวารสาร
  - ..... หนังสือวิชาชีพ
3. ท่านต้องการให้ปรับปรุงอะไรก่อนในเรื่อง ต่อไปนี้ (1 หมายถึง ต้องการให้ปรับปรุงก่อน)
  - ..... การเงิน
  - ..... วัสดุครุภัณฑ์
  - ..... การให้บริการ
  - ..... อาคารสถานที่
  - ..... หนังสือ สิ่งพิมพ์
  - ..... คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัด
  - ..... การบริหารและการประชาสัมพันธ์

4. ความต้องการนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว

4.1 .....

4.2 .....

การคำนวณ ก

10. นายกิติเกษม ใจชื่อ ศึกษานิเทศก์ กรรมการและเลขานุการ
11. นางลัดดาวัลย์ เลื่อมรุ่ง กองปฏิบัติการ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
12. นางสาวมิ่งพนา ประสิทธิ์สินธุ์ กองปฏิบัติการ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้กรรมการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการภายในขอบเขตความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้วัดจกที่อ่านหนังสือวัดให้มีคุณภาพและปริมาณมากที่สุด
2. ออกแบบสำรวจความพร้อมของวัดในเรื่องการจัดที่อ่านหนังสือวัด
3. ส่งแบบสำรวจให้วัดกรอกรข้อความตามแบบสำรวจ
4. นำข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์
5. นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาทางสนับสนุนในค่านเอกสารและวิชาการ
6. นำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วเลือกแบบอย่างที่ดีนำออกเผยแพร่ไปยังวัดต่าง ๆ
7. ปฏิบัติงานอื่นใดในเรื่อง การดำเนินงานการจัดที่อ่านหนังสือวัด ตามที่

กรรมการศึกษานอกโรงเรียนมอบหมาย

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 19 พฤศจิกายน 2527

สั่ง ณ วันที่ 19 พฤศจิกายน 2527

โกวิท วรพิพัฒน์

(นายโกวิท วรพิพัฒน์)

อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ครุฑ

ที่ ศช 1104/ว2174

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

19 กุมภาพันธ์ 2528

เรื่อง การสอบถามความสามารถของวัดในการจัดสถานที่อ่านหนังสือ

นมัสการ เจ้าอาวาสวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสำรวจความสามารถของวัดในการจัดสถานที่อ่านหนังสือ

ด้วยกรมการศึกษานอกโรงเรียนตระหนักว่าวัดเป็นศูนย์รวมทั้งทางค่านิยม
และกิจกรรมการศึกษาของชุมชนและชาวบ้าน ถ้าหากจะจัดตั้งให้มีที่อ่านหนังสือที่วัด จะก่อ
ให้เกิดประโยชน์แก่ ประชาชนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้กรมการศึกษานอกโรงเรียนด้วยความ
เห็นชอบจากกรมการศาสนาและมหาเถรสมาคม จึงใคร่ขอความกรุณาพระคุณเจ้าในการตอบ
แบบสำรวจความสามารถของวัดในการจัดที่อ่านหนังสือแนบมาพร้อมนี้ และขอรบกวน
กรมการศึกษานอกโรงเรียนตามที่อยู่ที่ยื่นไว้และไปติดแสตมป์ไว้เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็น
ข้อมูลเบื้องต้นในการดำเนินงานต่อไป

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดคอบแบบสำรวจและส่งกลับคืนกรมการศึกษานอกโรงเรียน
จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความด้วยความเคารพ

โกวิท วรพิพัฒน์

(นายโกวิท วรพิพัฒน์)

อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กองปฏิบัติการ

โทร. 2829836

ครุฑ

คำสั่งกรมการศึกษาออกโรงเรียน

ที่ 249/2529

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดที่อ่านหนังสือวัดฝ่ายสงฆ์

ตามที่กรมการศึกษาออกโรงเรียน ได้จัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านขึ้นทั่วทุกจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการลืมหนังสือ และส่งเสริมให้หมู่บ้านใดมีห้องข่าวสารข้อมูลสำหรับชาวบ้านจะได้ศึกษาหาความรู้ ได้พิจารณาเห็นว่าวัดเปรียบเสมือนสถานศึกษา และพระภิกษุเปรียบเสมือนครู มีความพร้อมที่จะให้ความรู้กับประชาชนทุกบ้าน จึงเห็นสมควรส่งเสริมให้จัดที่อ่านหนังสือวัดขึ้น และเพื่อให้การจัดที่อ่านหนังสือวัดนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดที่อ่านหนังสือวัดฝ่ายสงฆ์ ดังนี้

1. พระพรหมคุณาภรณ์ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
กรุงเทพมหานคร ประชาน
2. พระธรรมธีรราชมหามุนี วัดปากน้ำภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร กรรมการ
3. พระธรรมชัยมุนี วัดมกุฏกษัตริยาราม
กรุงเทพมหานคร กรรมการ
4. พระเทพวรเวที วัดไร่ขิง อ่าวเกอสสามพราน
จังหวัดนครปฐม กรรมการ
5. พระวิเชียรธรรมคุณาธาร วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลาราม กรุงเทพมหานคร กรรมการ

6. พระมหาถวัลย์ สิริจันโท วัดเจษฎาราม อำเภอเมือง กรรมการและเลขานุการ
จังหวัดสมุทรสาคร
7. พระมหาพรชัย ชินหัตถ์โต วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
กรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้ช่วย
เลขานุการ

ให้คณะกรรมการฝ่ายสงฆ์มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการภายในขอบเขตความรับผิดชอบ ดังนี้

1. พิจารณาแนวทางในการส่งเสริมให้วัดจัดตั้งที่อ่านหนังสือวัดและพัฒนาให้มี
คุณภาพยิ่งขึ้น
2. แนวทางส่งเสริมให้มีการจัดหอสมุดอ่านหนังสืออย่างกว้างขวาง
3. พิจารณารูปแบบที่จะเผยแพร่ให้ประชาชนอ่านหนังสือและแสวงหาความรู้
จากที่อ่านหนังสือวัดให้มากขึ้น
4. พิจารณาเอกสารเผยแพร่ในเรื่องการจัดที่อ่านหนังสือวัด และการหอสมุด
ถวายหนังสือ
5. ปฏิบัติงานอื่นในเรื่องการดำเนินงานการจัดที่อ่านหนังสือวัด

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 20 มีนาคม 2529 เป็นต้นไป

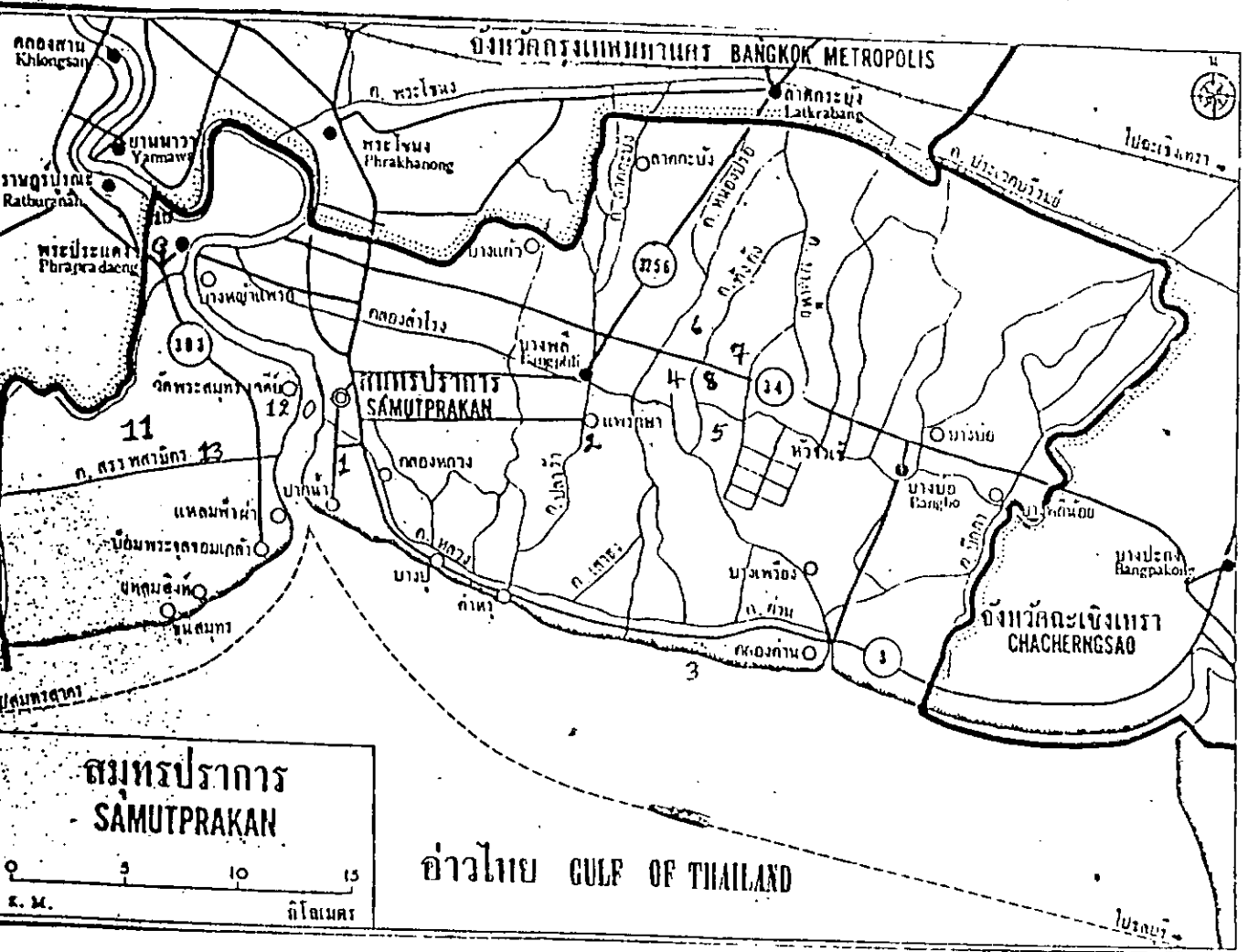
สั่ง ณ วันที่ 20 มีนาคม 2529

โกวิท วรพิพัฒน์

(นายโกวิท วรพิพัฒน์)

อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

การคำนวณ ง

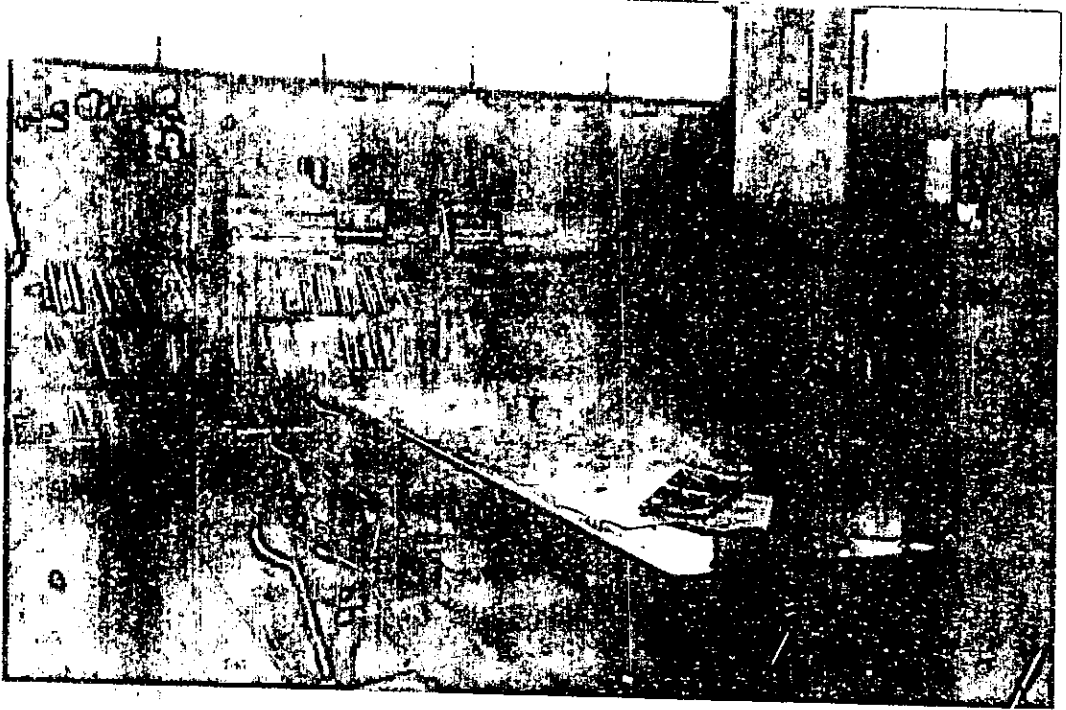

สมุทรปราการ SAMUTPRAKAN

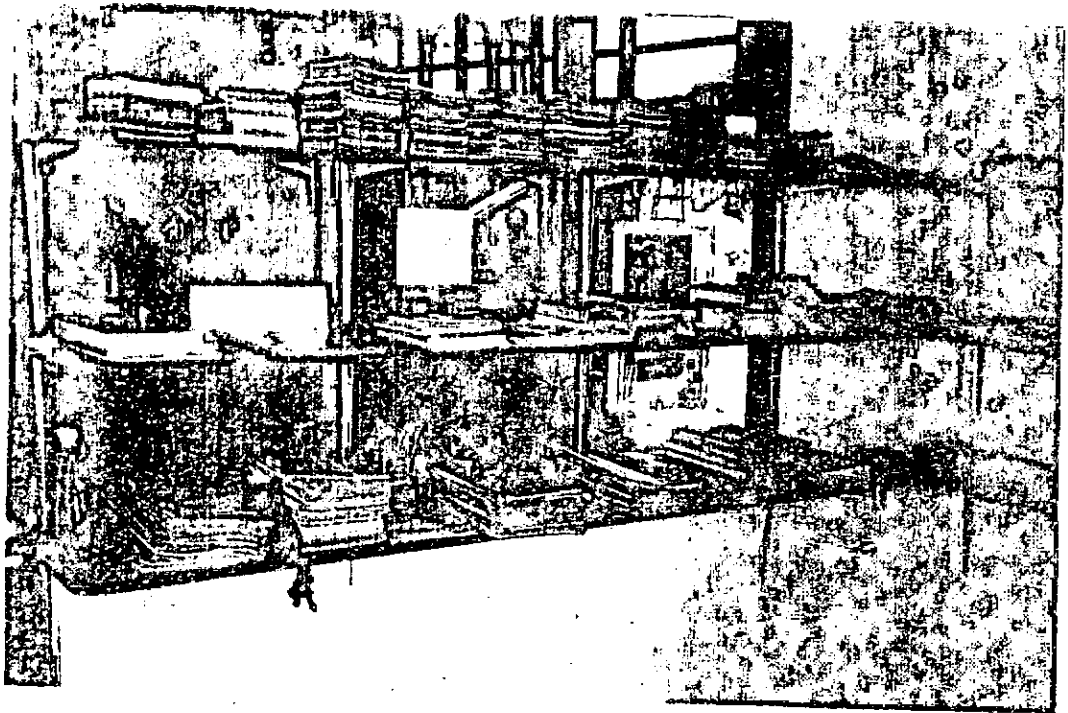
อ่าวไทย GULF OF THAILAND

1. วัดพิชัยสงคราม	2. วัดพรตนา
3. วัดศรีจันทร์ประดิษฐ์	4. วัดบางพิใหญ่ใน
5. วัดราษฎร์บูรณะ	6. วัดกิ่งแก้ว
7. วัดเขาขงกลาง	8. วัดบางโจรงใน
9. วัดโปรงเกศเชษฐาราม	10. วัดทรงธรรม
11. วัดคูสร้าง	12. วัดพระสมุทรเจดีย์
13. วัดเอี่ยมประชาภิทร	

ภาพประกอบ แผนที่จังหวัดสมุทรปราการ แสดงที่ตั้งวัดทั้งหมดตามบัญชีวัด

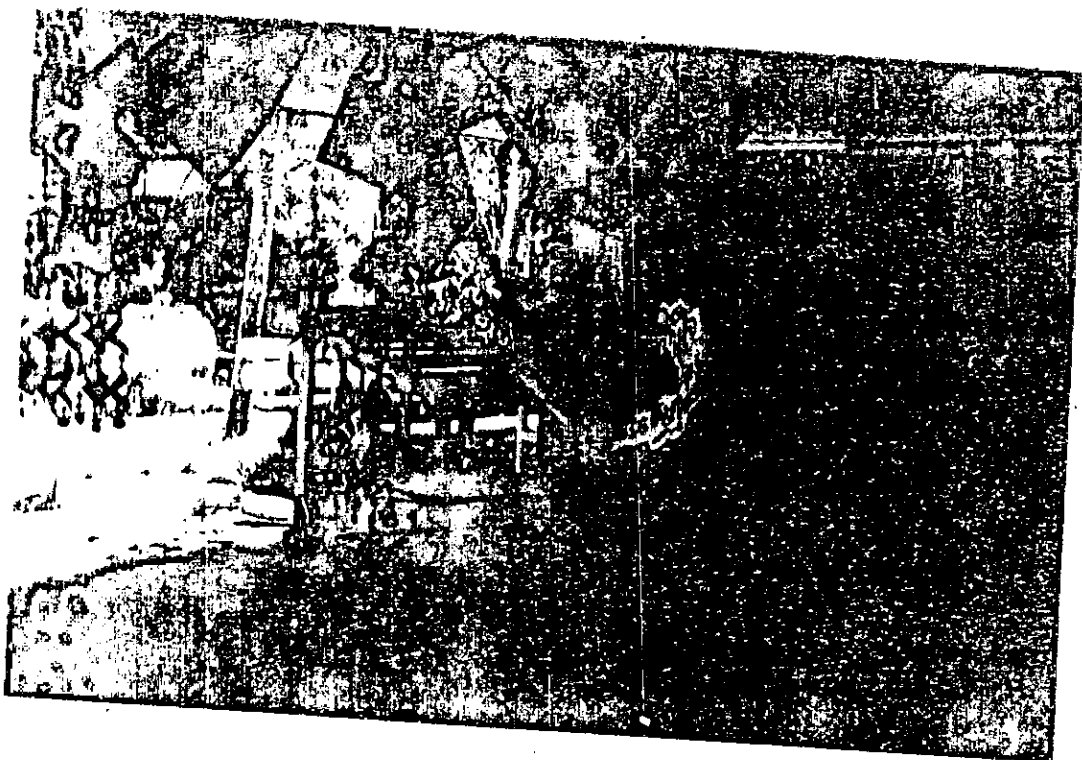
ภาพประกอบ   สภาพของตู้เก็บหนังสือของหอานหนังสือวัดพิชัยสงคราม

ภาพประกอบ   สภาพของหนังสือวารสาร และขานวารสาร

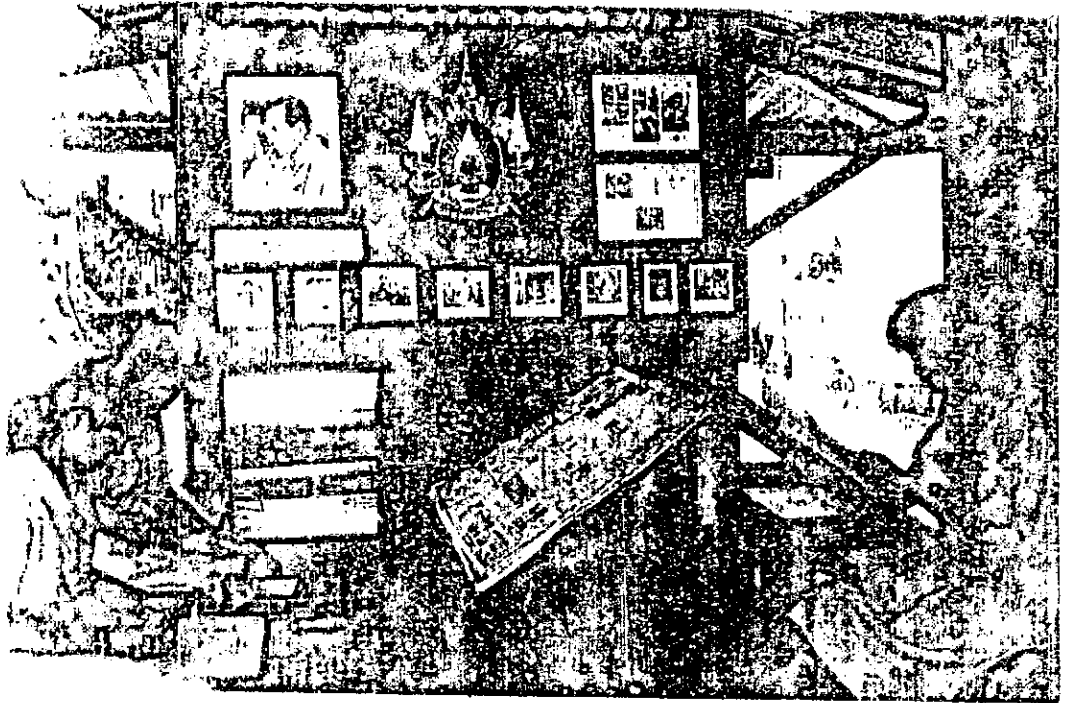
ภาพประกอบ ที่อ่านหนังสือที่เทศบาลเมืองกลาง

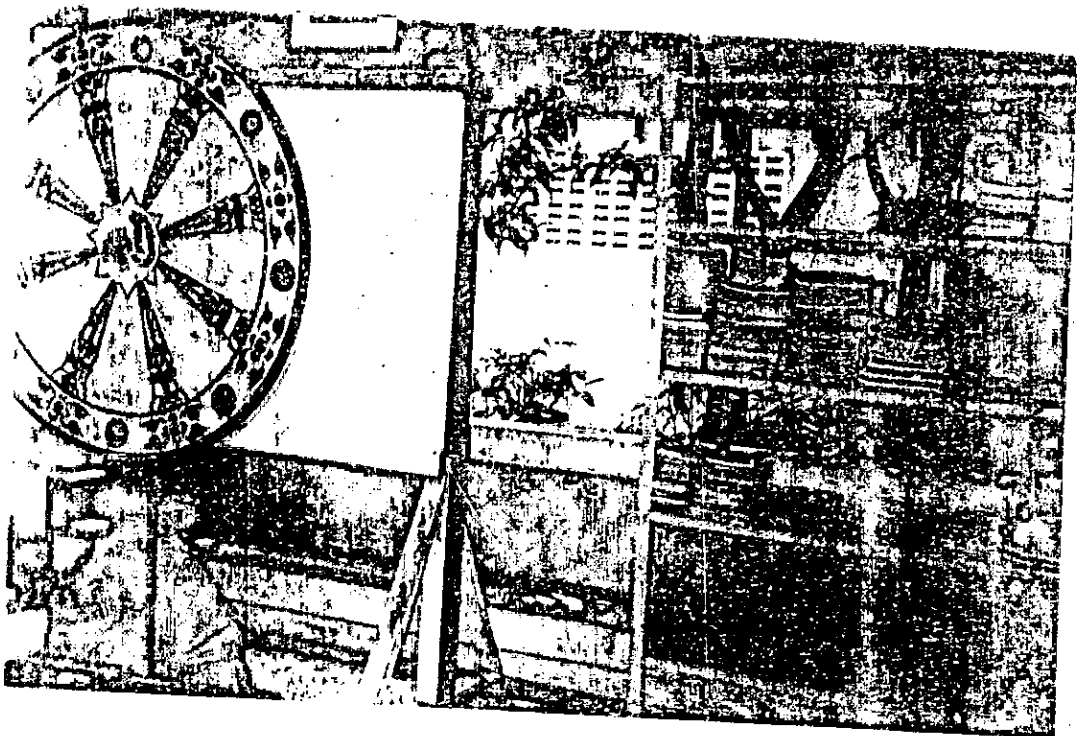
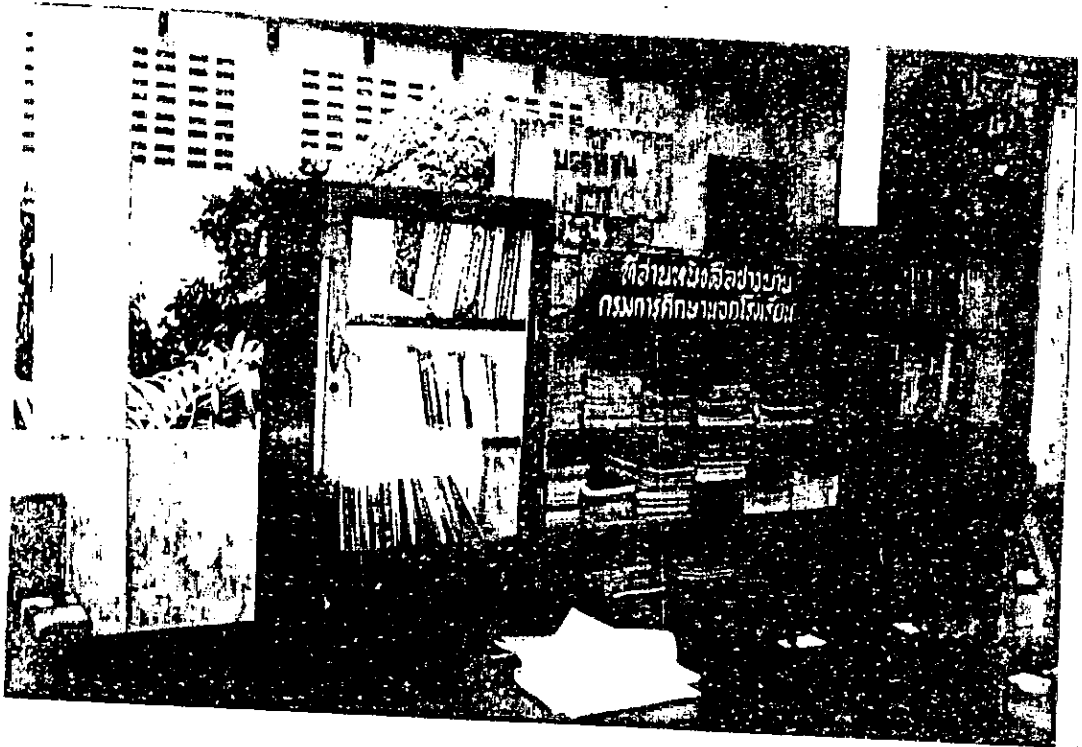
ภาพประกอบ   สภาพทั่วไปของที่อาณเฑาะงสี่วัด

ภาพประกอบ สภาพของอาคาร และผู้ใช้บริการของที่อ่านหนังสือวัดราชบูรณะ

ภาพประกอบ ลักษณะการตกแต่งภายในห้องหนังสือวัด

ภาพประกอบ สภาพตู้หนังสือ และชั้นเก็บหนังสือของห้องหนังสือวัดทรงธรรม

ภาพประกอบ ภาพถ่ายภายนอกของห้องหนังสือวัด วัดโปรกเทศเซฐาราม พร้อมกับราชโอรสพระกรมกษ
 และเป็นห้องหนังสือหอสมุดอักษรแยกเป็นเอกเทศ

ภาพประกอบ ลักษณะสภาพภายในของห้องหนังสือวัด

ภาพประกอบ สภาที่อ่านหนังสือวิคตูลีว้าง ซึ่งตั้งอยู่ชั้นกลางของศาลาการเปรียญ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ พันจ่าเอกสำรวบ ชื่อสกุล นาคลำภา

เกิดวันที่ 9 เดือน มีนาคม พุทธศักราช 2490

สถานที่เกิด 62 หมู่ 4 ตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน 536 หมู่ 1 แขวงทุ่งครุ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร 10140

ประวัติการศึกษา

- ท.ศ. 2501 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโศภิตะควน จังหวัดสุพรรณบุรี
- ท.ศ. 2507 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวุฒิสาสตร์ศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี
- ท.ศ. 2511 นักเรียนจำศีลสารทหารเรือ โรงเรียนศีลสารทหารเรือ กรุงเทพมหานคร
- ท.ศ. 2514 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.ต้น) วิทยาลัยครูสุพรรณบุรี กรุงเทพมหานคร
- ท.ศ. 2517 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิทยาลัยครูสงขลา จังหวัดสงขลา
- ท.ศ. 2521 การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.) ภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ท.ศ. 2532 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการรับราชการ

- ท.ศ. 2511 พนักงานวิทยุ กรมศีลสารทหารเรือ กองทัพบกเรือ กระทรวงกลาโหม
- ท.ศ. 2512 พนักงานวิทยุ เรือรบหลวงปืนเกล้า

- ท.ศ. 2515 พนักงานวิทยุ สถานีทหารเรือสงขลา จังหวัดสงขลา
- ท.ศ. 2519 พนักงานวิทยุสายหอก ค่ายตากสินมหาราช จังหวัดจันทบุรี
- ท.ศ. 2520 ประจำแผนกคลังเครื่องมือสื่อสาร กรมสื่อสารทหารเรือ
- ท.ศ. 2522 เจ้าหน้าที่วิทยุกระจายเสียง (ส.ทร.5 พัทยา) จังหวัดชลบุรี
- ท.ศ. 2524 ประจำโรงเรียนสื่อสารทหารเรือ (ป้อมพระจุลฑา)
จังหวัดสมุทรปราการ
- ท.ศ. 2525 นักวิชาการศึกษา กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาสภาพที่อ่านหนังสือวัดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

บทคัดย่อ

ของ

สำรวย นาคจำปา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มกราคม 2533

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัด
ได้แก่ การบริหารงานของคณะกรรมการ การจัดหาอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ หนังสือและเอกสาร
สิ่งพิมพ์ การเงิน การให้บริการ ปัญหาอุปสรรค และความต้องการ เพื่อศึกษาความคิดเห็น
ของคณะกรรมการและผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือวัดเกี่ยวกับการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะใน
การปรับปรุงที่อ่านหนังสือวัด และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ที่อ่านหนังสือวัด พร้อมทั้งแนวทางแก้ไข กลุ่มตัวอย่างได้แก่ คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวัดใน
เขตจังหวัดสมุทรปราการ 13 แห่ง จำนวน 39 คน และผู้ใช้บริการ จำนวน 65 คน ซึ่ง
ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบเลือกตอบ
และเติมคำลงในช่องว่าง ซึ่งแยกเป็นแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลของการศึกษาวิจัย พบว่า สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือวัด ทั้งหมดในเขตจังหวัด
สมุทรปราการ มีอาคารตั้งเป็นเอกเทศ 4 แห่ง ไม่เป็นเอกเทศ 9 แห่ง ส่วนพื้นที่ของ
ที่อ่านหนังสือวัดทุกแห่งมีมากกว่า 24 ตารางเมตร สำหรับวัสดุครุภัณฑ์มีอยู่เมื่อเฉลี่ยแล้ว
สามารถจัดลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ เก้าอี้ ตู้หนังสือ โต๊ะ ม้านั่ง ป้ายนิเทศการ
ชั้นวางหนังสือ ที่วางหนังสือพิมพ์ ชั้นวางวารสาร ตู้เก็บเอกสาร และตู้เก็บหนังสือ
พิมพ์เก่า ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.17 - 7.69 ชิ้น ส่วนจำนวนหนังสือและ
เอกสารสิ่งพิมพ์นั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของหนังสือแต่ละประเภท สามารถจัดลำดับจากมาก
ไปหาน้อยได้ดังนี้ หนังสือวิชาการ หนังสือวารสาร หนังสือธรรมะ หนังสือนวนิยาย
หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือประเพณีและวัฒนธรรม หนังสือวิชาชีพ สิ่งพิมพ์ที่เป็นแผ่นพับ
และหนังสือพิมพ์ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.44 - 140.38 เล่ม

สภาพการดำเนินงานของที่อ่านหนังสือวัดได้จัดการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ
โดยมีเจ้าอาวาสวัดเป็นประธานกรรมการ ซึ่งเฉลี่ยแล้วมีคณะกรรมการแห่งละ 7.36 คน
และที่อ่านหนังสือวัด ร้อยละ 92.31 เปิดให้บริการทุกวัน แต่ไม่ให้อ่านหนังสือไปอ่านนอกสถานที่
สำหรับงบประมาณที่ใช้ดำเนินงานที่อ่านหนังสือวัดนั้นส่วนใหญ่ได้จากเงินกองกลางของวัด

ในคํานับขัฒนาอุปสรรค ซึ่งคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวิคตนั้น ได้แกํ ขัฒนาการ
ปฏิบัตืงานของคณะกรรมการ ส่วนใหญ่สนใจเฉพาะในช่วเวลาเริ่มต้นก่อตั้งเท่านั้น มีมากถึง
ร้อยละ 77.50 ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลประจำ มีหนังสือไว้บริการน้อยเกินไ้ และผู้เข้าชมบริการ
มีจำนวนน้อยโดยเฉลี่ยแห่งละ 8.69 คนต่อวัน

คณะกรรมการที่อ่านหนังสือวิคตมีความคิดเห็นและต้องการให้กรมการศึกษาออกโรงเรียน
จัดหาหนังสือส่งให้เป็นประจำทุกเดือน ช่วยประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนืองให้ประชาชนเห็น
ความสำคัญของการอ่านและร่วมบริจาคหนังสือให้การอบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่อ่านหนังสือวิคตก่อน
เปิดบริการ จัดสรรงบประมาณซื้อหนังสือพิมพ์รายวันให้เป็นประจำ และต้องการให้โรงงาน
อุตสาหกรรมหรือบริษัทที่อยู่ใกล้เคียงวิคตสนับสนุนการเงิน เพื่อซื้อหนังสือและหนังสือพิมพ์ ส่วน
คณะกรรมการหมู่บ้าน ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด คณะกรรมการสภาตำบล และ
เจ้าหน้าที่จากอำเภอต้องการให้ส่งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนมาติดประกาศเป็นประจำ
และออกนิเทศให้คำแนะนำในการดำเนินงานอย่างต่อเนือง

ผู้เข้าชมบริการมีความคิดเห็นว่ การดำเนินงานของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือวิคตใน
คํานับขัฒนาการนั้น ควรเปิดบริการทุกวัน จัดหนังสือไว้บริการให้เพียงพอกับความต้องการของ
ประชาชน และต้องการให้มีหนังสือหมุนเวียนจากห้องสมุดประชาชนมาไว้บริการในที่อ่านหนังสือวิคต
ส่วนใหญ่ต้องการอ่านหนังสือนวนิยาย และหนังสือพิมพ์รายวัน

A STUDY OF CONDITIONS OF TEMPLE READING CENTRES IN CHANGWAT

SAMUT PRAKAN

AN ABSTRACT

BY

SUMROUY NAKLUMPA

A dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University.

January 1990

The purpose of this study was to investigate into the conditions of temple reading centres in terms of their committees' administration, buildings and service space, equipment and furniture, books and other printed materials, fund-raising, servicing aspect, problems and obstacles. The study aimed to compile opinions of committee members and users of temple reading centres relating to the conditions of the reading centres and their suggestions for improving them. The study also made compilation of problems and obstacles of the reading centres' conditions faced by their committees and the guidelines for correcting them. The sample comprised 9 committee members and 65 users of 13 temple reading centres in Samut Prakan province recruited by specific sampling. The tools applied for compiling data are of multiple choices and blank inserting types prepared into surveying and interviewing forms. The statistical analysis was carried out by using percentage and mean.

The findings revealed that in Samut Prakan province there were 4 temple reading centres which had their own buildings, while the other 9 centres shared the floor of some buildings. On the average, the service space of any temple reading centre exceeded 24 square metres. The average existence of equipment and furniture in each centre, ranging from the large to small number of them, are chairs, book cabinets, tables, stools, exhibition boards, book shelves, newspaper stands, periodical shelves, and cabinets for keeping newspapers respectively. The average values of them were between 1.17 - 7.69 pieces. The average number of books and other printed materials could be listed from the large to small quantity as follows : the textbooks, periodicals, religious

books, novels, books for children, books of traditional and cultural issues, vocational books, folders, and newspapers. The average values of them were between 2.44 - 140.38 books.

The administrative body of each temple reading centre consisted of 7.36 members on the average, having the abbot as its chairman. Of all the temple reading centres, 92.31 per cent give service to users every day, but no one was allowed to borrow books for reading elsewhere. The financial support for carrying out the reading centres was allotted from the savings account of each temple concerned.

The problems and obstacles faced by the temple reading centres were the declining impetus of their committees' members, accounting for 77.50 percent, whose zeal gradually tapered off as time went by since the establishment of the reading centres; most reading centres had nobody to take care during service hours; scanty donated books were available; and each reading centre was used by 8.69 persons per day on the average.

The reading centres' committees opined and requested that the Non-Formal Education Department should have distributed some interesting books to their reading centres every month; launched public relations continuously to make people realize the importance of having reading habit and urge some well-to-do ones to donate their used books for the benefit of other rural readers; organized pre-service training course for those who would be responsible for running new temple reading centres; allotted regular budget for providing each reading centre with daily newspapers. Besides, they required that some neighbouring factories

or companies should have offered financial support to enable the reading centre to buy books and newspapers. They also needed close cooperation with the Village Development Committee, Provincial Non-Formal Education Centres, committees of Sub-district Councils as well as concerned personnel at the district level to disseminate beneficial information for the general public to keep abreast with the changing news and information on the regular basis. Apart from this requirement, the supervisory trip was also needed to be conducted continuously.

The users of the temple reading centres suggested that the service hours be arranged everyday; ample number of books be provided to meet the needs of local people; revolving books from public libraries be transferred periodically from one to another temple reading centre, so that the readers could have had more chances for reading novels and daily newspapers.